CSODÁK KÖNYVE.

SZENT HAGYOMÁNYOK

ÉS

NÉPIES MONDÁK

MELYEKBEN

SZÁZÖTVEN CSODÁK FOGLALTATNAK.

SZÁZÖTVEN KÉPPEL DISZESITVE.

BUDAPEST

Rózsa Kálmán

A szüz anya háza Názarethből az angyalok által Lorettóbo hozatik.

CSODÁK KÖNYVE.

SZENT HAGYOMÁNYOK
ÉS
NÉPIES MONDÁK,
MELYEKBEN
SZÁZÖTVEN CSODÁK FOGLALTATNAK

SZÁZÖTVEN KÉPPEL DISZESITVE.

BUDAPEST, 1906.
Nyomatja és kiadja Rózsa K. és neje (ezelőtt Bucsánszky A.)
Szentkirályi-utcza 30. szám.

Ajánlás.

E jelen Csodák könyvét, melyben 150 csoda van leirva 150 szép képpel ékesitve, és mely a katholika Anyaszentegyház igazságait a legkitünőbben igazolja és megerősiti, és mely oly hires szent könyvekből van kivonva, melyekben több csodák és legendák foglaltatnak, melyek számos főpap és püspök jóváhagyása mellett megjelentek; csak azért adom ki, hogy látván mily rendkivüli pártfogás és részvéttel fogadtatott a boldogs. Szüz Mária Ötvenkét Szombatja czimü jeles könyv, melyet több méltóságos püspökök, nagyságos és főtisztelendő urak pártfogoltak és a katholikus nép nagy számu példányokban megvett, — szinte legyen a nép kezébe ilyen könyv, mely ama nagy igazságokat, melyeket szent hitünkben tanulunk, csak annálinkább megerősitse, és Isten hatalmát, mindenhatóságát, ki választottjai által oly csodákat mivelt, megismerhessük. És azért a méltóságos püspökök, főtisztelendő urak ujabb kegyébe és a tisztelt közönség szives pártfogásába ajánlom ezen hasznos könyvet, mely méltó társa a bold. szüz Mária ötvenkét szombatja

és csodáinak, és melyet bár ki is, még a legszegényebb is könnyen megszerezhet, mert a mellett, hogy e könyv 150 szép képpel lesz ellátva és 4 ivvel nagyobb mint a Mária szombatja, szép betükkel nyomva és keménykötésben leend bekötve, ára mégis csak 40 uj kr. leend.

Mi pedig legnagyobb becset ad e munkának az, hogy a ker. kath. olvasó közönségnek e „Csodák könyvével“ csak régen hiányzott szükségét pótolom, mivel ily hasznos könyv csak most jelent meg magyar nyelven.

Fogadja tehát a ker. kath. olvasó közönség tőlem ezen nagy költséggel kiállitott, és mind a mellett is oly csekély áru könyvet jó szivvel, ki mindég igyekeztem, sőt életem fő feladata volt, a vallásosságot előmozditani, oly kiadott könyvek által, melyek az érzést nemesitik, a szivet felvidámitják és a vallást terjesztik és erősbitik.

Kelt Mindenszentek napján, Nov. 1-jén 1858.

A kiadó.

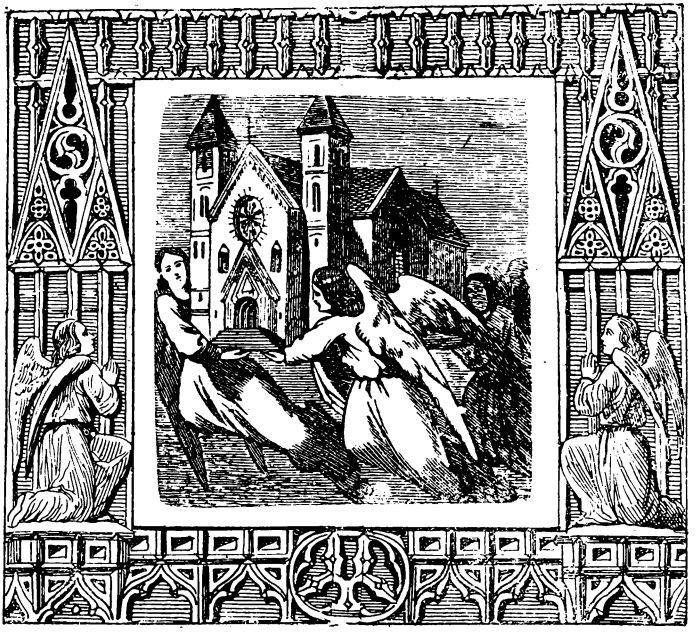

1. A szüz anya háza Nazarethből az angyalok által Lorettóba hozatik.

A legnagyobb csodák egyike a világon a szüz anya házának Nazarethből az angyalok által történt Lorettóba hozatala. Nazarethből e házat az angyalok azért hozták el, hogy biztositsák azt a hitetlenek gonoszsága és megbecstelenitése elől. Mert e házban született a Jézus szüz anyja, e házban üdvözöltetett az angyal által, és e házban lett testté az Isten igéje, és ment végbe megváltásunk nagy titka. Az angyalok tehát kimenték azt a Szaraszénok uralma alul, és Palaestinából Olaszországba

hozták, és pedig először 1291-ik év május 10-én IV. Miklós pápa uralkodása alatt Dalmácziába Tersattóba. Három év mulva pedig 1294-iki deczember 10-én, midőn a pápai széken V. Cölestin pápa ült, ki három nappal később nagylelkűen lemondott, történt e szerencsés esemény, s a szent ház az angyalok által az adriai tengerparton egy sürü borostyán erdőbe tétetett le estéli 10 órakor, s valószinüleg a borostyán erdőről, (mely diákul laurus) nevezik Lorettonak e helyet, hol a szent házat az angyalok letették. A körülfekvő városokban rögtön elterjedt a hire ez eseménynek, és semmi másról nem beszéltek a világon, mint a Lorettói erdőről, és a Nazarethi szent házról! Éjjel nappal minden rendü és rangu bucsusok lepték az odavivő utakat, kik eljöttek, hogy a szent ház megtekintése által nyerjenek vigaszt és malasztot, vetekedvén egymással a szent buzgalom és szeretetteljes tiszteletben és imádásban. A szentség az erdő mélyébe volt rejtve, hol a legsűrűbb és legmagasabb volt a fa, s a tengertől csak két mérföldnyire volt. Csak kevés ösvény vezetett hozzá, és ezek is a sűrű bokrok és fatörzsek miatt csak nagy nehezen voltak járhatók. Nehány rossz ember, több csapatra oszolván, a zarándokokat gyakran kifosztogatták, ugy, hogy az egész vidék megrémült, és félvén: lassanként elhagyták az ide járást, s a szent ház elhagyatva állott. Megérkezésétől számitandó nyolcz hónap után a szent ház azonban az angyalok által a Recenati mellett levő kedves halomra vitetett, mely mintegy mértföldnyire van a borostyán erdőtől. Két Recenatiból való testvér volt e vidék békés birtokosa, és megörvendve az égi látogatás miatt, igyekeztek a legszentebbet minden kitelhető módon tisztelni. De nem sokára a testvérek közt perpatvar támadt a szentség birtoklása felett, és a mindenható Isten fia anyjának szent házát angyalai által ismét

elvitette a perpatvarkodó testvérek birtokától egy nyillövésnyire, a barátságos halomra, az országut közepére, hol már ötszázötvenkilencz éve hogy áll.

2. Szent Benedek egy paraszt gyermekét feléleszti.

Egykor szent Benedek az ő szerzeteseivel a mezőre ment, midőn egy paraszt jött a kolostorba sirva és jajgatva, meghalt gyermekét karjai közt hozva, és sz. Benedeket kérdezé. Miután mondák, hogy az a mezőn dolgozik, fájdalmában a holt gyermeket a kolostor ajtajába letevé, és a mezőre indult. Benedek éppen akkor tért vissza szerzeteseivel, midőn a paraszt szüntelen kiáltá: Oh szent Benedek,

gyermekem meghalt, éleszd fel! Benedek kérdé hol a gyermek, és midőn megmutatták neki, letérdelt, s a gyermek fölé hajolván, s imádkozva felemelkedvén, kezeit égfelé nyujtva mondá: Oh Isten! ne nézd bünös voltomat, hanem e szegény ember hitét. Alig végzé Benedek az imát, midőn a jelenvoltak előtt a gyermek feléledt.

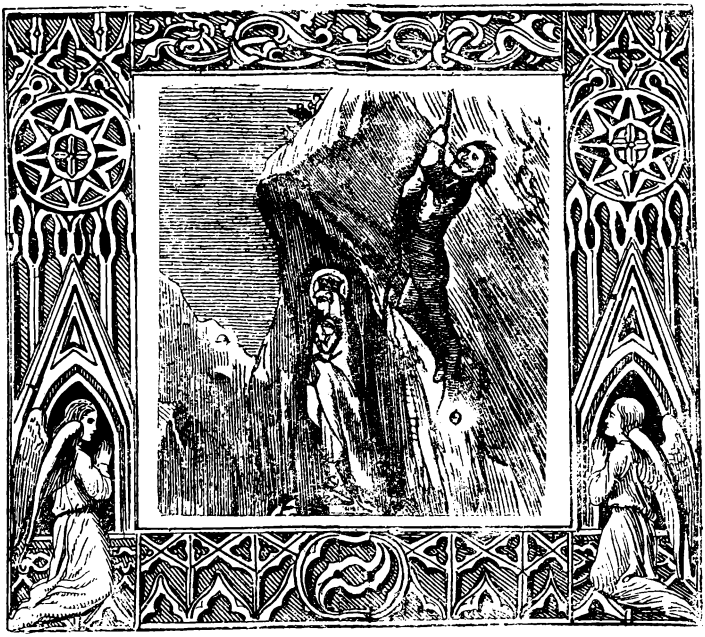

3. A boldogságos szüz anya képe a sziklán.

Helvecziában a nagy Reati hegy sziklafalán magasan áll egy szüz Mária kőből faragott szobra. Hajdan lent az ut mellett állott, s egy ember ezt a szobrot sárral dobálta, s a szobor könyezni kezdett, de ő

mégis hajigálta, ekkor a képszobor felemelkedett oda hol most áll. A völgy lakói, kik nagy tisztelői voltak, le akarták azt onnan hozni régi helyére, és egy embert a hegycsucsról vastag kötelen lebocsátottak, hogy a képet onnan elvegye, de a mint a képhez közelebb ért, a kötél mindig vékonyodott, s utoljára olyan lett, mint hajszál, ekkor az ember megijedt, s a képet ott hagyta és kiabált, hogy huzzák fel, és minél feljebb ért, annál jobban vastagodott a kötél. Ebből meggyőződtek az emberek, hogy a képszobor Isten rendeléséből ott akar maradni.

4. Szent Szebald.

Szent Szebald szerzetes társainak könyei között kimulván, szük czellájába koporsóba tétetett, és virrasztóul egy szerzetes rendeltetett mellé. Midőn este a szerzetesek elmondván a halotti énekeket a test körül, szobáikba vonultak, ama szerzetest megszállván a gonosz lélek, igy szólott a halotthoz: Lám, mily nagy néma vagy most, és nem mivelsz csodákat. E gyertyák itt körülötted oly szomoruan égnek, és te mozdulatlan fekszel, csak megcsaltad te a sokaságot, mely hirednek hódolt; szemfényvesztés volt mit cselekedtél, s az együgyüek csodának nevezték. Ha csakugyan csodákat miveltél, mutasd meg azt most nekem, és jeleidnek hinni fogok, ha most e pillanatban csodát mivelsz. És alig mondá e szavakat ki, ime rögtön felült szent Szebald, és felnyitván mélyen beesett szemeit, mérges tekintettel és haraggal tekintvén a szerzetesre, tompa hangon mondá: „Jaj neked, átkozott!“ És e pillanatban minden gyertya elaludt a szobában, s a szerzetes szemeihez kapva nagy jajgatva és segitségért kiáltva a földre zuhant.

A többi szerzetesek felébredvén e lármára siet-

nek sz. Szebald szobájába, és gyertyát gyujtván látják, hogy a test nyugodtan fekszik a koporsóban, s a virrasztásra kirendelt szerzetes a földön hever iszonyu fájdalmaiban jajgatva, és mind a két szemeiből vérezve. Midőn kissé magához tért, elbeszélte mi történt vele, s a kétségbeesett vakot czellájába vezetik, tevén balzsamot és füveket az ő sebeire, de mind hiába.

Szent Szebald teste azután eltemettetett, de a szerzetes vak maradott, és mélyen fájlalta és szánta bánta büneit, magát megjavitván folytonos vezeklés ugy ima között töltvén napjait. Egykor azért leborult az oltár előtt és igy kiáltott fel: „Oh bocsáss meg nekem a Jézusért, szent Szebald, mit ellened

vetettem: lásd a porba fetrengve örök éj fedi szemeimet. Nézd keserű bánattal telt szivemet, mert ime megbántam már rettentő bünömet!“ És ime szemének sebeit gyengéden érintve érezi, és hallja szent Szebald hangját: „Nézz fel, te meggyógyultál!“ És kimondhatatlan öröm szállja meg a szerzetes szivét, mivel vaksága eltünt, és ő ujra tisztán látott. E nagy uj csoda ámulattal tölté el a többi szerzeteseket, és hálás szivvel dicsérték szent Szebaldot, hogy e bünbánó társnak megbocsátott.

5. Szent Edgitta.

Szent Edgitta, I. Otto császár neje, szent élete által egész világon hires vala. Ő a szegények valódi

anyja és jóltevője volt. Ez adakozási nagy hajlamát férje a császár nevetségessé akarta tenni, azért a legnyomorultabb koldusruhában a templomajtóba állott.

A mint neje jött, megfogta ruháját és annak egy darabkáját kérte. A szent császárné pedig felelte, hogy szakitsa le tehát.

Ez meg is történt.

Haza jövén szent Edgitta, átöltözködött.

Az ebédnél kérdé a császár: miért vett más ruhát?

Szent Edgitta zavart lett, de a császár előhozatá ruháját a vendégeknek megmutatandó, hogy neje még ruháját is eltépi a szegényeknek, de csodálko zására azon semmi szakadást észre nem vevén, magába tért, és imádá Istent, hogy ily nővel áldotta meg.

---

6. Szent Stanislaus krakkói püspök.

Szent Stanislaus bátor nyelvvel inté II. Boleslaust, a lengyel királyt, hogy helytelen életéről lemondjon és Istenhez térjen.

Ezen Boleslaus megboszankodván, hogy megboszulja magát, bizonyos Péter nevü nemes ur által a püspöknek eladott jószágot, erőhatalommal elvette tőle.

A sz. püspök állitott ugyan tanukat, hogy ő ezt megvette, de azok nem mertek szólani. Tehát mondá a királynak, hogy ha nem hisz, az eladót magát elhozza három nap lefolyása után, hogy bizonyságot tegyen.

Ezen nevetett a király, és megengedé neki.

A szent püspök pedig buzgóan imádkozott és midőn a harmadnap eljött, a szent misét elvégezvén, parancsolá a halottnak, hogy felkeljen sirjából

és tanuságot tegyen, ez felkelt és a király előtt tanuságot tett, ki remegve hallgatá a halott beszédét, és megtért. Szent Stanislaus pedig visszavezette a halottat sirjába.

7. Szent Jutta.

Volt hajdan egy nagyon kegyetlen pogány fejedelem, kit Alinnak nevezének. Ez nagyon beleszeretett vala egyik keresztény leánykába, Szent Juttába, azért kiküldé ő katonáit, és hogy kéjének feláldozhassa, a szép szüzet várába hozatta. Alin arany trónján ül, körülvétetve vad harczosai és udvaronczai által, midőn az aranyhaju szép szüzet

elébe hozták. Ott mindenféle igéretekkel igyekszik a fejedelem a szüzet hitéből kitériteni és maga részére meghóditani, de Jutta, a tiszta szüz, szóra sem méltatja őt, hanem buzgóan könyörög az Úr Istenhez, s a boldogságos Szüzhöz, hogy mentené meg őt e veszedelemből. Álhatatossága dühbe hozza a fejedelmet, és igy szól: „későn fogod megbánni e nyakasságodat; nem foglak én kinpadra vonatni, nagyobb kin lesz az neked, ha szégyenpadra állitalak a világ szemei előtt, azért parancsolom nektek fegyveres szolgák, · tépjétek le e szemérmes leány ruháit, és állitsátok ki őt a nép elébe, azután zeneszó mellett hurczoljátok meg az utczákon a legnagyobb néptömeg között, hogy ugy lássák őt örökös

szégyenére meztelenül, és csufolják s gyalázzák őt.“ — A szolgák Jutta könytől ázott ruháit le kezdették tépni testéről, s bár mint könyörgött is, hogy e rettenetes gyalázatot ne tegyék rajta, nem használt semmit, s a zsarnok nevetve nézte a szegény leány kínját arany trónjáról, gondolván, hogy most már engedékeny lesz s teljesitendi kivánságát. De a legnagyobb veszedelemben az igazaknál legközelebb a segedelem, mert Jutta szép aranyhaja felbomlik és nyakán, vállain, egész testén lefele mint szép arany köpeny elfedi egész testét. A zsarnok bámulja a csodát, saját szemeinek is alig hihet, melyeket nem bir levenni a szüzről. És trónjáról lelépve térdepel a szüz elébe, oda nyujtván aranyos fejedelmi palástját neki, e szavakat rebegvén bünbánó kebellel: „most már világos előttem, hogy fennt az égben él a te hatalmas Istened, mert csodája bizonyitja. Oh tanits meg engem is a te hitedre, és engedd, hogy én legyek utolsó szolgád, ki téged mint szentet tisztel.“

Igy lett Alin pogány fejedelem kereszténynyé.

8. Szent Notburga.

Notburga, Dagobert Frank király leánya, igen gyönyörü hajadon vala. E szép fejedelmi leányzót megkérte Samo pogány fejedelem, és atyja, daczára leánya ellenzésének oda igérte kezét. Notburga nem segithetvén magán máskép, megszökött, s a Nekar túlpartján egy barlangba menekült. Követte őt oda egy szép hófehér őztehén, és tejével táplálta. Atyja végre kitudván hollétét, karjánál fogva akarta a barlangból kivonni, hol a feszület előtt imádkozott, de a szüz karja a király kezében maradván, az onnan megrémülve elfutott. A szent remete szüzhöz azonban seregestől tódult a nép, s midőn meghalt, holt-

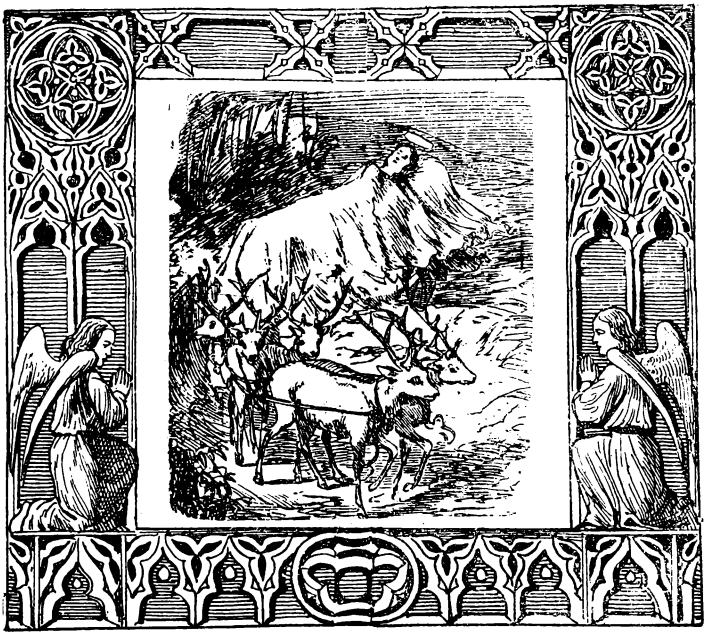

testét hat fehér szarvas vitte le a hegyről a völgybe, és hol letették, ott atyja szép templomot és zárdát épittetett a boldogságos Szüz tiszteletére.

9. Krisztus szent szobrával történt csoda Beritusban.

Tirus és Sidon határán fekszik Beritus nevü város, melyben sok zsidó lakott. Történt pedig 765-ben Kr. sz. után, hogy egy keresztény azon városrészben, hol csupa zsidók voltak, a zsidó templom mellett egy kis házban lakott, és ágya előtt állott vala a Megváltó életnagyságu szobra. Azonban a

keresztény onnan elment, és a szobor a házban maradt. E házat azután egy zsidó bérelvén ki, a képre nem is ügyelt. Hanem egyszer egy zsidó barátját hiván meg ebédre, mialatt ebédeltek az meglátta a szobrot és felkiálta: „Hogyan, te zsidó vagy, és ily szobrot tartasz házadban?“ s egyszersmind a legnagyobb szitkokkal illeté a képet; aztán felkerekedvén a főpaphoz ment, és feladá társát, hogy házában a Nazarenusi ember szobrát tartja. Másnap a főpap, a többi papok és a nép vénei s számos zsidók látták a szobrot a zsidó házában, őt kitagadák a templomból és számüzték községökből; a Krisztus szobrát pedig elővévén mondák: miután már őseink előtt is utálatos volt, és tárgya vala a guny és megvetésnek, mi is azt tegyük vele, mit a mi atyáink tettek. Hallottuk, hogy kezeit lábait megköték, és ugy verték, tegyük mi is azt. És ugy tettek, s midőn a szoborral mind azt tették, mit eleik valósággal tettek a Megváltóval, egy lándzsát hoztak, és egyik azt a szent szobor oldalába döfte. És ime a szoborból nagy mennyiségü vér és viz folyt ki!... Midőn ezt a főpapok és nép vénei látták, mondák: mivel Krisztus tisztelői mindég azt állitják, hogy vére annyit meggyógyitott, tehát vigyük vérét templomunkba, és betegeinket kenjük be vele, és lássuk igaz-e az, mit a keresztények mondanak. Azért a szobor oldalához tartván egy üveg edényt, az vérrel és vizzel megtelvén, elmentek nagy csufolkodva templomjukba, hogy a világ urát népök jelenlétében káromolhassák. Midőn betegeiket és nyomorékaikat előhozták, legelőször egy sánta hivatott elő, kiről tudták, hogy születésétől óta nyomorék, s alig érinték a vérrel, s ime elveté mankóit, és örömujongva futott el. A városban hire terjedvén ennek, a zsidók valamennyi betegeiket mind oda hordozták, hogy a templomban nem férték és ezek mind meggyógyulának. És e pillanattól valamennyi főpap és pap, s

a zsidó nép vénei, férfiak, asszonyok és gyermekek hittek Krisztusban, mondván: üdv és dicséret neked oh Krisztus, kit a mi atyáink keresztre feszitettek, és most szobroddal mi is azt tevők. Dicséret neked az egekben, oh Isten fia, ki ily csodát tettél. Mi hiszünk te benned, légy kegyelmes, és végy magadhoz bennünket. Azután elmentek a püspökhöz, ki már mindent tudott, és megkeresztelkedvén mindnyájan, egész Beritus zsidó népsége kereszténynyé lett.

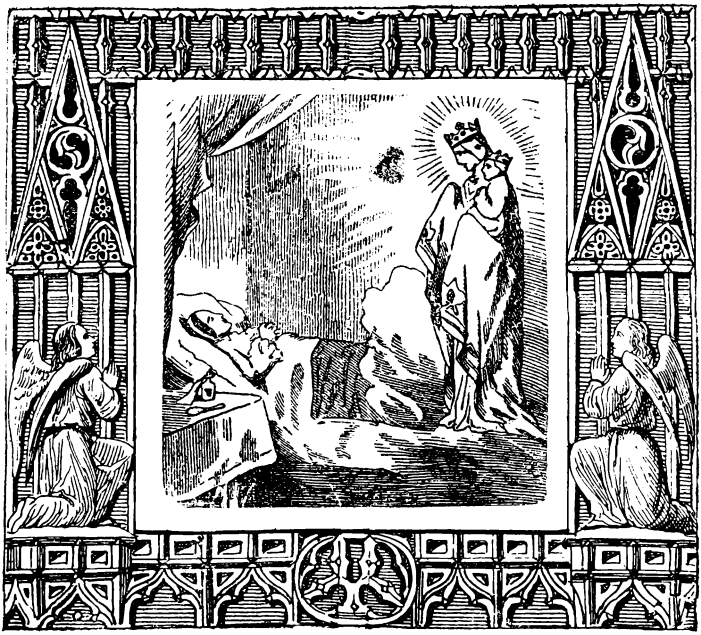

10. Szent Róza Limából.

Róza már gyengéd korában birta Isten különös kegyeit, és gyönyörü hajadonná fejlődött. Anyja kivánta, hogy férjhez menjen, de ezt Róza tenni nem akarván, szüleivel versengésben vala. Azonban kérelmeinek végre engedtek, és ő a szent Dominikus zárdaszüzek harmadik rendébe lépett. Annyira vitte a bőjtölésben, hogy utoljára csak kenyeret és vizet vehetett magához, azonban testét ő még is a legnagyobb sanyargatásoknak tette ki. Ily nagy szentségét Isten megjutalmazni akarván, már életében is több jelét adta kegyelmének, ugy élete vége felé minden este egy szép madárka szállott ablakára, és a leggyönyörübb énekeket éneklé, s egy napon megjelent előtte nagy fényességben a boldogságos Szűz az ő sz. fiával, és megvigasztalta őt, nem sokára meg is halt erre a szüz 1618. aug. 24-én Limában.

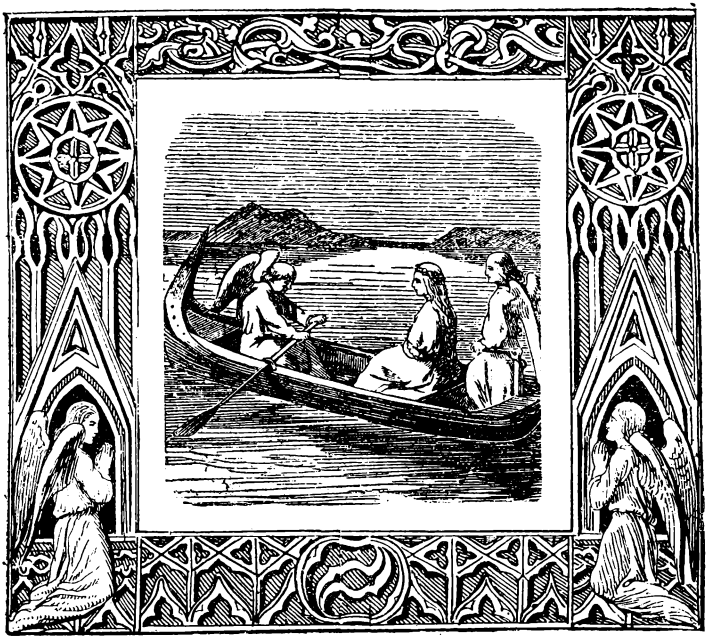

11. Szent Ottilia.

Attich nevü büszke várurnak neje lebetegedvén, kis leánykát szült, ki vak vala; miért Attich megharagudván, parancsolta, hogy a kis leányt öljék meg. Az anya azonban a dajkát elküldé vele hü csatlósok kiséretében Bajorországba egy apáczakolostorba. Bajorországban pedig vala akkor egy jámbor püspök, Erhardus nevü, ki álmában szózatot hallott: hogy menjen a kolostorba, és ott kis leánykát fog találni, és azt keresztelje Ottiliának. Erhardus késedelem nélkül fogadá meg Isten intését, és a kolostorban megtalálván a leánykát megkeresztelé, és megáldván, ime a leányka tüstént látni kez-

dett. A leányka ott maradván szép szüzzé fejlődött, és mindenben előhaladást tett. Attich azonban magába térvén, eltaszitott gyermekét sajnálván, elzarándokolt azt felkeresendő, és meghallván a csodát, mi azzal történt, Istentől buzgó imában bocsánatot kért, és penitenciát tartván visszakapta leányát, s örömmel vitte haza. A jámbor Ottilia szépsége és gazdagsága csakhamar számtalan kérőt csalt atyja várába, s ő egy derék gróf ifjunak oda is igérte leányát, ki azonban egyedül csak Krisztus menyasszonya kivánt maradni. Atyja kényszeritései végre arra határozták, miután buzgóan imádkozott volna, hogy a menyegző előtti éjjel az atyai várat elhagyja. Midőn tehát a vőlegény másnap megérkezett, Ottiliát sehol sem találták, és a kiküldött csatlósok harmadnap mulva azon hirrel jöttek vissza, hogy Ottilia a Rajna vizén egy kis csolnakon egyedül ment át, angyalok által vezettetve. Az atya és a vőlegény tehát elindultak keresésére, és midőn egy völgyben lovagolnának, ime a sziklahegyen meglátják a régen keresett leányt, egy kápolna előtt imádkozva. Rögtön oda sietének tehát, hogy hazajövetelre és a házasságra kényszeritsék. Ottilia pedig meglátván őket, futott előttök, midőn iszonyu magas sziklafal elébe ére, mely minden oldalról nagyon meredek lévén nem menekülhet. Ekkor térdre borulva kéré Istent, hogy mentse meg őt; és ime a sziklafal megnyilott, s Ottilia a nyilásba bemenvén eltünt, de a sziklából azon helyen tiszta forrás szökött ki, és az atya és a vőlegény e csodát látván megdöbbenve álltak ott.

Most Attich ujra magába tért és a forrásnál siránkozott, fogadást tevén Istennek, hogy ha leányát neki visszaadja, e helyre kápolnát épittet, és várából kolostort alakittat, melyet gazdagon megajándékoz. És ime Isten ujra meghallgatá őt, és visszaadá leányát. Attich tehát fogadását teljesité,

s a forrás mellé, mely Ottilia kutjának hivatott, és mely csoda erővel birt, kápolnát épitett, várából pedig kolostort, melynek fejedelem-asszonya Ottilia lett, és megtartá Istennek tett fogadását.

12. Szent Wilibald (Vilibaldus).

Sz. Wilibald vagy Calw gróf 1230-dik évben november 2-kán egyszerü zarándokruhában 23 éves korában Berkheim faluban a korona vendégfogadóban éjjeli szállást nem kapott, mert sok volt a vendég; ő tehát nagyon beteg testét egy közel istállóba vonszolá, hogy ott meghaljon. Senki sem ismerte,

senki sem gondolt rá. A lakosok már mély álomban hevertek, és ime a beteg a halállal vivódott, s midőn éjfélt ütött, Istenének visszaadá lelkét, — és e pillanatban a plébánia-templom valamennyi harangja magától megkondult, és ünnepélyesen zúgott, a lakosság felébredt és az ismeretlen vándor holttestét feltalálta, melyet angyalok fogtak körül. És midőn csodálkozva felemelék a szent testet, az égben megharsant az angyali dal, és tartott addig mig a szent vándor teteme a templomba vitetett.

13. Szent Notburga.

Notburga 1265-ben született Rottenburgban, Tirolban pór szülőktől, kik arczuk izzadásában keresték kenyeröket. De jó nevelést adván gyermeköknek, már kis korában Isten különös malasztja látszott rajta. A szegények iránt nagyon adakozó volt, és 18-dik évében a grófi várban mint szobaleány szolgálván, a mit szájától meggazdálkodhatott, mind a szegényeknek adta, és igen szent életet élt bőjtölés s vezeklés között. A gróf és grófné szinte alamizsnálkodók levén, őt bizták meg azok kiosztogatásával, és nagyon szerették a hű cselédet. De azok meghalálozván, a gróf nagyobbik fia vette át a várat, ki minden alamizsnát megszüntetett, s Notburga szegényei csak az ő meggazdálkodott élelmét kapták ezentul. Egyszer a gróf észrevevén, hogy a várból tele köténnyel és egy edénnyel megyen ki, mivel igen fösvény volt, gondolta hogy őt meglopja. Azonban Notburga azon élelmet és bort, mit saját személyétől megvont, viťte csak az ő kedves szegényeinek, a gróf tehát durván megszólitja, hogy álljon meg és a lopott jóságot téritse vissza s azzal kötényét lerántja, hogy megnézze, mi van abban, és ime az eledel helyett gyaluforgács és a bor helyett lúg vala az edényben. Ezen megharagu-

dott, mert azt gondolta, hogy ezt akarattal és csufságból tette vele Notburga, a hű cselédet elűzte szolgálatából. Notburga jó hire rég elterjedvén a vidéken, több nemes ház akarta őt szolgálatába venni, azonban ő egy paraszthoz ment, mert annál több ideje volt Istennek szolgálni, s ott azon feltétel alatt állott be, hogy csak addig dolgozik, mig az esti harangszó meg nem kondul, s azután imádkozhatik. E feltétel elfogadtatott. Történt egykor, hogy egy szombaton délután a paraszttal és többi cselédekkel a mezőn aratott, midőn a közellevő egyház tornyában a következő vasárnap ünnepét hirdető harang megkondult, és ő az aratást félbehagyta. Mivel pedig gazdája kényszerité, hogy

még a nap le nem ment, tehát dolgozzék, a levegőbe tartván sarlóját igy szólott: „Ha kivánságom, mostan imádkozni és nem dolgozni, valódi és Isten előtt kedves, ugy-e sarló bebizonyitja azt, és a levegőben marad.“ Ekkor kezét levévén a sarlóról, ime az a levegőben szabadon állott meg. A paraszt és eselédei ezt látván megrettenének, és a gazda engedelmet kért tőle, igérvén, hogy soha többé nem háborgatja, ha imádkozni akar; és ezentul maga és cselédjei is mindig Notburgával imádkoztak, s házát Isten megáldotta.

14. Szent Ricza.

Szent Ricza mint remete lakott egy folyam partján. Tul a folyamon kis kő kápolna állott a boldogságos szüz Mária tiszteletére, e kápolnába ment

ő minden reggel végezni imádságát, s lett légyen jó vagy rossz idő, zivatar vagy napfény. Történt egykor hogy éjjeli zivatar alkalmával a folyam megáradt, és midőn Ricza belelépett a rohanó habokkal kelle küzdenie, azonban a viz nőttön nőtt és Ricza a parton levő fűzfából letörvén egy ágat, azzal igyekezett a habokkal küzdeni. Ekkor ujra Istenre gondol, és érzi hogy megérdemli e büntetést, mert nem bizott hatalmában. Ő tehát bünbánólag a habokba veti a galyat, és ime a viz azonnal leapadt, s ő átmehetett.

15. Isten megparancsolja a szent atyának, hogy a koronát Istvánnak adja.

Boleslaw lengyel fejedelem korábban mint István küldött követeket II-dik Sylveszter pápához, hogy magának a királyi méltóságot és a Krisztus helytartója által felszentelt koronát kikérje. Nem igen jó szivvel, de a nélkül, hogy ennek okát meg birta volna magyarázni, engedett Sylveszter a lengyelek kérelmének és a római művészek által a görög korona mintájára koronát készittetett. Már el is készült, és a nap is meg volt határozva, melyen azt Boleslav követeinek ünnepélyesen által adják, midőn Otto császár gneseni bucsujárásából és Albert drága ereklye-kincseivel, a lengyel nép és fejedelem gondolkozás módját nagyon jól ismervén, Olaszországba megérkezett. Kevés idővel előtte érkeztek meg Rómába István követei, és Astriakus még nem mutattatván be az egyház főpásztorának, sietett, ura barátjával a császárral küldetése czélját tudatni. Otto, ki István és Boleslaw közti különbséget tudta, Sylvesterreli bizalmas beszélgetése közben Istvánnak adott elsőséget, sőt ugyan azon éjjel az ur angyala megjelenvén a pápa előtt álom közben, és mondá: „Az ur ismeri övéit, kiket kiválasz-

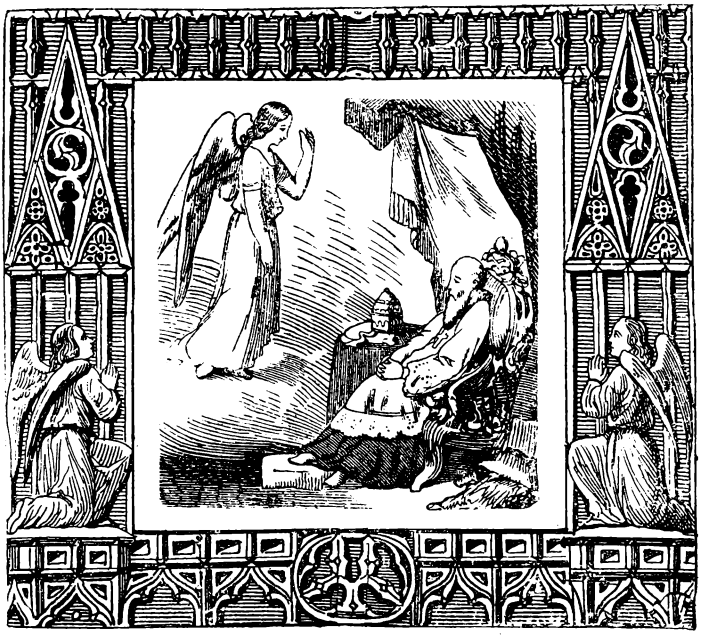

tott. Azért parancsolja általam neked, hogy a koronát azon néptől tagadd meg, mely még sokáig fogja a rablást és gyilkolást az istenesség és irgalomnak, az erőszakot és elnyomást az igazságnak, a hazugságot és csalást a valónak, és a féktelen önkényt az isteni törvények fölibe emelni. De holnap a napnak első óráiban egy uj és ismeretlen nemzet követei fognak előtted megjelenni, hogy fejedelmök számára a királyi főéket és apostoli áldásodat kikérjék. Az ő fejedelmöknek küld a koronát, és add meg nekik mind azt, mit az ő nevében tőled kérendenek; mert őt Isten ő Felsége királyá kente, és érdemeiért az örökélet és a mennyei birodalom koronáját számára átadni elrendelte.“ Sylvester álmát csakhamar min-

denütt tudták, s a lengyelek megnyugodtak Isten akaratában és a századok során szájról szájra hirdeté a hagyomány ez eseményt.

A következő napnak első óráiban jelentetett be Astriakus az ő követtársaival a pápánál, és általa nagy tisztelettel fogadtatott. Szerényen és hűségesen mondá el az apát fejedelmének istenességét, buzgóságát, érzelmeit és tetteit, miáltal Magyarországban a hitnek a bálványimádás felett győzedelme eszközöltetett, és ott az egyház országa felállittatott. Örömteljes lelkesültséggel mondá a pápa: „engemet hinak apostolinak, de a ti fejedelmetek, ki által Krisztus illy nagy népet nyert, az Apostol.“ Mit a követek kivántak, és még többet is megadott a pápa. Ő az apátot kalocsai püspökké felszentelé, és Dominikus szerzetest a követség másodvezérét esztergomi érsekké és ország primásává. Egy harmadik püspököt pedig pápai követté nevezett, ki a fejedelem követségével Magyarországba utazandó és a két most felszentelt főpappal az István által kinevezett püspököket felszentelendő vala. Végre ugy a fejedelemnek, mint utódainak a korona és királyi czimmel való élésen túl megengedte, magok előtt az apostolok jelét a keresztet mindenütt vitethessék, és felruházta azon joggal, hogy az isteni kegyelem mérve szerint mint a pápa helytartója Magyarország jelen és jövőben épülendő egyházait szervezze, rendezze, jogok és szabadalmakkal megajándékozza. — Az egyszerü hitnek és gyermeki szeretetnek ama szép napjaiban valamennyi buzgó hivő különösen Máriában, az örök szeretet anyjában imádta az örök ur Isten hatalmát és szentségét. István a sz. Szűz iránti buzgóságban első vala, és azért választá őt az ország királyné asszonya és patronájává, és örökidőkre augusztus és september hónapot az ország nyelvén elnevezé egyiket Nagyboldogasszony, másikat Kisasszony havának, amabban Mária

mennybemenetelét, emebben Mária születését ülvén meg az egyház. És ezért rendelt e napokra különös ünnepeket, hogy minden magyarban ez által a vallási érzelem, az Isten által adott hit és hazaszeretet ébresztessék és gyarapuljon.

16. Szent László kősátora Pécs mellett.

Pécs mellett van egy sziklacsúcs, melynek sátor alakja van, és róla ezt mondja a legenda: Sz. László királyunk egyszer e vidéken vadászván, egyszerre borzasztó zivatar támadt. Ugyan hirtelenében a vele levő kiséret csinált össze egy sátort, hogy oda a zivatar elől menekülhessenek, de mind hiába,

mert az a dühös elemek martaléka lett, és félni lehetett, hogy a vihar még erősebb lesz, tehát mindnyájan remegve fordultak a királyhoz, tanácsot és vigasztalást egyedül tőle remélvén. Ekkor a szent király letérdepelt, és kiséretének mondá: hogy ők is térdepeljenek le, azután felemelt kézzel könyörgött Istenhez, és ime! szent feje felett védőleg emelkedett fel egy védfedél a kőszikla oldalából, s az egész kíséretet a királylyal együtt védte a zivatar elől. A nép ezt maig is szent László kősátorának nevezi.

17. A kegyes fonó asszony.

Hajdan volt, midőn még a kegyelet nem halt ki az emberi kebelből, midőn még nem rontotta el az érzelmeket az idő gonosz szelleme, egy falu kis házacskájában ott ült a szép Eszter a rokka mellett és bár mily nagy volt is a len-guzsaly reggel, este már üresen állt a rokka és finom len vala a motollán, melyet másnap a kalmárnak eladott. Nagyon beteg volt Eszter jó anyja, és azért dolgozott a hű leány éjjel nappal, hogy anyja semmiben szükséget ne lásson. Hideg szobában font a hű leány, még anyját forró láz emészté, és font és font éjjel nappal ugy, hogy a szép leány arcza rózsái elhalványodtak, és szemei az éjszakázástól és sirástól veresek lettek. Igy ült és font ő egyszer már ötödik éjszakán; körülötte minden csendes és néma volt, s a rokkára éppen friss len-guzsalt kötött fel, midőn szemei a nagy álmatlanság miatt lecsukódtak; és midőn az álom győzedelmeskedett, és éppen már elszenderült volna, egy magasztos szép női alak lépett be az alacsony ajtón, fényes sugárkorona volt annak gyönyörüséges feje körül, és Eszter előtt ugy tetszett, mintha a boldogságos Szüzet látta volna maga előtt ő isteni tisztasága és szelidségében. Ő a fáradt fonó

leánykának barátságosan köszönt és leült a rokka mellé, szép kezeibe vette az orsót, és vidáman elkezdé azt pergetni, s font szorgalmatosan. Eszter égi örömben úszó tekintettel nézte e jelenetet, kebelében olly kellemetes érzés vala, mint az üdvözülés, de bár mint igyekezett is álmát legyőzni, arra képes nem volt, mert mindég jobban jobban elnyomta őt az álom és végre a szép látomány eltünt szemei elől, mert elaludt. Reggel, még pedig jó későn ébredt fel az alvó leány, s a mint a napot megpillantotta, fájdalommal kiáltott, mintegy önmagát pirongatva: „Oh rest leány, oh rest leány! mit fogsz most a kalmárnak eladni?“ De a mint fájdalmas tekintettel a rokkára néz, ujra felkiált: „Oh Istenem!

mi lehet ez?“ Ime a rokka üres és mellette van a legszebb len fonal már szépen felmotollálva és összecsomózva. Nem birja megfogni a dolgot, és midőn az álmát elbeszélé, oly égi öröm magasztosult arczán, mint a szenteknek öröme. És a szorgalmatos leányok ajakán a kegyes fonó asszonyról még maig is él a monda, sőt ha a jó gyermek kedves szülőiért fáradozik, a boldogságos Szüz anya azt oly kedvesen veszi, hogy szeretetteljesen ő mindég segit.

18. Rochus.

Sz. Rochus, Monpellier gróf fia, született 1280-ban és mielőtt még huszadik évét elérte, szülei meghaltak. Ő roppant pénzeit a szegények közt kiosztá, a birtokokat egyik rokonára bizta, és maga zarándok-

ruhát öltött és Róma felé zarándokolt. Igen szerencsétlen időben érkezett Rómába, mivel ott a pestis dühöngött, azonban ő szeretetteljesen nyujtott segedelmet a betegeknek, és sokan meggyógyulának. A szent ifju oly csodatevő erővel áldatott meg Isten által, hogy a Romagna és Lombardián keresztül utazva, az ott dühöngő pestist a kereszt jelével elűzte; de e betegséget maga is megkapván, ne hogy valakinek terhére legyen, a vadonba ment, hol isteni gondviselés nélkül bizonyosan elveszett volna; de egy nagy úrnak a kutyája mindennap egy kenyeret vitt neki. Meghalt az Urban 1327-ben aug. 17-kén.

19. A montserrati boldogasszony-szobor.

A 888-ik évben Kr. sz. u. Ministrolban egy szombat éjjel nehány pásztorfiu látta, hogy az ég megnyilt, és a nyiláson egyenes fénysugarak jöttek ki, melyek az éjjeli sötétséget elüzték és oly világosság vala mint nappal. Azután a fénysugár egy barlangba nyomult be, melyből gyönyörü ének hangzott, mintha angyalok énekeltek volna. Miután ezt több szombaton egymásután látták és hallották, szülőiknek elbeszélték. Szülőik is odamentek tehát és ugyanazt látták és hallották. Ezek elmenvén a lelkészhez, ki nagy tisztelettel volt a szüz Máriához, és négy egymásután következő szombaton a dolog valóságáról jelenlétével meggyőződvén: a püspöknek Godomornak jelentést tett, ki akkor Manresában, Montserrattól négy mértföldnyire lakott.

A püspök tehát a rá következő szombaton a lelkészszel és nehány papjaival s több világi személyekkel a csoda helyére ment, és miután azon helyen, melyet a pásztorok mutattak nekiek, mindnyájan összegyültek, naplemente után látták ama fénysugarakat, melyek az égből jöve nagy hirtelenséggel a

barlangba siettek, és hallák a kedves zenét és éneket, mi egész éjfélig tartott. Vasárnapra virradóra azért a püspök nehány férfiut felküldött a sziklára, hogy azt a helyet megkeressék, hova a sugarak siettek. Azok nagy bajjal felmásztak a sziklára, és végre egy kis barlangra találtak, melyből kedves illat jött kifelé. Ezáltal figyelmessé téve, bementek, és a boldogságos Szüz szobrára találtak, melynek arcza égi fényben ragyogott. A nagy fénytől elvakitva szálltak le és jelentették a püspöknek, mit láttak. Ez tehát papjai és temérdek nép által kisértetve szinte felment, és látta a csodát. Ő a szobrot azonnal ünnepélyes processióban Manresába vitette. De alig érkeztek azon helyre, hol mai napig is áll

a kolostor, midőn mindnyájoknak meg kellett állani, mintha lábaik a földbe gyökereztek volna, s bár mint akartak is, tovább menni nem birtak. Isten ez által mutatta, hogy e helyen maradjon a szobor. Ott tehát a hires szent Mária egyháza felépült, mely most is mint montserrati boldogasszony egyháza fényben és dicsőségben áll, és számtalan csodái által hires az egész világon.

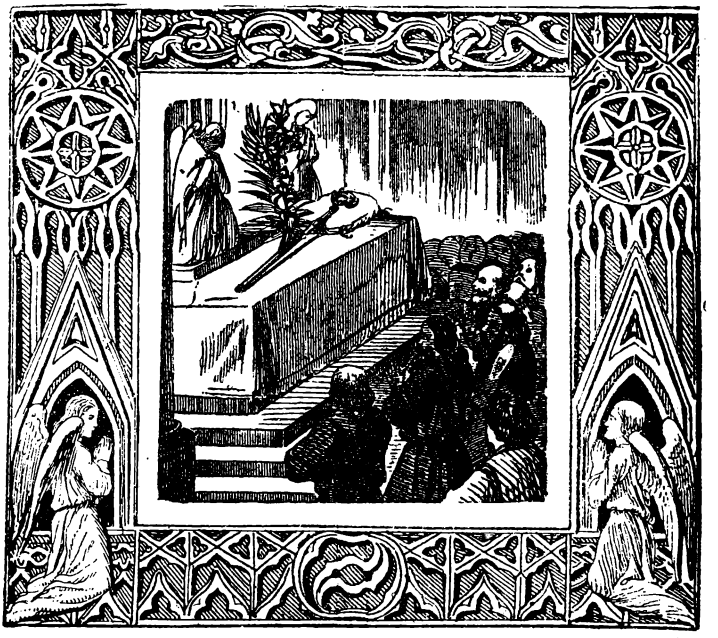

20. A virágzó püspöki pálcza.

Brúno, Köln városa püspöke, igen ájtatos és jámbor főpap vala, ki alázatosságában sokáig nem akarta elfogadni a püspöki széket. E magas méltóság

nyomasztólag terhelé, és csak három évig tartá azt meg, azután még egyszer püspöki diszöltözetében a nagy templomban misét mondott, és a Cziszterczi kolostorba vonult, hogy ott mint egyszerü szerzetes szolgálhasson Istennek. Püspöki pálczáját pedig örök emlékül a főtemplom nagy oltárára tevé fel, és azután ájtatosság és ima közt tölté életét, miglen szent Gergely napján 1200-ik évben Istennek vissza nem adá lelkét. Midőn a szerzetesek reggel a templomba mentek, különös jó illat terjedt el abban, és a püspöki pálcza pálmaágakat és fehér liliomot hajtott. Ekkor ismerték fel, hogy Brúno szent ember vala.

21. A sziklakápolna a Vág vize mellett.

Midőn az Úr a vizeket szabályozta és rendezte, a Vág későn érkezett, s azért elitéltetett, hogy bizonytalan határok közt bolyongjon, azért neve is „Vagus“, mi annyit tesz, hogy bolygó. — Trencsin megye határain Turócz felé két hatalmas sziklafal emelkedik, éles és meredek, melyek közt a Vág dühös habjai erővel törnek maguknak utat a keskeny hézagon át; a sziklák ormain álltak hajdan egymással szemben Strecsen és Óvár. Strecsen a Ferdinandok nyugtalansággal teljes korában Hadadi Wesselényi Ferenczé volt, ki ifju korában, midőn még ős nemesi nevénél és jó kardjánál egyébbel nem birt, ott lakott. Pázmán Péter bibornok primás tűzbeszéde által felbuzditva a református hitből kitért és atyáinak vallását követé, és azt hősies bátorsággal védte hazájával együtt a kereszténység ellensége, a törökök ellen. Vitézi erényei csakhamar hatalmas barátot szereztek számára a török ellen győzedelmes hős Bosnyák Tamás személyében, kit az országban mindenki szeretett vala. Magasztos barátság volt az, mely a két hőst,

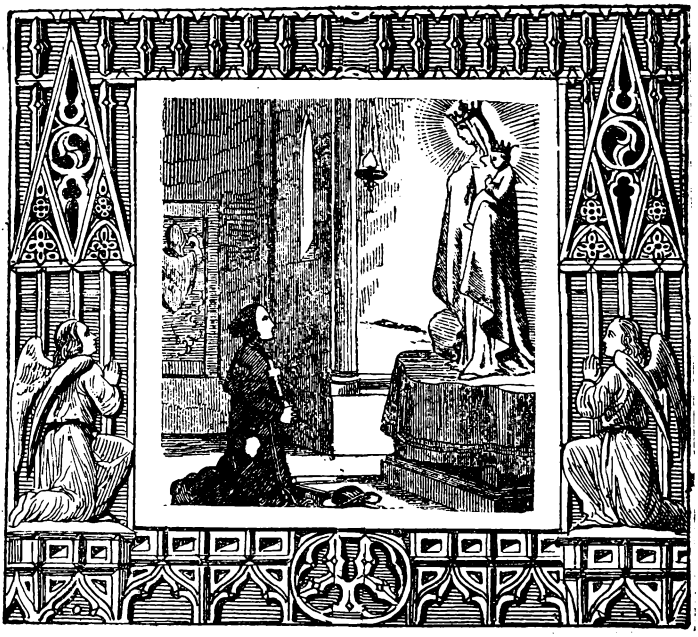

az ifjat és öreget, egymáshoz köté, és Wesselényi boldogságának alapkövévé vált; mert Bosnyák szép leányát Wesselényi oltárhoz vezette. Felderült Wesselényire és Zsófiára, igy hítták Bosnyák szép leányát, egy üdvteljes és boldog élet gyönyörü napvilága, és házasságukat Isten két reményteljes csemetével ajándékozá meg. De csakhamar meg kelle e csendes házi boldogságnak is bomlani. Az ország folytonos izgatottságban vala, és Wesselényi gyakran harczolt és győzött, s a haza sorsa felett aggódva, oly komolyság lepte meg, hogy utoljára embergyülölővé vált, és sem neje, sem gyermekei nem birták őt felviditani.

Hiába igyekezett a hű anya és nő mindent megtenni, hogy a búskomoly férj előbbeni életkedve visszatérjen, minden kisérlete hiába volt; nem szólott néha napokig is egy szót. Talán lelke méltóság és hatalom után vágyott? mert a hatalmat ez időben mindenki magához akarta ragadni, — nem lehetett tudni, s egyszer eltünt, a kesergő nőt magára hagyva. Zsofiát már régen ellenállhatatlan vonzalom ösztönzé a Vág melletti sziklakápolnába való menetelre, mely a Vág felett egy kiálló meredek csúcson állt, és mintegy a két sziklafal felett lebegni látszott a Turócz felé vezető hegyi útban, melyet veszedelmes mélységek tettek félelmetessé, és azért a vizen és szárazon utazók fogadalmának tárgya vala e kápolna a boldogságos Szüz képével. Oda veté tehát Zsófia bizalmas tekintetét, és egykor egyedül zarándokolt éjjel kereszttel gyengéd nyakán és bottal kezében a kápolnához, mit a várban lakók méltán csodálattal néztek. Gyenge világosság rezg előtte az éjben, ő utána siet — ábrándos alakok lebbennek fel előtte a sziklák csúcsain, vigyorgó rémek fogadják a mélységek szélein, de ő megy bátran és félelem nélkül. — A természet fellázadt és iszonyu zivatar tombol a vidéken, de ő benne béke honol. A hegyes kavicsok vérig sebzék már gyenge lábait, azonban sebekkel teljes szive meggyógyult, mert világosan fénylett elébe a kápolna, most oda ért, és leborult a boldogságos Szüz Anya képe előtt. És a boldogságos Szüz áldólag terjeszté ki felette karjait, s egész keserü multja mint egy nehéz álom elvonult, eltünt a feledékenység éjjelébe. Mennyi ideig imádkozott itt a boldogságos Szüz képe előtt az oltár lépcsőin, hogyan gyanithatta volna? Hét napig és hét éjjel volt ő a kápolnában étel és ital nélkül, s ő azt gondolá, hogy csak egy éjet töltött ott.

A világos reggel Zsófiát hazamenetelre ké szteté, ő tehát sietett, s az örömriadásba kitört szol-

gákkal találkozott, kiket a hű várnagy a parancs ellenére is, miután asszonya oly soká kimaradt, keresésére küldött, és kik mindenütt keresték, csak ott nem, a hol volt.

Még csak nehány órája volt, hogy Zsófia kedves gyermekeihez a várba visszatért, midőn Strecsen falai megrendültek az örömkiáltástól: „Itt az úr, ismét itt van urunk!“ Wesselényi zokogva borult hű neje keblére, kinek könyörgése a férjet búskomorságából kigyógyitá. A béke és boldogság ujra megtért a várba, és Zsófia minden évben megünneplé e napot. Ugyanazon kereszttel nyakán, ugyanazon zarándokbottal kezében, ugyanazon ruhában, és czipőiből a talpat kivágatva zarándokolt ő az általa dúsan feszerelt sziklakápolnába, hova közel és távol vidékről jöttek ügyefogyottak és buzgó bucsusok ezentul. S a nő és férj ez évnapot megünnepelvén alapitványt tettek e kápolna számára.

Strecsen vára és a kápolna a Vág mellett a Tökölyféle lázadás idejében szétromboltatott, annak romjai közt keresték fel öregek és ifjak, férfiak és nők ezen helynek szentjét Wesselényinét s az ő jóltevő angyalukat, és a testet meg is találták, és pedig egész épségben vala az. Ennek hire elterjedt a vidéken, és számtalan sokaság jelent meg e csodát látni. A holttestet a közel fekvő Tepliczbe vitték s a templomba letették és most is ott nyugszik az egy oldal-kápolnában. A nép azóta búcsut jár oda és Zsófia sirjánál kegyelemért s malasztokért folyamodik. Az egyházfi mindenkinek kivánságára felnyitja a koporsót, és ott fekszik a teljes épségben lévő test fekete selyem ruhában, mely minden harmadik vagy negyedik évben cseréltetik fel. A koporsó felett van az arczképe egyszerü felirással. Huszonhárom évig élt még azután Wesselényi, gyászolva a jó anyát és hű nőt, s a dicsőség és hatalom fényében sem felejtkezett meg róla soha.

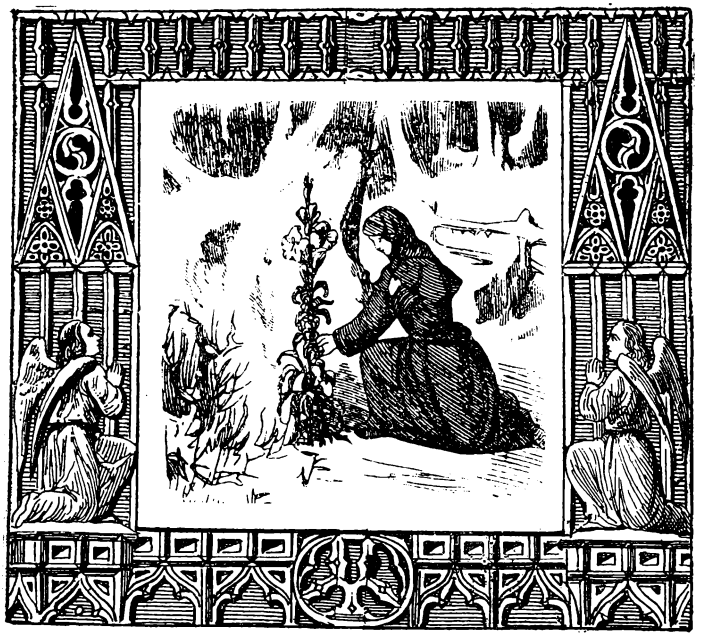

22. A boldogságos Szüz a nyomorban sinlődök védanyja.

Ott hol most a tihanyi apátság van, sürü rengeteg állott, melyben tél idején egy szegény nő eltévedt, és könyörgött a boldogságos Szüzhöz, hogy szegény beteg gyermeke miatt ne hagyja őt el; és ime nagy fényesség fogta őt körül, és szózatot hallott, hogy vegye a lábainál nyiló liliomot s azzal térjen haza, és érintse vele beteg gyermekét, s az meggyógyul. Az asszony nagy álmélkodására szép liliombokrot látván maga előtt, azt háládatos könyörgés mellett felvevé és ime nem sokára megtalálta az utat hazafelé, és beteg gyermekét érintve

a liliomszállal, az egészséges lett. E csodát elbeszélvén otthon, számosan sereglettek a szép liliomtőt szemlélni, és ott, hol az a földből felfakadt, nem sokára a buzgóság kápolnát épitett a liliomos boldogságos Szüz tiszteletére.

23. A gyermek álma.

Hajdanában élt vala Budán a szent Pál kolostora mellett egy fiucska, kit Tiboldnak híttak, ez minden reggel a főtemplomban ministrans volt. A mise végeztével pedig az öreg pap őt mindég szép piros és fehér almákkal ajándékozá meg, mi nagy örömet szerzett a fiucskának; ilyenkor aztán a sza-

badban kipihent egy öreg hársfa alatt. Ott szokta volt ő elkölteni almáit a szagos ligetben, hol egykor a virágos pázsiton elszenderült. Azon fának derekában volt egy boldogasszony szobra a kis Jézussal karján, ez a szobor nagyon szép vala, és előtte a fiucska naponkint imádkozott. Most álmában ugy tetszett neki, mintha a kis Jézus lejött volna hozzá, és evett volna az almából, melyet a paptól kapott. Ezen álmát másnap reggel elbeszélte a fiucska a kegyes papnak, ki azt mondá neki: „látod édes fiam, a jó gyermekeknél szeret lenni a kis Jézus is, azért tartsd tisztán szivedet minden gonosztól, mert ugy a kis Jézus a te társad és barátod lesz.“ Azután ujra elment a fiucska nagy a hársfa alá, és elszenderedvén, ismét lejött hozzá a kis Jézus, és evett almáiból, s a fiucskával játszott, minek az nagyon örvendezett; és igy szólitá meg őt: „Kis Jézusom, te mindég eszel az én almáimból, mihelyt lejösz hozzám, de hát te mikor fogsz nekem adni a te almáidból?“ A kis Jézus pedig igy felele neki: „Rövid időn, és ha ujra eljösz a hársfa alá, megosztom veled az én eledelemet itt e helyen.“

Ezen álmát ujra elbeszélgette a kis fiucska az ő jó papjának másnap, s a pap bánatosan nézett égfelé, csendes imát rebegve, és midőn a misének vége volt, a kis ministranst finom patyolatba öltöztete, szőke haja közé zöld koszorucskát font, megcsókolta őt, és könyeivel áztatá, azután kibocsátá a kapun és szomoruan nézett utána, de most nem szedett neki almákat a fáról. A szegény kis fiucska szomoruan ment el, és sirva ült le szokott helyére, a hársfa alá. Azonban alig ült oda, csendesen el is aludt. A májusi szelid fuvallat játszott fürtjeivel, s a fényes napsugár fogta körül arczát és mosolygó ajakát, azonban üdvözitő mosolygása jelenté, hogy a kis Jézussal osztozik a kedves eledelen, melyet az neki hozott. Az eledel tetszhetett is a fiucskának

mert az almák eszébe sem jutottak többé, és szeliden mosolygó arczával találta meg a jó pap a kis fiucska holt tetemét még azon napon, melynek reggelén álmát neki elbeszélte.

Ilyen volt az ártatlan gyermek álma.

24. Assisi szent Ferencz.

E szent szerzetes barát az ő remeteségében egykor kérte Istent, hogy mutassa meg neki kegyének látható jelét. Másnap reggel sok madár gyült össze a szent körül és igen szépen énekeltek, és szózatot is hallott. hogy ez jele legyen

Isten bekövetkezendő különös kegyének. És az idő óta szive kimondhatatlan szeretetben égett, és midőn 1224. september 14-kén reggel buzgó imáját végzené, ime feléje a magas égből nagy fényességben egy Szeraf repült és annak sugáraiban volt a megfeszitett Krisztus képe, és ő sz. sebeiből égő sugarak ömlöttek ki, és az imádkozó kezei, lábai és jobb oldalába furódtak. Midőn a jelenetnek vége volt, sebei véreztek, és ő kimondhatatlan kéjt érezett. Miután még sok csodákat mivelt, meghalt 1226. october 4-kén.

25. Szent Remigius.

Remigius 436-ik évben Kr. u. született nemes szüléktől Leonban, és már 22-ik évében mint reme-

ténck szent hire terjedett. 458-ban már rheimsi érsek lett, mely alkalommal midőn Rheims városában roppant tüzvész dühöngött, Remigius kényszerité a lángokat, hogy ő előle egyik város kapuján rohanjanak ki, és a várost megkiméljék, mi ugy is történt, és az ő parancsára a kapu befalaztatott. Egy fiatal leány pedig, ki a Loire folyam mellett lakott, a gonosz által üldöztetett és őt Rómába vitték, de a gonosz szellem kijelenté, hogy ő felette csak Remigiusnak van hatalma; és e szent csakugyan kiüzé a leánykából a gonosz szellemet. Miután még több csodákat is mivelt, meghalt 532-ik évben január 13.

26. Szent Erzsébet.

Egykor szent Erzsébet zárdája kapujánál, mint szokta volt, alamizsnát osztogatott a szegények között.

Az ügyefogyottak, nyomorultak és koldusok bizodalomteljesen közeledtek mindég a Szenthez, és mindenik nem csak tanácscsal, de alamizsnával is bőven ellátva tért vissza. És midőn már mindenike a szükségben szenvedőknek örömkönnyel telt szemekkel távozott volna, áldást rebegve a szentre és hálákat adva az örök mindenható Istennek, ime messzire a zárda kapujától szerényen álldogál egy gyönyörü szép leányka, gazdag és pompás aranyszinü hajával s ibolyaszinü szemeivel, és félve mint kis őzike néz szent Erzsébetre. Haja gazdagon omlik le vállain és egészen sarkáig ér, ugy hogy Erzsébetet is csodálat fogja el, látván a leányka angyali szépségét és gyönyörü hajának gazdagságát.

Ekkor Erzsébet int a kis leánynak, hogy hozzá jönne, s a leányka szerény lépéskékkel megy a szenthez, és a magasztos alamizsnáskodó előtt alázattal térdre borul.

Azonban szelid és szeretetteljes tekintettel fo-

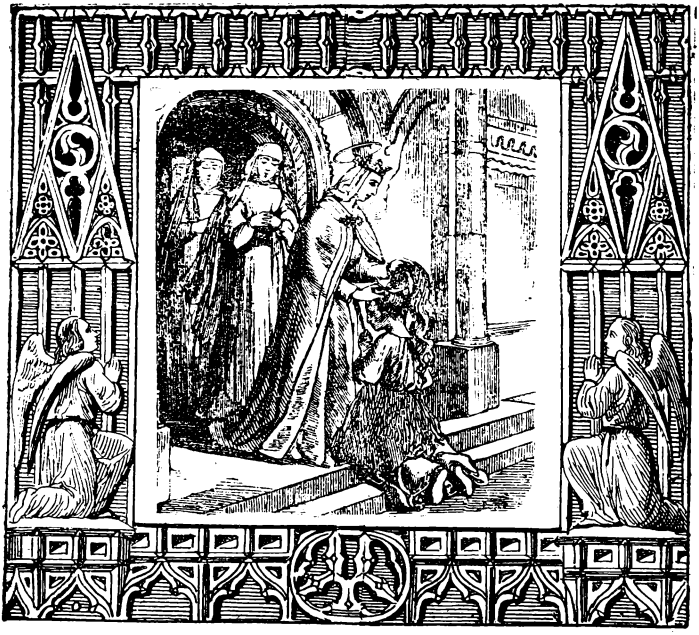

gadja őt a szent, és kegyesen nézvén rá igy szól: „mint mindnyájan, kik hozzám jöttek, nem mentek el jótétemény nélkül, ugy neked sem szabad leányom innen elmenned, mig veled jót nem teszek.“

E szavak után apácza kiséretéhez fordulva mondá: „Kedves társnőim! hozzon valaki közületek egy ollót a zárdából!“

Mindenki csodálkozik e parancson, de senki sem tudta, mi czélja van Erzsébetnek.

Midőn azért egyik apácza szüz előhozta az ollót, szent Erzsébet akkor szeliden térdei közé fogá a leányka fejét, s a hosszu szép arany hajat hirtelen tőből levágja.

Felajdul a kis leány: „Jaj nekem! legdrágább kincsemtől meg vagyok fosztva!“ és földre rogyik, könyeivel áztatva a homokot; és az apácza szüzek mind megdöbbenve és némán álltak sz. Erzsébet és a leányka körül.

Azonban a szent letörölte a kis leány szép arczáról a könyeket szelid kezeivel; igy szólván hozzá: „Ne nehezteljj, kedves kis leánykám, és nézz rám bizodalmasan; tudd meg, hogy nagy jótétemény vala ez rád nézve, mit veled tettem, mert ha meghagyom gazdag hajékedet és fonadékaidat, nem sokára a dölyf és büszkeség töltötték volna el szivedet és lelkedet, és e szép hajat a gonosz arany lánczul használta volna, mig nem azzal megfogva téged a bün örvényébe nem vont; most azonban megőrizheted, mi nem enyészik el oly hamar, lelked tisztaságát, a mi legdrágább minden földi kincsnél.“

És ugy lett, a mint sz. Erzsébet mondá.

27. Szent Miklós, myrai püspök.

Miklós igen gazdag szülék gyermeke, Kis-Ázsiában született.

Már fiatal korában jeleit adta, hogy szent férfiu válik belőle.

Később mint apát a szent földet meg akarta látogatni, hajóra ült, s a mint a nyilt tengeren voltak, iszonyu szélvész érte el őket.

A hajós nép kétségbeesve borult lábaihoz, és ime szent Miklós letérdepelvén imádkozott, a szélvész megszünt, és a hajó csendesen tovább folytatá utját. Ez a szent férfi sok csodákat mivelt, és midőn

Myrába visszatért, egy szivvel, lélekkel választák őt püspöknek.

Meghalt mindenkitől gyászoltatva 327. decz. 6-kán.

28. A paradicsom-madár.

Mikor még ott, hol most Buda vára és városa Ó-Budával együtt áll, Róma uralkodott s a keresztényeket üldözték s kinos halállal kivégezték, a hegyek között, Acquincum római várossal szemben, Megváltónk halála után több száz évvel nehány remete élt, és nem rettenve vissza a mártirhaláltól sem, hirdeté a hitet és vala jóltevője, lelki vigasztalója a szegényeknek.

Ezen remeték közt vala egy szent életü ember, kit társai elmélkedő Péternek híttak vala, mert elmélkedett ő isteni dolgokról, a teremtésről, az égi testekről, és igen jámbor életü vala, s társaival buzgó terjesztője a hitnek. E jámbor remeteknek a hegyek közt kis kolostoruk is volt, kis kápolnával.

Történt azonban, hogy egy reggel Péter elindula a kolostorból éppen napfelkeltével és gondolatokba elmélyedve az erdőbe méne és elmélkedve igy mond magában: „Istenem! mily szép e világ, im tavaszszal elárasztod a földet drága illatokkal, mert behintéd azt Uram kedves virágokkal, elhozod a nyárnak éltető sugarát, és a földnek minden porát megtermékenyited; a gyümölcsöző ősz hatalmas kezed által adja táplálékát ide, és télben pihenésre fekteted hó párnák alá a természetet, hogy kinyugodja magát; mily változékony mindez, minden jövő óra örömeket terem, egyedül te vagy végtelen és vál-

zatlan és meghatározhatatlan a te tartósságod. Oh Uram! mutasd meg nékem azt az utat, melyen a téged szerető lélek végtelenségednek élvezetét érezhesse és ugyanazonosságod s örökkévalóságod szemlélésében el ne enyészszen ön kicsinységében, a te nagy hatalmadnak mindenségében! Oh Istenem! meghalok én érted szivesen, csak add előbb, hogy én tisztán megérthessem végtelenségednek óriás gondolatát, eszméjét, lényegét, mig vérem és lelkem e testben müködnek, mert a te látásod édes a léleknek; de ki viselheti el végtelenségednek szemléletét, hogy beléd ne enyészszen és porszemenkint hatalmad zsámolyán el ne veszszen!"

És igy elmélkedve és imádkozva tovább-tovább halad Péter gondolkozva. Az erdő, melyben megyen, idegenszerübb lesz, az agg cser- és tölgyfa szeme elől elenyészik, a fenyőerdők helyett mirtusz, jóillatu czédrus és magas pálmafákat lát. A remete megáll és álmélkodva néz körül, és ime most gyönyörü madárdal üti meg füleit, ő hallgatja azt és megindul felé, hogy a madarat lássa, mely ily kedvesen tud énekelni, és ime egy pálmafa alá érkezik s ott csodálkozva megáll. Oh milyen gyönyörü itt minden! Gyémánt harmat rezeg minden falevelen, a gazdag gyeppázsit tele van szép virággal, mi a léget bájos illatával tölti meg; de a fü, fa, virág mind oly idegenszerü s az ég is kékebb, a lég is szelidebb itt s a pálmafa tetején aranytollu madár szivárvány szárnyain láthatatlan napoknak fénysugára játszik és ez a paradicsom-madár. Az öreg remete mély álmélkodással térdel le, és hallgatja a madár megható énekét, mely ezüst harangkint cseng a vidéken szét, néha oly bánatos, epedő, mélázó, néha pedig eget és földet megrázó, néha mint kis csermely virágzó partokon szökdécselve játszik fénylő virányokon és kimondhatatlan gyönyörrel és kéjjel tölti el a keblet, néha meg oly malasztos és oly üdvözitő,

érzelmet és lelket imára hevitő, néha meg mennydörögve hirdeti Isten dicsőségét, hatalmát és végtelenségét, néha pedig ártatlan kis gyermek zokogása, néha a mindenség dörgő megrázása. A remete mind ezt elragadtatással hallgatja, és szeméből égi vágyódással folynak le könyei, de azok nem földi könyek többé, hanem előérzete az örök menny boldogságának. És a remete folytonosan néz a madárra, mignem öntudata egyszerre fel nem rázza, igy szólván magában: „lám, nehány órája, hogy itt hallgatom e szép madár dalát, és az út még hosszu hazáig, tehát elmegyek és holnap ide ujra visszajövök.“ És megindul Péter az ő kolostora felé, az ismert vidék feltárul előtte, agg cser- és tölgyfa-erdőn megy keresztül, végre eléri az erdő szélét, az ismert hegyek és halmok üdvözlik, ott a Duna régi medrében, de idegen nép él már partjain, Péter nem érti azok nyelvét, nem ismeri öltözetüket és a kis kolostor, mig ő a madárdalt hallgatá, nagyszerü épületté változott, bástyákkal és tornyokkal s benne ötszáz remete atya lakott. És Acquincum falain a római zsoldos helyett a kereszt áll s diszes templomaiban keresztény népek dicsérik az Istent.

Péter mind ezt ámulattal nézi s a kolostorba lép; ott mindenütt idegen arczokkal találkozik s a remete atyák álmélkodva nézik őt az ős idő szellemeként. Végre egy remete atyától János archimandrita után tudakozódik; ez pedig igy felel: tisztes atyám! itt most Pál nevü az archimandrita. De ki vagy te, a ki köztünk idegen vagy, és milyen hazából és nemzetből való vagy? — Ki vagyok! mond csodálkozva Péter, — hát nem ismer engem senki? En csak ma reggel mentem ki e kolostorból az erdőbe, s egy madár dalát hallgatván elkéstem. Én vagyok Péter, kit az elmélkedőnek híttatok. Péter az elmélkedő, mond csodálattal a szerzetes. Oh ha te az volnál! Egy ős krónikában, mely e kolostor-

ban találtatott, olvastam rólad, hogy e kolostorban vagy ezer évvel ezelőtt éltél elmélkedve, s a pogányok közt társaiddal a hitet terjesztve, s egy reggel a közel erdőbe kimentél, és többé vissza nem tértél. Azóta nemzedékek enyésztek el s itt, hol hajdan Róma pogány uralma alatt nyögtek a népek, most a keresztény hit terjeszti szét áldásos sugarait.

Ezt meghallván Péter, imára kulcsolja kezeit, és az összegyült atyák előtt mondja: „Oh Isten! kétségem napjaiban féltem és remegtem a te látásod eszméjétől, s ime ezer év tünt el a világ felett, mi előttem pár órának tetszett, hallgatván énekét a paradicsom-madárnak. Oh tehát mily boldogság vár még lelkemre; ha a te dicsőségedet gyémánt trónusod örök fényében szemlélhetem. Ezt mondván porladozó teste lerogyott, és lelke felszállott oda, honnan minden élet fakad: az Istenhez. A remete atyák pedig térdre omolva hozsannát zengének az Urnak, ki előtt az évezredek perczek; és buzgóan kérték őt, hogy hallhassák ők is és minden hivő a paradicsom-madár énekét, mi perczekké teszi az ezredéveket.

29. Szent Tekla.

Tekla az első keresztényi század gyöngye, Izauriában született, és igen tudományos szüz volt. Ikoniumban sz. Pál szónoklatait hallgatván megtért. Gazdag szülői egy nemes pogány ifjunak eljegyezvén őt, a házasság elől megszökött sz. Pálhoz, de az ifju meggyalázásnak vette e tettét, felkeresé és mint keresztényt a hatóságnak feladá. Ő tehát elfogatott és ruháitól megfosztatván az amphitheatrumba vitetett, hogy ott a vadállatok által széttépessék. De a ráeresztett oroszlánok, leopardok és tigrisek, kik a nézőket rémitő orditásaik által megrettenték, szeliden és hizelegve lábaihoz feküdtek és

nem találtak, és hiába uszitották Jézus Krisztus hű szolgálójára. Más alkalommal pedig, midőn meg akarták égetni, a lángok közül minden sérelem nélkül megmenekült.

30. Szent Gergely.

Gergely, kit közönségesen a csodatevőnek nevezének, gazdag de pogány szüléktől született Neocaesareaban. Midőn azok meghaltak és Gergely iskoláit bevégezte, Alexandriába ment, és onnan vissza hazájába Neocaesareaba, hol püspök lett, számos csodát mivelt és sok pogányt téritvén a keresztény hitre. Egykor a Lykus folyamot, mely a város mellett

elfolyván, áradásai által nagy kárt okozott a városnak, azzal zabolázta meg, hogy a parton Isten nevében botját leszurta és megparancsolá a folyamnak, hogy e határvonalon túl ne jöjjön. A bot hirtelen nagy fává nőtt fel, megerősitvén a partot, és a folyam örökre engedelmeskedett szavának. Miután még számtalan csodákat mivelt, meghalt 270-dik évben Kr. születése után.

31. Szent Walburga.

Éj van, rettenetes zivatar tombol a cserfaerdőn keresztül, egy romladozott vár alatt megyen egy vándor zarándok, szivében béke van, ámbár a ter-

mészet roppant harczot viv. Egy szegény szénégető épen kunyhója mélyébe akar visszavonulni, midőn megpillantja a zarándokot, és szük hajlékával kínálja, mondván neki: „Oh jó zarándok, fehér botoddal, ne menj el a sötét völgybe, jöjj hajlékomba inkább, mert messze van még szent Walburga ide.“ Azonban a zarándok szeliden feleli: „Jó ember! köszönöm barátságodat, de felfogadtam nagy szenvedésemben, hogy még ma ott leszek a szüz Walburga templomában, és ezt szent esküvel fogadtam.“ És megyen a zarándok, nem fél a sötét éjtől, hogy még hajnal előtt elérje a templomot. Körülötte minden alszik, egyedül a zivatar tombol és sivit a szikla-hasadékokba. De a mint igy menne, a sürüből rablö

rohan elő, és megragadja a zarándokot durva kézzel, felemelt késsel, és orditja: „Ide pénzedet!“ s az éles kést mélyen szurja a zarándok mellébe. A zarándok el is esett és haldokolva szól: „Oh! gyilkos eltaláltál! de mit keressz zsebeimben, hiszen ott nem találsz aranyat.“ A csalatkozott gyilkos haraggal ugrik fel a vérben fetrengő zarándok mellől, s a zarándok igy imádkozik: „Oh szent Walburga, te kegyes és jóltévő szüz, oh tedd, hogy hozzád járulhassam, ha testemből lelkem kiszáll!“ és ajkát a halál örökre lecsuká. A gyilkos most egyedül áll a zivatar tombolása közt a holttestnél és hogy gyilkossága fel ne fedeztessék, felveszi azt vállára, s a rohanó hegyi folyamhoz viszi, mely kiáradva hömpölyög a völgyön keresztül. Megérkezvén a meredek parton már, a mélységbe akarja dobni a holttestet, midőn annak karjai vaspántként szorulnak nyaka köré, és bármint igyekszik, nem dobhatja azt le magáról. A halálveriték is kiütötte már, s a megölt zarándok sápadt arcza az övét érinti, és hideg keze nyakát szoritja. A gyilkos őrültként fut ide s tova, de rettentő terhe mindig vele van, s végre ujra az áradathoz ér, és felkiált: „Ha le nem rázhatlak, temessen el hát mindkettőnket a hullám!“ s azzal a folyamba ugrik. A hullám elcsap fejök felett, és csendes minden, a halott és élő a mély örvénybe merültek. Azonban nehány percz mulva felmerül a gyilkos a holttal a viz szinére, s a hullám a partra veti. Feljajdul a gyilkos, hogy terhétől nem szabadulhat, s hogy még a viz sem veszi be átkos tetemét, fut a rengetegen keresztül, hegyen fel, völgyön le, a vért szomjazó farkas sem állja utját, hanem vonitva buvik el odujába, és tovább tovább siet a gyilkos. És ime hajnalodni kezd és fülét harangszó üti meg; feltekint, s a nap arany sugárai első fényöket vetik szent Walburga templomára, melyhez a zarándokot fogadalma és szent esküje vonzotta. Meg-

döbbenve áll a gyilkos, fel nem birván fogni, hogyan jutott ő ide. Ekkor egy benső szózat sugja neki, hogy térjen meg s bünei megbocsáttatnak.

A legnagyobb bünbánattal közeledik tehát a templomhoz, melyben a község éppen a reggeli misét hallgatta; de a mint oda lép a templomajtóhoz, remegve fut a nép, meglátván az élővel a sáppadt halottat; azonban a gyilkos elerőtlenedve rogyik le a templomajtóban, és bünbánólag könyörög szent Walburgához, hogy legyen szószólója Isten előtt, és szabaditsa fel őt iszonyu terhétől. És alig imádkozik igy a gyilkos, ime a holt test lebontakozik vállairól, s a zarándok teljesité fogadalmát; a gyilkos pedig folyvást buzgóan imádkozik szent Walburgához, s mikor a harmadik reggel virradott volna rája, gonosz tette ki volt engesztelve Isten és emberek előtt, s a megtért bünös nem volt többé, mivel ott meghalt. És igy teljesité a zarándok az ő fogadását, mert imája meghallgattatott, s a bünös gonosztevő pedig megtérvé harmadnap hajnalán meghalt.

32. Az ének eredete.

Midőn az Ur megteremtett mindent, leküldé angyalát a magas égből, mondván: „Vidd le legszebb ajándékomat, az ének szent varázsömlengését, és tanitsd meg a madarakat, hogy énekeljenek.“ És az Ur angyala leszállt a földre és zengett, hogy az egész természet örömmel hallgatá, és a madárkák seregesen jöttek elő, és letelepedének az Ur angyala körül, s minden ág, minden bokor tele volt a tollas seregekkel, mely kis nyakait felnyujtva hallgatódzott, és csevegett az angyalsip után.

És midőn az angyal visszarepült az egekbe, az erdő, liget, völgy uj életet nyert, s minden bokor, minden ág a legfelségesebb madárdaltól reszketett.

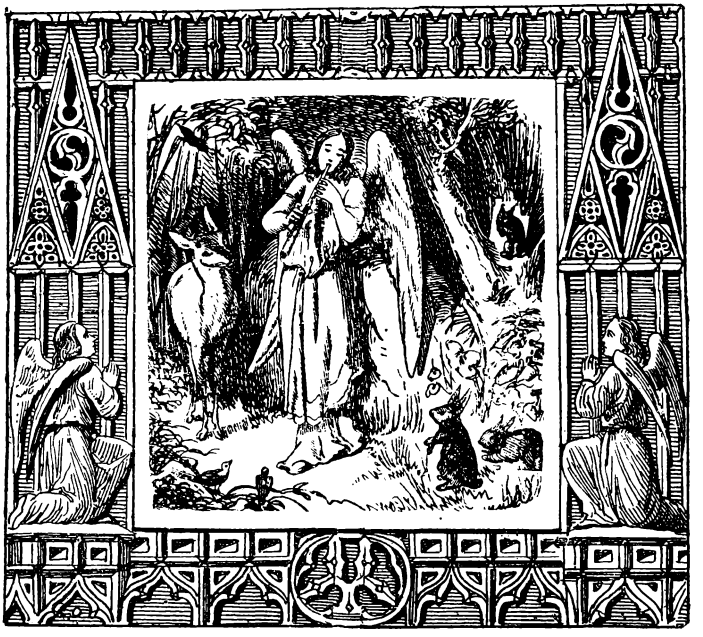

Kimondhatatlan örömmel és megelégedéssel nézte és hallgatta ezt az Ur, mondván: „Most még csak egy hibázik a földről, és az az ember, hogy annak keble érezze is ez ének gyönyöreit“; és véghetetlen jóságában teremtette az embert.

33. Szent Ágnes.

Ágnes, gazdag római szülők gyermeke, a hitért martyrhalált szenvedett, mert lefejeztetett. Szülői mind a mellett is, hogy a keresztények üldöztettek, mindennap sírjánál virrasztottak. Midőn egykor éjjel ott imádkoznának több keresztényekkel egyetemben,

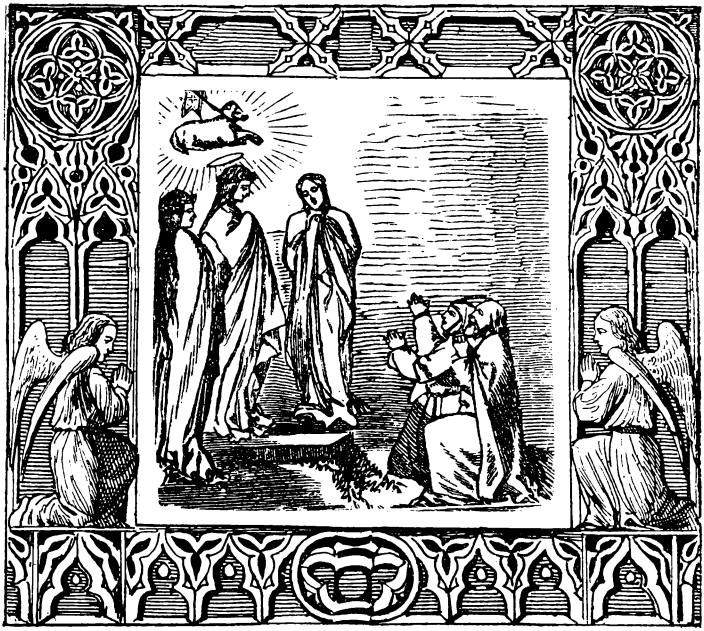

ime megjelent a szüz nagy fényességben, több égi szüzek kiséretében. Ágnes feje fölött egy hófejér bárányka állott. Menyugtatta remegő szülőit és barátit, igy szólván: „Ne szomorkodjatok halálom miatt, inkább örvendjetek! Én és társnőim fénypalotában lakunk, és én az égben egyesülve vagyok azzal, kit a földön szivem egész erejéből szerettem.“ E pillanattól roppant sok nép járt sírjához, hol csodák történtek és egykor Konstantius leánya, ki még pogány vala, bizalommal járula betegségében Ágnes sírjához és ime meggyógyula.

34. Jeruzsálemet a pogányok felépiteni nem birják.

Julianus Apostata császár Krisztus jövendölését Jeruzsálem felől meg akarván szégyeniteni, megen-

gedte a zsidóknak, hogy azt ujra felépitsék. Összejöttek ők tehát a birodalom minden részeiből nagy számmal, és a császár által segittetve roppant pénzt gyüjtének össze, s dölyfösségükben a kereszténveket fenyegették. A jeruzsálemi püspöki széken ült akkor Cirillus, Maximusnak utódja. Már a templom alapja ki volt ásva, a mész és malter el volt készitve, s miután a régi épületek falai le voltak tisztogatva, semmisem hiányzott, mint másnapon az uj alapot lerakni. Cirillus püspök pedig állitá, hogy lehetetlenség azok szerint, miket az Ur az ő evangeliuma szerint hirdetett, a zsidóknak itt követ kőre rakni. És ime azon éjjel. mely az alapletétel napját meg-

előzé, rettenetes földindulás keletkezett, mi nem csak az alapköveket szétszórta, hanem a piacz minden épületeit megrendité. A nyilvános oszlopcsarnokok, melyek alatt a munkára összesereglett zsidók aludtak, összeomlottak, és eltemették azokat, s midőn nappal lett, s a veszedelem ugy látszott elmult, az életben maradottak azzal foglalkoztak, hogy a halottakat az omladékok közül kiássák.

A templom alsó végén volt egy bedőlt ház, melyhez két, a földdel egyenlővé tett oszloptornáczon át lehetett jutni, és melyben a munkához szükséges vas és más szerszámok tartattak. Ebből hirtelen tüzgolyó szállott fel, és a piaczon keresztül üzte a a zsidókat mindenfelé. És miután egész napon át dühöngött, sőt a fundamentumokból is láng csapott fel, elégetvén a munkásokat, a megrémült zsidók kénytelenek voltak akaratuk ellenére Jézust egy igaz Istenül megismerni. És erre következő éjjel mindazok ruháján, kik jelen voltak, látható vala a kereszt jele, mit arról letörülni sehogy sem lehetett. Ez idő óta nem kisérték meg a zsidók Jeruzsálemet felépiteni, és kik hitetlenségükben megmaradának, elhagyták e helyet végképen.

---

35. Szent Patricius.

Patricius fiatal kórában tengeri rablók által elfogatván Irhonba vitetett, hol a juhokat kelle őriznie. Itt minden emberi társaságtól távol Istenhez fordult, és éjjel-nappal folytonosan imádkozott. Végre álmában Isten megparancsolá neki, hogy haza menjen. Reggel azért a tengerpartra ment, hol egy hajót talált, melyre fel is vétetett. Háromnapi utazás után Skócziában kötöttek ki, egy puszta helyre, hol a hajósok 27 napig bolyongtak, a nélkül, hogy élelmi szereket kaptak volna. Ekkor Patricius felszólitá

őket, hogy ámbár pogányok, de imádkozzanak vele, és ha a keresztények Istenének buzgóan könyörögnek, bizonyosan látni fogják annak hasznát. Azok tehát megtették, és ime még azon napon nagy sertésnyájra találtak, és a szükségnek vége volt; s az egész hajósnép kereszténynyé lett.

---

36. Di Paulai szent Ferencz élete tisztaságát bebizonyitandó, izzó szenet vesz kezébe, a nélkül, hogy megégesse magát.

Paulai sz. Ferencz 1467. körül élt II. Pál pápa idejében, és Calabriában számtalan csodákat mivelt.

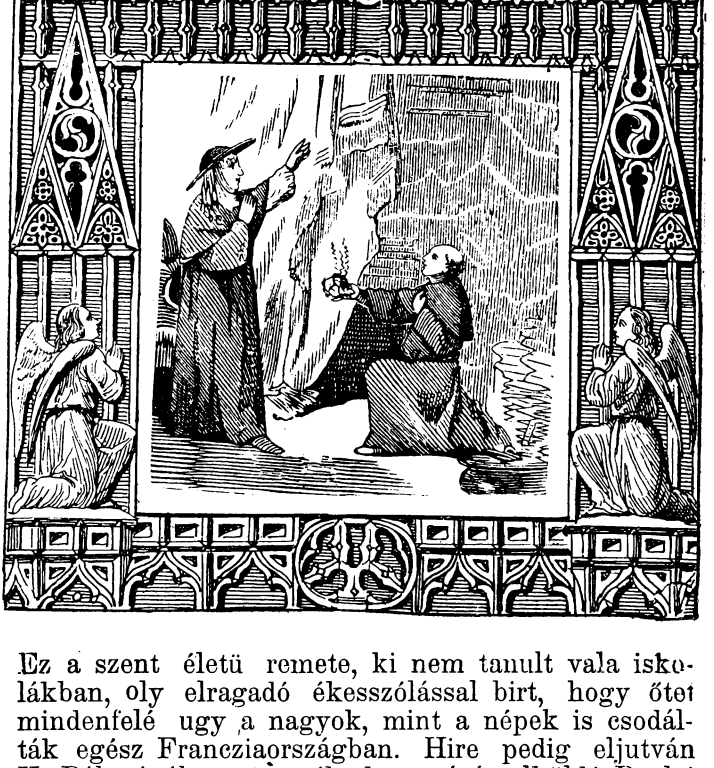

Ez a szent életü remete, ki nem tanult vala iskolákban, oly elragadó ékesszólással birt, hogy őtet mindenfelé ugy a nagyok, mint a népek is csodálták egész Franczia-országban. Hire pedig eljutván II. Pál pápához, ő egyik kamarását elküldé Paulai szent Ferenczhez, hogy a saját szemeivel győződjék meg mindenről, miket felőle hallott. Ez a kamarás tehát elmenvén oda, és alig látván meg a szent férfiut, sietett, hogy annak kezét megcsókolja. Azonban azt szent Ferencz semmiképen nem engedé, hanem mondá: Inkább engem illetne a kézcsókolás, miután te már harminczhárom éve, hogy főpapi hivatalt viselsz, mig én szegény szerzetes vagyok, ki sem tudományban, sem rangban feletted nem

állok. A kamarás kardinális ebből láthatta, hogy szent Ferencz prófétai ajándékkal is birt. Azonban midőn ketten beszélgetnének a szent titkokról, és a kardinális nagyon álmélkodna Di Paulai Ferencz ékesszólásán, többek között a pápai kamarás mondá neki: hogy az ő csodatettei, melyeknek hire elterjedt, csak olyat illetnek, ki Isten különös kegyelmével van felruházva. Szent Ferencz a kandallóhoz méne és kezeibe izzó szenet véve, a nélkül hogy megégetné magát, igy szólt: „Mindazoknak, kik Istennek teljes szeretettel szolgálnak, engedelmességben vagynak alája vetve minden teremtmények és dolgok.“

E csodának látása után engedelmet kért a kardinális kamarás, hogy szent és tiszta életében kételkedni mert, leborult előtte, hogy lábait megcsókolja. De ezt az alázatos férfiu meg nem engedte s megelégedett azzal, hogy előtte bebizonyitotta, mit tehet egy, az Isten szeretetével telt szivü ember.

Di Paulai szent Ferencz hirével annyira elterjedt a világ, hogy ő vala korának leghiresebb embere. Ő számtalan kolostort alapitott, és a népnevelésben és tanitásában fáradhatatlan volt, valamint a szükölködők felsegélésében és a betegek ápolásában.

---

37. Az arany saru.

A csendes erdőnek szelid homályában állt hajdanában ott, hol most Szentmárton falu van Biharmegyében, a praemontrei rend nagy kolostora és temploma, egy szent Mártonnak szentelt kápolna, és a nevezett szent szobra az oltáron vala arany sarukkal és fényes ruhában felöltöztetve. Sok bucsus jár mai napig is még e helyre, és hajdanában még több járt vala.

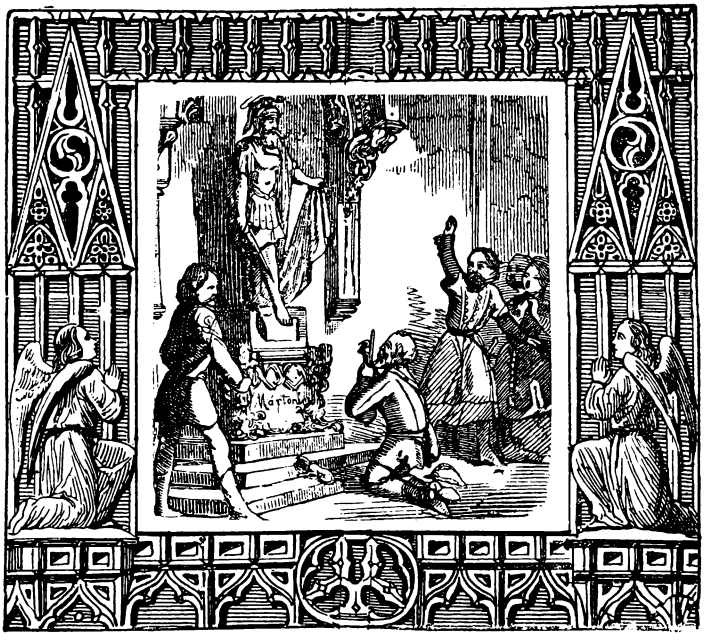

Történt egykor, hogy egy szegény öreg hegedüs igen nyomorult állapotjában erre jövén az erdőn keresztül, hogy a szomszéd faluba menjen valamit keresni éhező családja számára, ez bement a kápolnába és buzgóan kezde könyörögni szent Mártonhoz, hogy könyörülne rajta, és előveszi hegedüjét, s bármily fáradt vala, még is hegedü mellett énekelt ilyenformán: „Oh szent Márton! vedd kegyesen az én énekemet és hegedülésemet, mert nem tehetek egyebet a te tiszteletedre. Oh szent Márton! otthon családomnak nyomorusága nagy, éhség és nyomoruság bántja őket, légy azért kegyelmes az én szükségemben, és tedd, hogy mai napon rosz hegedülésemért legalább elégséges kenyeret kaphassak csalá-

dom számára, mert én öreg levén mást dolgozni nem tudok, és e hegedü mindenem.“ És ime! alig végzé be siralmas énekét, midőn az oltárról hangos pengéssel elébe esik egyik arany saru, és a szentet nagy világosság folyván körül igy szól: „Menj, az arany saru a tied; maradj ezután is jó és ájtatos.“ Képzelhetjük mily boldog volt most a szegény hegedüs, megcsókolta a szent lábait, és forró hálaadás után haza sietett övéihez örömteljes szivvel, hiszen most már gazdag ember lett. És midőn szülőfalujába érkezett, rögtön a pékhez futott, mondván neki: „Adj hamar kenyeret, mert otthon nőm és gyermekeim éheznek, de most már hála az égnek nem fognak többé éhezni, nézd e sarut, ez elég egész életünkre, hogy a szükség ne bántson és a szegény hegedüs most már gazdag ember.“ A pék meglátván az arany sarut, és felismervén, nagy haragra lobban, és tolvajnak mondván a szegény hegedüst: elfogatja, s a nép a templomrablót örömujongva kiséri a börtönbe. Az ősz hegedüs hiába mondja hogy ártatlan, hogy a szent maga ajándékozta neki az arany sarut, a birák nem hiszik, szavát mesének tartván, és a szegény öreget halálra itélik.

Erősen meglánczolva fekszik szegény ősz hegedüs a börtönben, siratván nejét és gyermekeit, mert csak egyedül ezek aggasztják büntől tiszta keblét, hogy mi lesz már azokból, és buzgóan imádkozik. Már a hajnal is felpirult, közeledik a reggel, s a lélekharang megkondul, jelentvén a szegény fogoly végóráját. De midőn a vesztőhelyre akarják őt kisérni, kebelében egy gondolat fogamzik, mely csodás világossággal deriti fel elméjét, s a birákhoz fordulván, azt az egy kegyelmet kéri tőlök, hogy hegedüjét, mely oly sokszor mulattatta őket, adják kezébe, mikép az kisérje őt e végső útjában, és vezessék a kápolnába, hogy ott még egyszer imádkozhassék és énekelhessen.

Ezen kérelme tehát meg nem tagadtatván tőle, hanem elvezettetik a kápolnába, és az ősz hegedüs mélyen megilletődve leborul a szent előtt, követvén példáját minden jelenlevő. És a hegedüs bánatos szivvel veszi elő hegedüjét, énekelvén ilyenformán: „Oh szent Márton! ki rövid idővel ezelőtt oly kegyes voltál hozzám, tekints rám szerencsétlenre, ki előtted arczra borulok síromnak szélén, ne hagyj engem gyalázattal kimulni; hallgasd meg imámat, és mutasd meg kegyelmedet, mivel csak te tanuskodhatol egyedül mellettem, hogy én nem vagyok bünös. Oh vedd le fejemről a gyalázatot. Egyszer kegyesen segitettél bajomon, szabadits meg kérlek most e gyalázatos haláltól. Amen.“ És ime alig végezte be az ősz hegedüs az éneket, az oltárról a második arany saru is hangos pengéssel elébe esett. Ekkor örömkönyek gördültek az ősz hegedüs szemeiből, és forró hálákat adott a szentnek, ki ily világos csoda által másodszor is segitett rajta; az ott levő népség pedig bámult ez esemény felett, és szinte a legbuzgóbb hálákat adta Istennek, ki az ő szentje által egy szegény ártatlan életét megmentette.

Az arany saruk pedig az ősz hegedüs tulajdonai maradtak mig élt, halála után pedig végrendelete szerint előbbeni helyökre tétettek.

38. V. szent István pápa.

V. István pápa szentségét két nagy csoda által bizonyitá be, és pedig: sok idő óta nem esvén, a római nép a legszomorubb helyzetbe jutott. Ehhez járult még, hogy a roppant melegség iszonyu sok sáskákat termett, s mi még megmaradt a szárazság alatt azt ezek pusztiták el. A szent pápa tehát buzgóan imádkozott Istenhez a mezőn, s egyszerre megeredtek az égnek csatornái. Azután szent Gergely

imaházába ment vala, melyben a Péter temploma mellett e Szent nyugoszik, hosszasan imádkozott, azután felkelt, sajátkezüleg megszentelte a vizet, mondván káplánjaihoz: vegyétek és adjatok belőle mindenkinek, hogy földjeiket és kertjeiket ezzel megöntözzék, és Isten segedelmét kérjék. Miután ez megtörtént, ott hol e viz használtatott, a sáska mind elveszett.

39. A szeplőtelen Szűz megjelenése.

Szent György, a puyi első püspök, Languedocban Velez vagy Veley városában a második században 180. évben Krisztus születése után a nevezett

várost a keresztény hitre térité. És miután hivei előtt sokszor hirdeté a bold. szüz Mária, Isten anyjának dicséretét, és nyáját annak oltalmába ajánlotta, tehát a népnek Mária iránti tisztelete és szeretete napról napra nőtt; minek következtében Apollo bálványisten szobrát, mely egy Anis nevü hegy vagy sziklán állott, elrontá, és oda a boldogságos Szüz tiszteletére templomot épitett. Igy növekedett azután a boldogságos szüz Anya tisztelete a lelkesedés legnagyobb fokáig. De mindenek között vala egy tisztes jámbor asszony, ki leginkább kitüntette magát a szüz Anya iránti tiszteletben, ki lakott vala a Born folyam mellett egy nyári lakában, és már régen

szenvedett a negyednapos hideglázban, ugy hogy már halálához közel lenne. Ezen tisztes jámbor asszonynak megjelent tehát az időben a bold. szüz Mária, és igy szólott hozzá: „Kelj fel ágyadból, kedves szolgálóm! miután már annyi éjet álmatlanul töltöttél, és olyan sietve, a milyen sietve birsz, eredj fel az Anis hegyre, mert ott én meg akarlak gyógyitani.“ A beteg asszony ez intést szivébe vette és korán reggel szolgái által elviteté magát a kijelölt helyre, ott ő egy széles négyszegü kőre talált, mely olyan volt mint egy oltár; erre tehát csendesen leült és elaludt. És ime ujra megjelent neki a bold. Szüz és mondá: „Ez azon hely, melyet neked kijelöltem, itt fogod korábbi egészségedet visszanyerni, annak jeléül előtted és az utóvilág előtt, hogy ez a hely általam kedveltetik, és hogy itt engem most és minden jövendőben az emberek tiszteljenek és nekem engedelmeskedjenek.“ E szavak után a beteg asszony tökéletesen egészségesnek érzé magát lenni, felkelt és szent György püspökhöz sietett, hogy vele a csodát tudassa. Szent György püspök minden késedelem nélkül felkészült, és az Ur e szolgálójával és más papi személyekkel meglátogatá a helyet, hol e csoda történt. Midőn a hegy tetejére értek, a Cornesia szikla legkülsőbb részén láttak egy darab földet, — melyen mai napig is áll még a bold. Szüz főegyháza, — mely fényes hóval vala befödve, habár julius 11-ke levén, a legnagyobb hőség vala. E csodának jeléül e felett még egy szarvas is megjelent, mely a havon keresztül ide s tova sebes futásával mérte ki a templom hosszát és szélességét, és éppen oly sebesen ujra eltünt. A szarvas nyomai után aztán a hely bekerittetett, és épült a boldogságos Szüz tiszteletére ama szép székesegyház, mely mai napig is áll és a buzgó hivektől látogattatik.

40. Szent Columban apát.

Midőn Columban Orleans közelébe jött társaival, kettőt azok közül a városba küldött, hogy alamizsnát gyüjtsenek e napra. A két szerzetes elment, de üresen jött vissza, mert a város lakosai Theodorich király haragjától félvén, nem mertek Columbannak és társainak barátságot mutatni. Már el akarták hagyni a várost, midőn egy asszonynyal találkoznak, ki vak férjét vezette. És megtudván kik legyenek, házához vezette és alamizsnával bőven ellátta őket, s ő maga és férje a szent apáthoz járultak. Columban pedig az asszony kérelmére imádkozván, és vak férje szemeit a kereszt jelével megjelölvén,

az rögtön látni kezdett. E csodának Orleans városban hire terjedvén, seregesen mentek el a lakosok Theodorich legkeményebb parancsa ellenére szent Columbanhoz, tőle vigaszt és malasztot nyerendők.

41. Nerii sz. Fülöp Maximi Pál ifjut halottaiból feltámasztja, és saját kivánságára ismét vissza adja öt az égnek.

Maximi Fabricius nevü főembernek Rustici Lavinia nevü nejétől vala öt leánya. Midőn pedig az ujolag megáldatott és gyermekágyba került volna, Fabricius elméne Nerii szent Fülöphöz és kérte őt,

hogy nejeért Istenhez imádkozzék. Fülöp kevés ideig gondolkozott és igy szólt: A te nőd jelenleg fiat szülend, de én azt kivánom, mikép te az én akaratom szerint adj neki nevet; meg vagy elégedve? Fabricius igent mondott és Fülöp folytatá: „én tehát Pálnak hivom.“ Midőn Fabricius haza ment, egyik szolgája jött elébe azon hirrel, hogy neje fiat szült. Ő tehát azt Pálnak nevezé, mint a szent atya mondá. Lavinia később meghalt, és midőn a fiu tizennégy éves vala már, 1583-ik év január 20-án hatvanötnapi láz ágyba vetette. Ez idő alatt a szent atya mindennap meglátogatá, és ápolta; mert nagyon szerette őt születésétől óta. De miután a gyermek mindég roszabbul lett, ugy hogy halálát is várnák, és a szent férfiut kivánta, oda küldének hozzá, mikép ha még Pált látni akarja siessen. Azonban a szent atya épen misézett, az oda küldött szolga vele nem beszélhetett; azalatt pedig Pál meghalt. És már éppen ki akarták teriteni, midőn délután a szent atya megjött. Fabricius elébe ment, és könyes szemekkel mondá: „Pál meghalt!“ Fülöp viszonzá: „Tudtam!“ Azonban bement a szobába, hol a gyermek feküdt, ágya előtt leborult, és fertály óráig mély megindulással és buzgósággal imádkozott, azután szentelt vizet vett kezébe, befecskendezé a gyermek arczát, és szájába nehány cseppet csepegtetett; azután rálehellett, kezét homlokára tevé, és kétszer mondá hangosan: Pál!... Pál!... És ime a halott rögtön felnyitá szemeit, mondván: „Atyám!“ azután pedig folytatá: „egy bünre emlékezem, meg akarom azt gyónni.“ A szent atya tehát a jelenlevőket kiküldé, s a fiunak feszületet adván kezébe, feloldá büneitől. Midőn a többiek ujra a szobába jöttek, velök értelmesen beszélt meghalt testvérei és anyjáról. Ez mintegy félóráig tartott. Végre kérdezte a szent atya: „hogy örömmel halt-e meg?“ midőn a fiu kétszer is igennel felelt, mert a para-

dicsomban anyját és testvéreit feltalálandja, megáldotta őt a szent atya, mondván: „Menj, és légy áldott, és kérjed az Istent mi érettünk.“ És a fiu tüstént a szent karjai közé borult, és visszaadá lelkét Istennek.

Ennek emlékeül a szoba, melyben az történt, kápolnává alakittatott át, s ez esemény évnapján mindig roppant sokaság előtt ünnepélyes mise tartatott.

42. Xaveri szent Ferencz.

Xaveri Ferencz született 1506-ban april 7-én. Szülei gazdagok voltak, s atyja III. János Albert király tanácsosa vala. Párisban végezte iskoláit, és

1534-ben a Montmartre hegyén ő társával remete szerzetes lett. Onnan Rómába zarándokolván, utjokban betegeket ápoltak és gyógyitottak. 1541. a király által apostoli követül Indiába küldetett, s ott sok hitetlent megtéritett és több csodát mivelt. Történt egykor, hogy a travankori királyságban létekor abba az országba egy vad rabló nép betört, és mindent tüzzel vassal pusztitott. A lakosság futott előle, csak Xaveri szent Ferencz nem, mert ő egy kis csapat keresztény élén egyedül a kereszttel felfegyverkezve elébök ment, és Isten nevében parancsolta, hogy távozzanak. És ime a vad rabló harczosok kitakarodtak az országból. Meghalt 1552.

43. Szent Anna megjelenése által egy régi templomot felépittet, és több csodát tesz.

Egy bretagnei paraszt, kit Ivónak hittak vala, igen nagy tisztelője volt szent Annának, a boldogságos Szüz édes anyjának, és a bold. Szüznek magának. Midőn azért egyszer igen ájtatosan imádkoznék, nagy fényességben megjelent előtte szent Anna 1624. julius 25-kén és igy szólt hozzá: „Én Anna, Máriának anyja vagyok, mondd meg a te lelkészednek, hogy azon földterület közepében, melyet Becennonak hinak, van egy hires régi kápolna, a legelső, melyet a buzgóság az én tiszteletemre emelt, de mely már kilenczszázhuszonnégy éve és hat hónapja, hogy lerombolva és elhagyatva van, tehát akarom, hogy ez ujra felépittessék, mivel Isten parancsolja, hogy nevem itt tiszteltessék". Ezeket mondván eltünt. A jámbor paraszt pedig megörvendezvén, másnap a lelkésznek elmondá mi történt vele, és ez őt inté, hogy buzgóságát megkettőztetné, és sz. Anna a helyet is megmondandja, hol állott a kápolna. És csakugyan egy este a mint a jámbor ember imádkoznék, ablaka

előtt nagy világosságot lát, mely mint fáklya mindég tovább vonul. Ő tehát szomszédait felkölti, és ásót, kapát vevén, ötöd magával a fény után megyen, és ott hol a fényesség a földbe eltünt, ásni kezdenek, és sz. Anna szobrát a föld alatt mélyen falak és romok közt feltalálják; mely nagy fényességben tündökölt. Itt azután a templom ujra felépült, és benne sok csodák történtek.

Egykor jöve ide egy leányzó, a ki kilencz éves vala, de egy betegségében néma lett, és lábai összezsugorodának, atyja tehát lóra tette őt isteni sugallatra, és ide hozá, és alig imádkozott ott, ime az összegyült nép előtt elvetette mankóit és járni tudott. Azonban ki fürkészheti ki Isten akaratát? Midőn ily

szép csoda által lábainak használatát visszanyeré, nyelve feloldozatlan maradt, és ő némán tért haza, és még tizennyolcz éves koráig néma volt. Akkor azonban ujolag elment testvéreivel a sz. Anna templomába, és buzgóan imádkozván, ime nyelve feloldatott, és ő a többi búcsus néppel hálásan dicsérhette sz. Annát, a boldogságos szüz Mária anyját, kinek közbenjárása által Istentől ily kegyelmet nyert.

44. Szent Hilarius.

Hilarius gazdag szülők gyermeke a negyedik században élt Galliában, melynek fő iskoláiban és Olaszországban tanulván, a legékesebbenszóló tudósa

volt hazájának. A bölcsészetet nagyon kedvelte, és végre Isten felvilágositá elméjét, és kereszténynyé lett, s a szent könyvek olvasásába elmerülvén, kerülte a világot, és jámbor életet viselt; ugy hogy Maxentius püspök halála után a nép egyhangulag poitiersi püspökké választotta. Mint püspök Constantius császárt megfeddette; miért őt számüzték, és számos évig nagy sanyaruan éle a pusztában; azonban a Megváltó nagy fényességben megjelent előtte, és mondá neki, hogy haza menjen, mivel nagy szükség van rá. Hilárius hazatérvén már Constantius meghalt; és a nép által örömriadva fogadtatván, püspöki székébe ünnepélyesen beigtattatott.

45. A boldogságos Szüz Mária szobra Arezzóban.

Az 1796-ik évben Olaszországot sok csapás érte, és különösen Arezzo városa gyakori földrengések által igen sokat szenvedett. A földindulás február elején vette kezdetét, és nagy rettegést okozott a lakosság között. A buzgó és hivő keresztények jámbor és istenfélő püspökjök Marcacci buzditására processiokat tartottak és imádkoztak, és a negyven órai ájtatosságokat is megtarták. A földindulás azonban folyvást tartott kisebb nagyobb mértékben, és a népség nagy remegésben vala a nevezett hónap tizenötödikeig. E napon, miután hajnali három óra tájban igen heves és hosszasan tartó rengés vala, este felé egy korcsmába a szent Klementi kapunál három müvész érkezett a közel Aretino városból, hogy ott bort igyanak. A müvészek éppen a boldogságos Szüz Mária kis szobrocskája előtt állottak, mely a kandalló fölébe volt helyezve, és a füsttől, valamint egy kis lámpától, mely világitóul szolgált, nagyon fekete volt, és a városban történt szomoru eseményekről beszéltek. Ők tehát a korcsmárosné jelenlétében e kis szobrocskához eme-

lék tekintetöket, és mondák: „Oh legszentebb Szüz Anya, oltalmazz meg bennünket ez éjjel!“ mert a jámbor korcsmárosné felszólitá őket, hogy ajánljak fel magukat a boldogságos Szüznek. Erre egyike a müvészeknek azt mondá: ő a Szüz Mária elébe gyertyát gyujt, mert ugy tett a mult estében is, azért tehát ma is megteendi. Ő tehát meggyujtá a gyertyát, és azt egy kis asztalkára tették a Mária szobor elébe; és a Boldogasszony litániáját kezdék imádkozni. Imádkozás közben a müvészek egyike a szoborra pillant, és látja hogy a szobrocska sötét szinét elveszti és fényesen áll a kandalló felett. Társaihoz és a korcsmárosnéhoz fordulván tehát mondja. „Nézzétek hogyan megváltozott a bol-

dogságos Szüz szobra!“ Mind oda nézvén látták a csodát, s bár a gyertyát elvették is, a szobor megtartá fényességét. És ime azon percztől megszünt a földindulás Arezzoban, és Marcacci püspök a boldogságos Szüz Mária szobrát ünnepélyes processioban éjfélkor a főtemplomba, hol még mai napig is nagy tiszteletben tartatik, elvitte, és ez esemény óta a segedelem anyjának czimét is nyerte a boldogságos Szüz.

46. Szent Romuald.

Romuald Honesti nevü herczeg fia, atyjának egy párbaját látta, melyben ellenfelét megölte; azért miután a megölt ártatlan embert látta, lemon-

dott a világról és kolostorba ment. Ott egyik társával minden este a templomba szokott volt menni, midőn már a többi szerzetes társai lefeküdtek, és ime nagy fényességben megjelent előttök szent Apollinarius vértanu a legszebb köntösben, és megáldván őket, arany füstölőből az oltárokat megfüstölé, intvén mind kettőjöket a buzgóságra, eltünt. Ez órától fogva még buzgóbban könyörögtek Istenhez, és szent Romuald végkép lemondván a világi életről, oly istenes életet élt, hogy minden szerzetesek példányképe vala. 1027. julius 19. pedig, miután halálát előre megjövendölte volna, visszaadá lelkét Istennek.

47. Az örökbolygó zsidó.

Ahasverus jeruzsálemi csizmadia, midőn Krisztust halálra vitték, és az ő háza előtt akart az Istenember kinyugodni, elkergette onnan és öklével megütötte; ezért megátkozta őt Isten, hogy meg ne halna, hanem örökké vándorolna, mig a végitélet napján ő is elveendi büntetését.

Ez az Ahasverus tehát túlélte népét, és azóta bolyong nyugodalmat nem találva az egész földön, és országok, népek elenyésznek, de ő nem nyugodhatik, és élnie kell neki, mig a világ állani fog.

Tehát az örökké vándorlásra kárhozott zsidó Ahasverus egyszer átmenvén a pusztán és erdőn, hideg őszi estén, midőn a völgyből köd emelkedék és a csipős szél durván rázta a sárguló falevelet; egy százéves villámtól sujtott agg cserfához érkezett, melyet Ahasverus, a bolygó zsidó még mint csemetét ismert. És a korhadt fatörzsnél lefeküdt a mohában, igy gondolkozván magában: „Oh hogy mindennek meg szabad halni, el szabad enyészni, csak nekem nem. Oh irigylendő sors! Igy mult és

enyészett el a te zöld koronád előtt is, büszke cserfa, egy emberi életkor fényben és gyönyörben, mint szép álom, de én örökké fogok járni, soha sem szabad a sírban nyugodnom, mindig látnom kell, mit mivel az irigység és gonoszság! És ezt gondolván, zokogva borult a pázsitra, szivében mardosó kinjaival, s a forró könyeivel megáztatott gyepen elaludt.

És álmában ime ugy tetszett neki, mintha éjfélkor a temetőben állana, és néma vala körülötte minden.

Azonban a vihar orditva kelt fel, és mennydörögve robogta be a világot, és látta, mintha meggyult volna a föld, és minden lángban állott.

És ime ugy látta álmában, hogy megmozdultak a síremlékek, megrepedt a föld és a halottak feltámadtak, és azután nagy fényesség és dicsőségben megjelent az Ur angyalseregével és leborult előtte minden.

Az Ur Isten azonban szeretetteljesen nézte teremtményeit, és „Ahasverus!“ nevét mondá ki szája, s hangja megfutá az egész világot.

Ekkor az álmodó Ahasverus látta, mint omlik szét saját teteme porrá, azonban soha sem érzett égi kéj emelé szivét, és már emelkedni érezte magát az örökös mennyei boldogság felé, midőn álmából felébredt, s ujra a pázsiton, a mohos fa derekában találta magát.

És ujra elvándorolt Ahasverus az erdőből, gyakran nézve fel a reményfa zöld koronájára, és fog vándorolni világ végezetéig az elátkozott ember, és azért vándorolnak maradékai is a világon, sehol sem lévén hazájok.

---

48. Szent Ágota fátyola eloltja az Aetna tüzokádó hegy lángjait.

Midőn szent Ágota halála után 254-ik évben Krisztus Urunk születése után, február hó 1-én az Aetna tűzokádó hegye roppant sok tüzet hányna ki, a cataniai pogányok szent Ágota sírján, ki a keresztény hit miatt Quintianus alatt mártirhalált szenvedett, találtak egy követ, melyre következő szavak voltak vésve: Szent és helyes elméjét Isten tiszteletére, és hona szabadítására használta. Ők tehát felnyiták a sírt, kivették abból a fátyolt, mely a szent testet fedezé, és a hegy tüze felé tarták. És ezt alig tették, ime — oh csoda — a tűz, mintha a fátyoltól félne, elaludt. A cataniaiak a keresztény

hitre tértek, és mindenkor, ha az Aetna hegye kitört, felvették a sírból a fátyolt, és Cataniát ez többször megmenté a tűztől.

49. Szent Julianus.

Julianus gazdag és hatalmas szüléktől származván, és a római hadseregben szolgálván, a római császár helytartója, Crispinus ezért nagyon is haragudott rá és üldözé, azért barátai nagyon kérték őt, hogy a várost elhagyja. Ezt ő megfogadta, de nem azért, mert félt, hanem hogy minél hamarább szen-

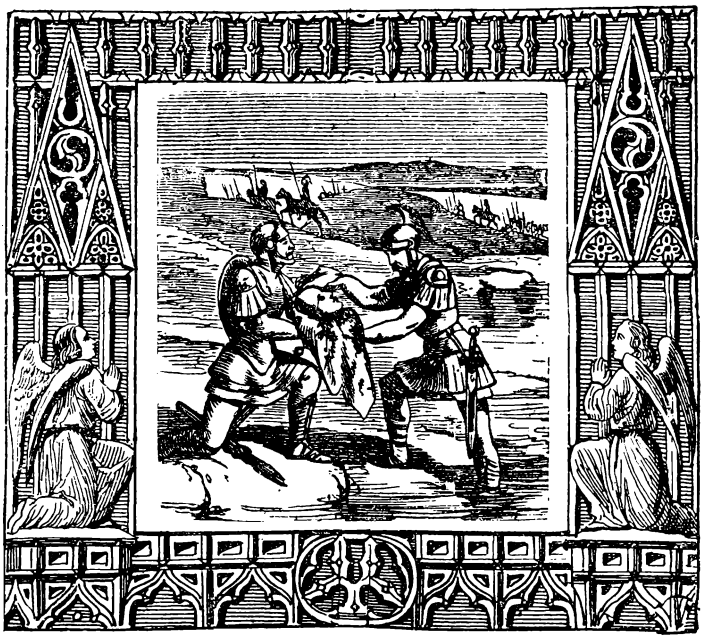

vedje a mártyrhalált. Crispinus rögtön lovasokat küldött a szökevény után, azon parancscsal, hogy a hol találják, öljék meg, és levágott fejét vigyék elébe. A lovasok őt fel. is találták, la Vincelle mellett (Francziaországban), s fejét levágták s a közellevő forrásban megmosván, azt elvitték. E pillanat óta megmaradt a forrásban e nemes vér jele, és annak vize sok csodákat mivelt. A testet pedig két öreg ember megtalálván, vállaikra vették, s a mint vitték, megifjodának. Halála a negyedik században esett.

50. Nevezetes csoda, mely a szent ostyával történt.

Nehány pogány 1347-ik évben Posnania városában egy keresztény szolgálótól sok pénzért egy szent ostyát szerzett magának, és azt elvivén egy földalatti barlangba, először szóval szidalmazták azt, azután feltévén egy asztalra, dühökben több késszurásokat ejtének rajta. De mint Bernin kardinális jelenti, mivel a szent ostyából annyi vér omlott ki, hogy az képökre fecscsenvén, azt onnan semmiféle szerrel le nem mosliatták, az ostyát több darabokra szeldelték, és Posnania város közelében elásták egy mezőn, és onnan eltávozának. Nem sokára egy katholikus pásztorfiu oda hajtván ökreit, látta a szent

ostya darabjait a levegőben fényesen és rezegve függeni, és egyszersmind észrevette, hogy barmai mintha Istent imádni akarnák térdre estek. A fiu rögtön atyjához sietett, ez pedig, midőn a csodát maga is látta, a városi előljárókhoz, és a hirrel betölté az egész várost, ugy hogy az egészen fellázadva, futott ki a mezőre, és a városban minden rend fel vala bontva, s a szerencsés hir meghozóját a városi előljáróság, félvén a lázadástól, becsukatta. De az börtönéből csodásan kiszabadulván, az otthon maradottakat is kivitte a mezőre; és ott mindnyájan látták, hogy a szent ostya részecskéi a levegőben függve mint rezgének fényökben, s a barmok pedig, mintha ők is imádnák a legszentebb Istent, térdre borulva valának; végre a püspök a papság élén ünnepélyes processióba eljövén, összeszedte arany edénybe a szent ostya részeit és elvitte a főtemplomba. Nem sokára kis kápolna épült e helyen, mely a benne történt csodák által hiressé lett nagyon, ugy hogy abból Wladislaw lengyel király nagy templomot épittetett.

51. Szent Arnulf gyürüje.

Szent Arnulf egykor bünösnek érezvén magát, éppen midőn a Mozel hidján Trier városában által ment, lenézett a vizbe, és egy igen drága gyürüt lehuzott ujjáról és teljes bizodalommal levén Isten kegyelme és irgalmában, azt a folyamba dobván, ezt mondta: ha reménylhetem, hogy büneim megbocsáttatnak, e gyürüt újra vissza kapom. Több év mult már el, és sz. Arnulf püspökké lett Metz városában. Ekkor egyik nap egy halász szép nagy halat vitt neki ajándékul, és midőn azt a szakács felbontá, ime a hal gyomrában igen szép gyürüt talált, és

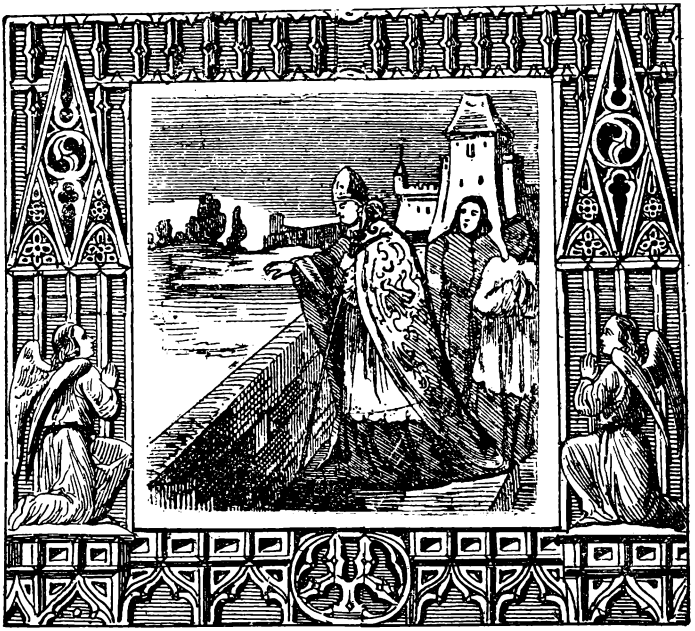

azt a püspökhöz vivé. És ime, a püspök megismeré gyürüjét, melyet évek előtt Trierben a folyamba dobott, és dicséré Istent, ki neki ily nagy kegyelmét mutatá, és igyekezett arra magát minél érdemesebbé tenni.

---

52. A kremsi főegyház.

Bajorország egykori fejedelme, Tasillo, az ő fiával, Günther herczeggel, kit nagyon szeretett vala, elindula vadászni, s a mint egymás mellett lovaglának, Tasillo igy szóla fiához: „Édes fiam Günther herczeg, én már régen gondolkoztam azon, hogy

Isten dicsőségére oly emléket emeljek, mely örök időkre fennmaradjon, én tehát egy nagyszerü templomot akarok épiteni, hogy magamnak a mennyei életre érdemeket szerezzek, és azért, ha a vadászatot bevégeztük, hogy e műben neked is részed legyen, te fogod kijelölni nekem a helyet, a főegyházat hova épittessem.“ Günther herczeg mélyen meghajtá magát és igy felele: „Ha Isten akarja, ugy megmutatja neked általam a helyet, hova épitessed az egyházat.“

És azután megkezdették a vadászatot. A kürt már felverte a csendes erdő nyugodalmát, és üzetett a szarvas, medve és vadkan, s a vadászat vigan folyt, midőn végre az első hajtás megtétetett, és a

kürt jelt adott, hogy a vadászok a tett helyre összegyüljenek.

Már a vadászok mind megjelentek, s a fejedelem nem látja közöttük kedves fiát, és midőn kérdezi, hogy hol volna, senki sem tud felőle semmit. Azért hát a fejedelem parancsolja, hogy még egyszer kezdjék meg a vadászatot, és nyomuljanak mélyebben az erdőbe, hogy Günther meghallhassa a kürt rivallását, és előjöjjön. A mint a fejedelem parancsolta, ugy lett, s ő maga is megindult, hogy fiát felkeresse, s ime egy helyen felágaskodik a fejedelem lova, és midőn a fejedelem lenéz, hogy lova mitől ijedt meg, ott fekszik előtte az úton kedves fia Günther halaványan és meghidegülve, s a haraszt és gyep pirosra van festve vérétől, és melletto a vadkan, véres agyarral.

A fejedelem elaléltan rogyott le lováról, meghalva látván kedves fiát, és mély fájdalom és zokogással borulván a holttestre, felkiáltá: „Oh Istenem! kedves Güntherem, miért kell téged igy látnom! neked kelle vala megmutatnod a helyet, hova az egyházat épitsem, és ime itt fekszel némán, és holtan. Örömömben akartam Istennek szentegyházat emelni, most hát történjen meg az mély fájdalom között, és itt, hol véredben fekszel, legyen letéve az egyház alapja!“

És nem sokára ott, hol Günther elesett, s hol a Krems vize foly keresztül az erdőn, nagyszerü egyház és kolostor állott, melyben az atya fiát siratta, és maig is a világ legnevezetesebb egyházai közé tartozik a hires kremsi főegyház.

53. Szent Pál elsö remete.

Pál hamar eltelvén a világ hiuságával, a vadonba bujdokolt, hova semmi emberi nyom nem vezetett. Mikor remete lett, 22 éves volt, s a sziklák

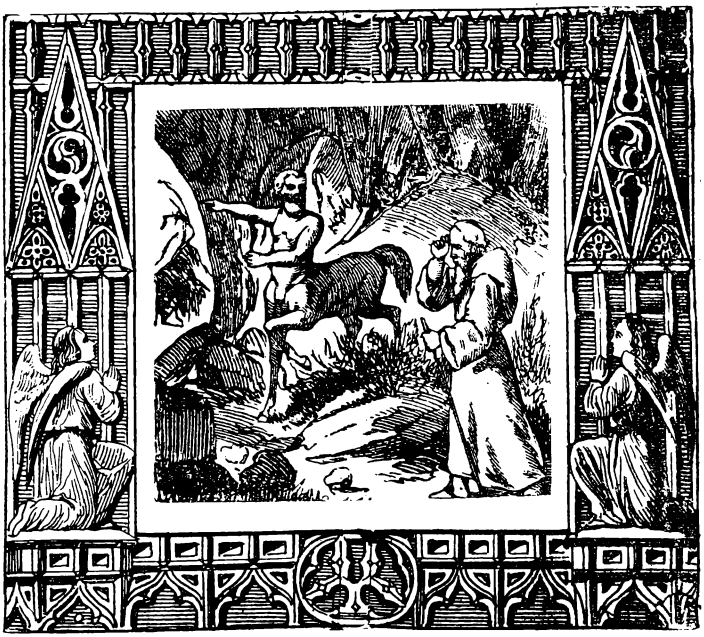

közt a 113-ik évet elérte, folytonosan Istennek szolgálván. Szent Pált egy holló táplálta, mindennap hozván neki fél kenyeret. Szent Antal egykor álmodá, mikép a pusztában még szentebb ember is él nála, és szükséges lesz őt felkeresnie. És ime, e parancsnak engedelmeskedve elindult Antal, és midőn már sokáig ment volna, ime egy félig ember és félig ló alakot pillanta meg. Ő tehát keresztet vetvén magára, bátran kérdezé, merre van szent Pál, az Isten szolgája. Erre a csodaállat rútul nyihogott és jobb kezével az utat mutatva eltünt. És szent Antal feltalálta szent Pált, kitől még sokat tanult szentség dolgában.

54. A dubniczi Mária-szobor.

E szobor, mely fából van gyönyörüen kifaragva, az ős trencséni várból az urasági kastély kápolnájába vitetett Dubniczba. Illésházy Miklós gróf hajdani magyar udvari kanczellár azt a parochiának ajándékozá, hogy ott azt több hivők is tisztelhessék. Fia József gróf és országbirája, és ennek neje Terézia, született Traun grófhölgy, midőn 1742-ben e szobrot az oldaloltáron meglátták, kérdék, melyik Mária csodaszobrát ábrázolná? Erre az akkori lelkész Kalocsányi Dániel azt felelte, hogy azt a kastélyból hozták ide, és hogy azon képhez hasonlit, mely a magyar ezüst és arany

pénzen van; mert a boldogságos Szüzet ábrázolja koronás fővel és jobb kezében az ország kormánypálczáját tartja, balkarján levén isteni fia, lábainál pedig az ország czimere. Ekkor az emlitett grófné feltevé magában, hogy e Mária-szobor helyett egy másikat készittet egy más helyen levő csodakép mintájára. E közben azonban történt, hogy a dubniczi Mária-szobor három éjjel egymásután, minden ékeitől megfosztva jelent meg a grófné előtt, ugy hogy az álomlátás után többet elaludni nem tudott. Ezért tehát lemondott szándékáról, sőt feltette magában, hogy e szobrot nem csak meg nem tartja, hanem azt fel is ékesiti. Ő tehát uj arany koronákat, uj pálczát és fényes ruházatot készittetett a szobor számára, ugy hogy ez időtől fogva sok hivő kezde oda járulni buzgó imáját végzendő, és isteni kegyelem és malasztért esdeklendő azoktól, kiket a szobor ábrázol, ugy mint az emberré lett Istenfiától, és annak anyjától, az örökre megválasztott ország védanyja és örökös királynéjától, Máriától.

55. Szent Ositha.

Ositha Anglia egyik legnemesebb családjából származott, és akarata ellenére Siger királyhoz adatott nőül. A szent szüz esketése napján buzgóan könyörgött Istenhez hogy örök szüzességét, mit fogadott vala, őrizze meg; és ime a palota előtt egy nagy szarvas jelent meg. A király nagy vadász lévén, vadásztársaival rögtön a szarvas üzéséhez fogott, mely őket mindig tovább csalván be a vadonba, csodálatos módon más országokba vezeté. Mire a király nejéhez visszatért, az már egy zárdában az oltár előtt letette az örök szüzesség esküjét. Ebben a király Isten akaratát felismervén, nem háborgatá, hanem annak dicsőségére Chick nevü várát

kolostorrá alakitá, melyben Ositha volt a fejedelemasszony; hol 870-ik évben mártirhalállal a pogány dánok keze alatt meghalt.

56. A körösfői arany kereszt.

Kőrösfő a leggazdagabb helység volt Sárosmegyében. A szomszédban levő arany és ezüst bányák oly dúsan jövedelmeztek, mikép minden lakosnak szobájában fényezett butorai voltak. Minden istállóban nyolcz ökör és négy ló állott; s a pór kék posztókabátján ezüst gombok voltak, és arany sarkantyu pengett a bokáján. A legények patyolat

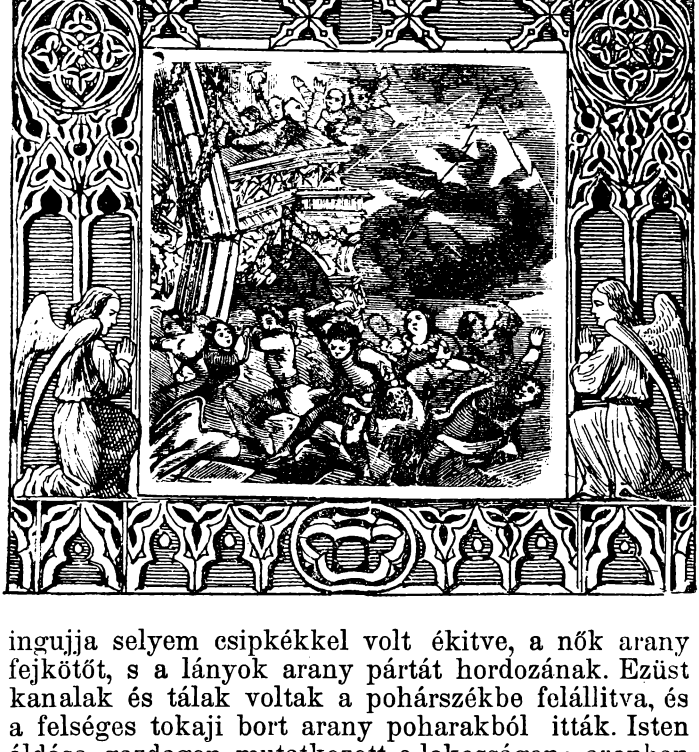

ingujja selyem csipkékkel volt ékitve, a nők arany fejkötőt, s a lányok arany pártát hordozának. Ezüst kanalak és tálak voltak a pohárszékbe felállitva, és a felséges tokaji bort arany poharakból itták. Isten áldása gazdagon mutatkozott e lakosságon; azonban meg is érdemelték; mert ők azok izzadásában keresett kincseiket embertársaik javára forditották, koldus itt messze vidéken nem volt látható, és ki dolgozni akart, talált a faluban munkát, és ki munkára képtelen volt, azt kórházban mindennel ellátták. De hogy istenbeni bizalmuk- és szerelmüknek méltó emléket emelhessenek, nagy templomot épittetének, és a torony tetejére vert arany gombot tétettek, oly

nagyot, hogy azt két mérő buzával sem lehetett megtölteni, és a gombra szinaranyból öles nagy keresztet tétettek.

Azonban még is egyről elfeledkeztek gondoskodni, gyermekeik neveléséről. Ők ugyan nekik a legdrágább tanitókat és tánczmestereket tartották; tanultak zenét és szépészetet. A fiuk és leányok ismertek minden növényt a czédrusfától az árvacsalánig; de a tanitók egyike sem tanitá őket dolgozni. A nemzedék, mely a bányákban még maga dolgozott, kihalt lassankint, és utódaik csak élvezni tanultak, nem pedig keresni és dolgozni. Kéjvadászok és önzőkké lettek. Ének és zene hangzott reggeltől estig, lakomák, dalidók és más mulatságok egymást váltogatták. A koldusok szaporodtak, és a kenyérmorzsát lesték, mely a gazdagok asztaláról leesik; de nem a szerencsétlen felebarát szenvedése iránti gyengéd érzelem adatta többé az alamizsnát, hanem az önzés, hogy az alkalmatlan koldus eltávolittassék. A követelmények és kivánalmak száma naponkint szaporodott, és sok sebzett sziv fájdalma mégis gyógyittatlan maradt, mig a pórok vendégszerető asztalához haszontalan tányérnyalók tolakodtak, kik nem elégedvén meg többé a szalonnával és marhahussal, udvaraikban levő bornyu és aprómarha, ugy saját termesztményü buzájok és borukkal, a városból hozattak maguknak nyalánkságokat. Egyik család a másikat felülmulni akarta, mindenik talált hizelgőkre és fülbesugókra, kik gyülöletet és viszályt vetettek. És mivel Kőrösfőn senki sem dolgozott a héten keresztül, senki sem ismerte a vasárnapi nyugodalom csendes békéjét és jóságát. A templom csakhamar üres maradt, senki sem hallgatá az öreg pap intő beszédeit, és midőn az is meghalt; a kőrösfőiek elhatározták, hogy nem választanak többé más papot, hanem az üres templomot tánczteremmé változtatják által, mert ezzel nem birtak.

És ezt meg is tették. A templom a legközelebbi pénteken volt fényes tánczvigalom által megnyitandó; a lakosság közül senki sem gondolt rá, hogy nagypéntek van, mert rájok nézve már régen nem voltak keresztény ünnepek.

Midőn tehát a falu valamennyi lakója, nők, férfiak, legények, lányok, sőt a gyermekek is legjobb és legfényesebb ruháikban a templomban, azaz: az uj tánczteremben összegyültek, hol a komoly orgonahangok helyett víg czigányzene hangzott, és a párok tánczolva keringtek a templom boltozatai alatt, harsogó hahota és pohárcsengés között, és a harang a gazdagon megrakott asztalhoz hitta a vendégsereget; ekkor rettenetes mennykőcsapás szakitá félbe az ünnepélyt, a gyertyák elaludtak, a föld megnyitá kebelét, és elnyelte az istentelen falut minden lakóival együtt. Századok multak el e szerencsétlen esemény után, szegényes falu áll most azon helyen, hol egykor ama gazdag és kéjvadász község örökös dalidóban élt. De nagypénteken, midőn az egész katholikus világban minden harang elnémul, és csak a kereplő hija imára a hivőket, a föld gyomrában mélyen még most is mindég lehet hallani a harang zúgását, mit néha oly rémkiáltás szakit félbe, milyet az ember hallat a legrettenetesebb halálfélelem közt. Kőrösfő lakói e napon az isteni tisztelet után rendesen kimennek a mezőre, és megjelölik a helyet, hol a harangzúgást hallották, és a legközelebbi hétköznap ott felássák a földet, hogy az arany gombot és keresztet talán megtalálják, mi azonban még eddig meg nem történt.

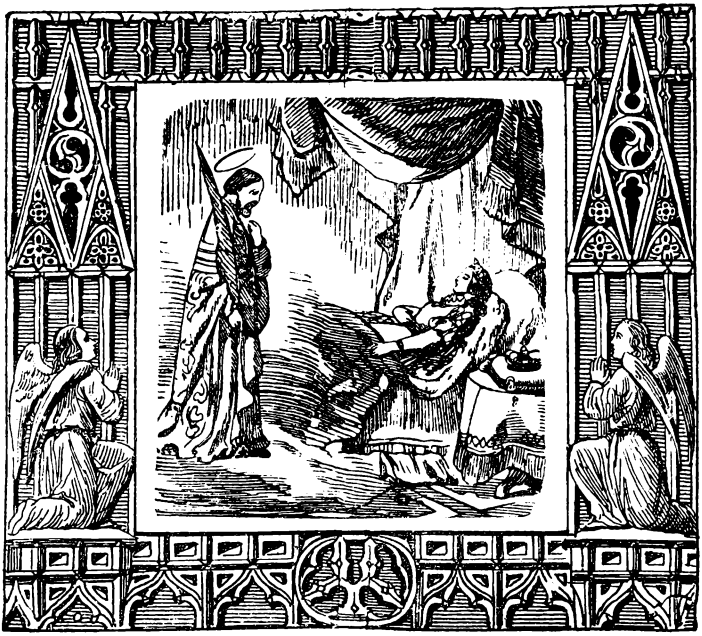

57. Az Úr szent István születését elöre tudatja.

Geiza, igy mondja a legenda, mélyen megszomorodott vala népe nyakassága miatt, mely a keresztény hit felvételét daczosan ellenezte. Ekkor Geizának álmában megjelent egy fényes angyal és mondá: „Béke veled Krisztus kiválasztottja! Vesd félre aggodalmadat és ne szomorkodjál, mert nem neked adatott a művet, melyet kezdettél, befejezni, mivel kezeid embervértől ázottak. De az általad nemzett fiu eljövend, ki által az Ur teljesitendi akaratát; és több királyok közül egyedül neki adatik

meg a földi korona után a mennyei örök korona. Kellő időben küldetend hozzád egy Istentől felvilágosittatott férfiu! Tisztelettel fogadd őt, és hiven vésd szivedbe tanitásait.“

–Midőn e jóslat teljesedésbe menetele közeledett, az Isten Geiza nejével is tudatta azt. Előtte is megjelent álmában egy férfiu, kit égi fény folyt körül, és ilyenformán beszélt hozzá: „Bizzál Istenben, és légy bizonyos benne, hogy fiat szülsz, ki ezen országban első viselend koronát és mint király uralkodandik e nép felett. És azért a keresztségben az én nevemet add neki.“ — Tisztelettel kérdé Sarolta a férfiut hogy ki légyen és hogyan hivják, mire az felelé: Én vagyok István, a hivők közül legelső, ki a halál által Jézus tanaiért a mártirkoronát kiérdemeltem és kivívtam.

Nem sokára (979) Esztergomban lebetegedett és fiat szült, kit az Ur megismert és kiválasztott magának, mielőtt még az anya méhében [illegible]tatott volna.

---

58. Egyptomi szent János.

János Lycopolis mellett Egyptomban egy sziklában lakott, és barlangja száját befalazá, egyedül kis ablakot hagyván rajta, melyen át tanitványai gyökereket s gyümölcsöt nyujtának be neki. Itt élt ő 90 éves koráig. Csak szombaton és vasárnap lehetett őt látni, s azt is csak férfiaknak, mert nőket nem bocsátott magához. Sok csodákat mivelt, és jövendölései mind teljesedének. Egykor a császár egyik tanácsosa jövén szent Jánoshoz, nagyon kérte, hogy nejét gyógyitaná meg. A szent férfiu megigérte, s a tanácsos haza ment. És ime éjjel szent János nagy fényességben megjelent az asszonynak álmá-

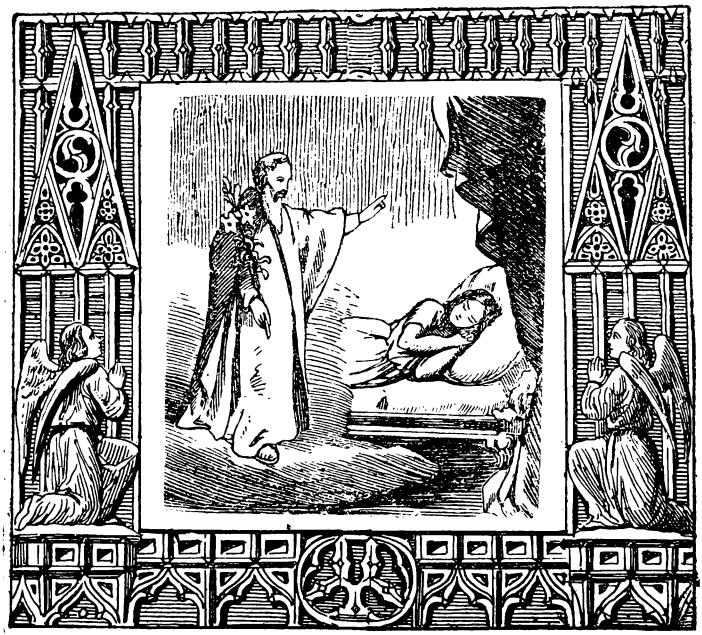

ban, s őt megáldván mondá: Asszony, a te hited meggyógyitott. Reggel a nő felébredvén, hálákat adott Istennek, mivel egészséges vala.

---

59. A bold. Szüz egy vaknak megjelenik.

Élt hajdan Olaszországban egy Navardi nevü vakká lett lovag, ki nagy tisztelője volt a bold. Szüznek. Ennek egyszer megjelent álmában a bold. Szüz, és mondá neki, hogy Turinba sz. András templomába menjen, mert nem messzire onnan van egy régi templom egy hajdani város romjai alá temetve,

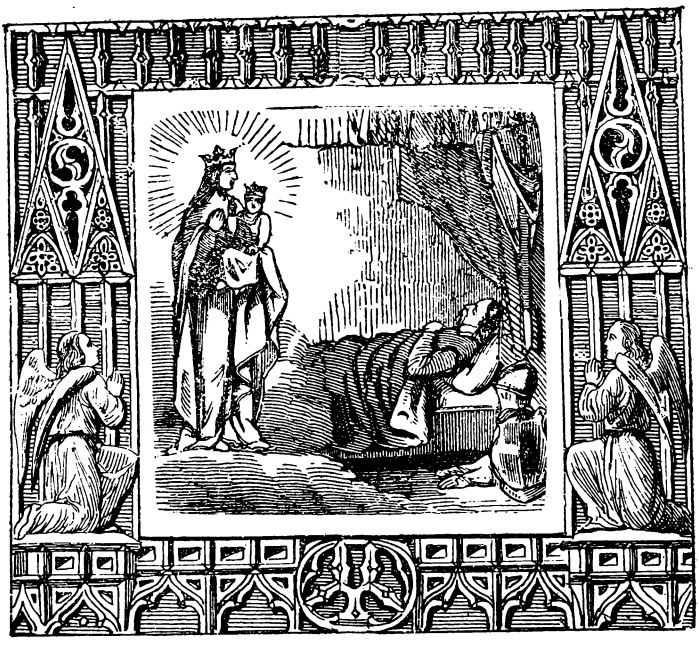

melyben az ő szobra van, s ezt akarja a hivők által tiszteltetni, és mihelyt e helyre ér, azonnal visszanyeri szeme világát! Midőn a vak tehát ezen intést követte, és a bold. Szüz által kijelölt helyre vezetteték, rögtön visszanyerte szemevilágát. E csoda által bámulatra ragadtatva indult a turini püspök és sok nép azon helyre, felásták a földet, és csakugyan megtalálták a földalatti kápolnát, melyben a bold. Szüz szobra sérületlen állt, bárha négyszáz és több évig volt is a föld alatt.

60. A zwettli kolostor.

Hadmár lovag ősvárában ülve, mély gondolatokba merül, mult és jövőn járván eszméje, az álom nem jön szemeire. Kivül tombol a téli zivatar, de biztosságban ül a meleg kandalló mellett, és mivel őt mindennel megáldá az Isten, hálából ő is szeretne szép templomot épiteni, s most is azon töri tehát fejét, hogy hova épittesse azt, a hegyen-e, vagy völgyben, midőn az álom végtére lecsuká szemeit. És álmában puszta vadonban látta magát, a fák körülötte jégcsapokkal voltak terhelve, és a hó fedte az egész vidéket, és igy bolyongott a lovag álmában a rideg vadonban, és hiába keres utat, ös-

vényt, melyen innen kiszabaduljon, mert mindenütt jégtorlaszokra és mély hóra talál. Egyszerre azonban a hó felett derengeni kezd és maga előtt a rideg tél közepette gyönyörü zöld cserfát lát, mely büszkén emelé fel fejét az ég felé. És egy benső szózat azt sugja a lovagnak, hogy itt a hely, hova a templomot épitse, itt, hol a tél fagya közt e zöld fa áll. Erre a lovag hirtelen fel is ébredt. Éppen Szilveszter éjje volt, s midőn a lovag felébredt, a vártoronyban elüté az éjfélt, s az uj év megszületett. Alig hajnalodott, Hadmár lovag már nyeregben ült, és kiszáguldott a hideg télbe, teljes bizalommal Istenben, hogy a zöld fát feltalálja. Azonban minden fehér volt előtte, és hosszas vándorlás után lova is fáradni kezdett, ő tehát már vissza akart térni, kétségeskedve álmában. De mégis győzött benne a hit, s a jámbor lovag folytatta megkezdett útját. Csaknem betemetve a leeső hópelyhek által törekszik előre, és tör magának utat jegen és erdőségen, bajusza és szakálla jégcsappá dermedtek, midőn a vadon közepén szép zöld cserfát pillant meg, nyári szinben pompázva. És lováról leszállva buzgó imával térdre borul, mivel Isten végre czélhoz vezérlé. És ott, hol a zöld fa állt, nem sokára felépült a zwettli kolostor pompás főegyházával, és a főoltár keresztje felett ott diszeskedett a zöld cserfa az alapitó álmának emlékeül.

Még maig is ott a cserfa, és sok buzgó imádkozóra áldást hoz.

61. Ancyrai szent Vazul.

Ez a bátor vértanu Julian császár alatt élt, és midőn hitét sehogy sem akará megtagadni, arra itéltetett sok kinzások után, hogy mindennap hét szíjjat metszenek testéből, mig meg nem hal. E borzasztó itélet, midőn legelőször végrehajtatott rajta.

örömragyogó arczával állt a császár előtt, és testéből egy levágott darabot kitépve, annak lába elébe dobta, mondván: ládd, igy türi a hit embere a kinokat Jézusért. Erre a börtönbe visszavitetett, hol nagy fényességben éjjel megjelent előtte a Megváltó és sebeit meggyógyitá, és megvigasztalván őt, eltüne. Másnap látván e csodát a császár maga, csak annyival nagyobb haragra lobbant, és lefejezteté.

62. Szent Skolasztika.

Szent Benedek és Skolasztika ikertestvérek voltak és két rend alapitói. Benedek a Monte Cassino zárdát épitteté és Skolasztika a plumbariolai

apáczazárdát a Monte Cassinoitól nem messze, hol fejedelemasszony ő vala. Skolasztika szentségének hire messze országokba elterjedt. A két kolostor közt volt egy mezei lak, hol évenkint egyszer találkoztak a szent testvérek, és rendezték közösen a kolostorok dolgait. Történt egykor, hogy Skolasztika különös szorongást érezvén kebelében, nem akarta bátyját elbocsátani, de annak még is el kelle menni. Ekkor elbucsuzott tőle, megmondván bátyjának, hogy három nap mulva meghal. És három nappal e beszélgetés után, midőn sz. Benedek ajtaja előtt térdelt és az égre nézett, huga sz. Skolasztika lelkét fehér galamb képében látta égbe szállani.

63. A lelkész és a gróf.

Az egyház harangja megszólal a szent ünnepen, s a hivők seregestől mennek a templomba. hogy a szent misét meghallgassák, és Istennek szolgáljanak. Csak a vad Poitiers gróf és czimborái nem hallgatnak a harangszóra, hanem a templom előtt tüzes méneikkel majd elgázolván a népet, száguldanak a vadászatra.

Másik vasárnap ujra misére harangoznak, és a gróf ujra vadászni indul, s a templom előtt elszáguld. Ekkor a lelkész a templomajtóból kiált utána: „Ne vesd meg a tanitást, mit a Megváltó szeliden hir-

detett!“ Azonban bármint kér a lelkész, a gróf vadászni száguld, kedvesebb az neki, mint imádság és orgonahang.

És máskor ismét misére harangoznak, és ismét vadászni száguld a gróf, hiába kéri a templomajtóból az agg lelkész, hangosabb a lópatkó dobogása, mint a lelkész szava.

De a mint ujra vasárnap lett, és a vadászok már készen állanak, az ősz lelkész maga megy az erdőbe, cingulummal derekán és jámbor kezében a szentség; és a gróf elébe áll, igy szólva: „Te meg voltál hiva az Ur asztalához, és még sem jöttél el, ime tehát a te javadra ő maga jött el. Oh! üdvözöljed őt, és ne utasitsd el magadtól.“

Ekkor a gróf megindulva és megbánva tetteit, térdre borul, és szemei, melyek eddig vadul forogtak, szégyenteljesen és bünbánólag földre szegezvék. Azonban a lelkész megcsókolás végett oda nyujtja neki a szentséget, s a gróf könyes szemekkel csókolja azt meg, felkiáltván: „Az Ur műve ez, áldassék érette a neve.“ És ha vasárnap a harang misére kondult a templomban, a gróf nem száguldott ei többé előtte, hanem ájtatosan betért és imádkozott.

---

64. Szent Benedek.

A 480-ik évben Kr. sz. u. született Nursiában Olaszországban a legelőkelőbb patricius szülőktől Benedek, ki a nyugoti szerzetesek patriarchája lett. E szent férfiu, midőn erdei magányát elhagyá Isten rendeléséből, két angyal által vezettetett, és három holló követé, jeléül annak, hogy az állatok is követik, hogy magányosan ne hagynák. Az angyalok őt tehát a Monte Cassinóra vezették, hol a pogányok istene, Apollonak temploma állott, azt ő lerombolta, és márványból főtemplomot épitett kereszt-

telő szent János tiszteletére, s a főtemplom körül a hires kolostort, melyet a világ legnagyobb fejedelmei és pápái meglátogatának. Ikertestvére, Skolasztika pedig a Plumbariola női zárda fejedelemasszonya vala.

---

65. Alapitása a boldogasszonyi egyháznak.

1220-ik évi pünkösd vasárnapján még késő éjjel ott ült Gilet Konrád herczeg Frakno atyai ősvárának góth termében a kerek asztalnál a tölt, de érintetlen hagyott tele serlegnél, szép szakállas arczát tenyerébe támasztva. Kajetán, az öreg fegyverhordozó, a terem egyik oszlopánál elszunnyadt.

A toronyőr éppen most kürtölé el az éjfél utáni egy órát, és a hős levente felkelt székéről, hevesen átmenve a termen, mely sarkantyuja pengésétől visszhangzott. „Napfelkeltével“, mondá ő, „találkozunk!“ és szavára az öreg Kajetán felébredvén, tisztelettel állott meg a herczeg előtt, és kérdőleg nézte őt. „Mit akarsz öreg, és miért nem vagy ágyban?“ „Nem parancsolád uram, hogy elhagyjalak; minden szolgáid rég alszanak, én is elszunnyadtam, és csak most keltett fel sarkantyud pengése, és beszéded. Engedj meg uram, ha öreg szolgád a te kegyelmedre számolva kérdezni meri, habár ez tőle tisztelet elleni kiváncsiságnak látszik is, te valamit forgatsz agyadban, mi a te öreg szolgádat aggoda-

lommal tölti el.“ „Gondolod?“ mond a herczeg. És Kajetán folytatá: „Miért hát szokásod ellenére ily késői fennmaradásod az étteremben egészen felöltözve; pedig az országban béke van, és ha ellenséget vársz, miért nyugszik, nehány őrt kivéve egész őrségünk gondtalan álomban?“ — „Menj a fegyverterembe, hozd elő teljes fegyverzetemet, vivókardomat és paizsomat; napfelkeltével szembe fogok állani ellenemmel komoly párbajban, istenitéleti harczban.“ — „Szent Isten!“ kiáltá fel a hű fegyverhordozó és megrázta fájdalmában ősz üstökét, „mit akarsz mivelni kegyelmes herczegem!“ — „Párbajba kell mennem, azért menj, és készülj fel, s hozd elő fegyvereimet, nyergeltesd fel harczi ménemet és tiz csatlós legyen kész könnyü fegyverben. Hajnal hasadtával indulunk. Még egyet; keltsd fel a lelkészt, menjen a kápolnába, az oltári szentséget akarom magamhoz venni.“ — „Nem először történik uram!“ mond az öreg, „hogy téged komoly harczra felkészitélek, de igy megindulva soha sem láttalak még. Mondd meg legjobb uram és herczegem, mily ellenségeddel fogsz szemben állani, hogy e párbajt ily titokban akarod végezni?“ — „Kedves hű öregem! ez a legkegyetlenebb harcz, melyet vivandok; testvér testvér ellen fog harczolni. Egy kis darab föld feletti pör miatt Imre öcsémmel, a kismártoni gróffal összekoczódtunk, ő hivott ki engemet, s az öregebb nem állhat gyáva emberként a fiatalabb testvér előtt, tehát én nem engesztelhetem ki, én nem kérhetem, hogy álljon el a harcztól.“ — „És miért nem mentek a király elébe ügyetekkel?“ mond az öreg! „És ha már vívtok, miért ily titokban, és a mint veszem észre, minden vívsegéd nemes levente nélkül?“ — „Ezt kérdezd meg Imre gróftól. Ő azt tartja, hogy a felettünk levő Isten a legbölcsebb biró, és megvesztegethetetlenebb tanu, és csatlósaink elégségesek arra, hogy a végtiszteletet megadják. Menj

és teljesitsd parancsimat", mond a herczeg hevesen. Az öreg fegyverhordozó remegő léptekkel hagyá el urát és tőle Izsaiás, a kegyes várlelkész szobájába sietett, és felkeltvén azt, igy szólt hozzá: „Tisztelendő atyám! a mi urunk rosszban töri fejét, ő testvérével párbajt vívni megyen, és még veled szólani akar, hogy lelkét égi eledellel ellássad. Menj és kisértsd meg, mit tehetsz papi hivatásod erejével; te a harczosok érczsziveit is, mint viasz, meglágyithatod. A mi urunk szelid, talán sikerülend őt szándékától eltéritened. Én megyek kötelességemet teljesiteni, bárha soha életemben nem esett az nekem oly nehezemre, mint ezen órában, mert uramat ezen bajvívásra felfegyverkezni öreg fejemnek, látván a két testvért büszkén és erőteljesen felnőni, mint erdeink zöldelő cserfáit, és most herczegemnek a kardot adjam kezébe, hogy azt testvérének vérébe mártsa, Istenemre mondom, keserü munka." Mig a hajnal pirja elönté a vidéket és Izsaiás atya meleg beszédével a vár urának szándékát ki akarta beszélni fejéből, Kajetán a tiz csatlóst kirendelte, felment a fegyvertárba egy lámpával és urának fegyvereit és pánczélját elővette. Ekkor megkondult a várkápolna harangja, és a vár lakóit ily szokatlan időben imára szólitá. Az ősz fegyverhordozó szemeit ég felé emelte és felkiáltott: „Nem, ezt az örök mindenható Atya ott fent nem akarhatja, hogy a testvérek gyilkolják egymást, nem tegnap volt-e azon napnak ünnepe, melyben a Szentlélek az apostolokat felvilágositotta, és őket bátorságra és hitre buzditá?" Most az öreg ember lelkét mint villámlás egy gondolat kapta vala meg, sietve valamit sugott egyik fegyveresen készen állt csatlós fülébe, és sebességgel küldé őt ki lóháton a kapun. A harang másodszor szólalt meg a kápolna tornyában és Gilet Konrádot két nemes apród fáklyával kezeikben vezeték be az Istennek szentelt kápolnába, mely lassankint a vár

őrsége és lakói által megtelt, kik mindnyájan halk lépéssel jövének, hogy a szent csendességet fel ne háboritsák. A herczeg a szent mise végeztével házi cselédjei és katonái előtt vette magához az Urnak szent testét, és azután komor arczczal nézte, hogy e hű cselédek és csatlósok, s katonák az öreg fegyverhordozó intésére épp oly csenddel, mint jöttek, hagyák el a kápolnát. Ekkor Izsaiás még egyszer fordult urához és megindulva igy szólt: „A Szentlélek, melynek isteni küldetését tegnap ünnepeltük, és a boldogságos Szüz, kinek e kápolna szentelve van, öntsenek békét és szeretetet a te lelkedbe. Békét és szeretetet hirdetett az ő szent fia még a keresztfáról is, és megszégyenitése s halálfájdalmainak közepette megbocsátott ellenségeinek. Azért te is gyakoroljad ezt és légy engedékeny. Herczegem, te testvéred ellen mégy, ne engedje Isten, hogy egyiket közületek mint a testvérvérrel fertőzött Káint lássalak őseitek várába visszajönni!“ Némán hagyá el Gilet herczeg a kápolnát és a családi ősteremben, hol ős atyáinak képei voltak felfüggesztve, vette magára harczi ruháját, tekintete atyja arczképére esett, és ugy rémlett előtte, mintha az komor és haragos arczczal nézné fegyverkező fiát. „Nem én keresem a harczot“, mond Konrád atyja arczképétől elfordulva, „én megőriztem a testvéri szeretetet, miképp te édes jó atyám parancsolád nekünk, ő dobta elébem a keztyüt, azt felvenni vitézi kötelesség vala. — Mit reszketsz öreg szolgám?“ mond szünet után Kajetánhoz fordulva, „siess, mert hajnalodik“; az öreg remegve engedelmeskedett. Ekkor megharsant a kis csapat kürtje a várudvarban, mi a reggelt hirdeté. Konrád feltette sisakját, és sietett az udvarra. A nélkül, hogy kengyelvastartójára szüksége lett volna, felpattant lovára, azt tette Kajetán is, és a kis csapat kirobogott a várkapun. Mind világosabb lett a reggel, völgy és hegy a tavaszi virágok ked-

ves illatától párolgott és erdő és mező visszahangzott a madárdaltól, mely a felkelő napot üdvözlé, de a lovascsapat komor képpel robogott az uton. Magába vonultan és komolyan ügetett a herczeg legelől, csak Kajetán vetett vizsga tekintetet mindenfelé és fel az égre, mintha onnan várna segedelmet, mig egy kis halomra fel nem értek, mely körül csoportosan állt mindennemü nép, gyermekek és öregek. „Mi ez?“ kérdé a herczeg komolyan, Kajetánhoz fordulva, ki örömteljes arczczal nézett az égre, és a lovag beszédét igy szakitá félbe: „Nézd csak kegyelmes herczeg, ott egy csapat lovas ügetve halom felé, ugy vélem az uradöcséd, megismertem csapatát sisaktollaikról.“ És valóban, a herczeg testvére volt, a kismártoni Gilet Imre gróf, ki kiséretével éppen ugy mint a herczeg a halom felé lovagolt, kisértetve fegyvertelen népség által. „Korán felkeltél bátyám!“ kiálta a gróf a herczegnek. „Soha sem voltam utolsó a harczban“, mondá amaz komoran. „Akkor sem, ha testvér-vért illetett?“ kérdé a gróf. „Rajta hát! a nap a te tavad tiszta tükréből most kél fel, e tó urának nevezed te büszkén magadat; e halmon találkoztunk, mely birtokaink határát jelöli, és ez legyen harczi sorompónk.“ „Nem, lovaink határozzák el a harczot“, mond a herczeg, és leszállt lováról, folytatván: „mert látom, hogy a te lovad öcsém elfáradt, hanem gyalog vívjunk.“ A gróf is leszállván, kimérték a vívótért, és villogó szemekkel, melyekből azonban a testvéri szeretet egy szikrája kilövelt, álltak egymás ellenében. A föld népe, a két testvér jobbágyai sürü és tág kört formáltak a vívók körül. „De mit akar itt e nép, melyet magaddal hoztál?“ kérdé a herczeg. „Te is elhoztad jobbágyaidat“, viszonzá a gróf, „és atyám becsületére mondom, én nem tudtam felőle semmit. Helységről helységre, melyen keresztül jöttem, csapatonként szaladt az velem tova; de ne ag-

gódj, hisz fegyvertelenek.“ „Mint az enyéim is“, jegyzé meg a herczeg; „hát mit akartok itt?“ szólt haraggal a néphez. A sokaság mélyen hallgatva meghajtá magát. „Istenért életre halálra!“ mond a két testvér egyszerre és éles kardjaikat kivonva csatakészen álltak egymás ellen. A trombita megharsant jelt adva a támadásra — ekkor szivrepesztő jaj tölté be a levegőt, s a nép öregje és ifja, nők, férfiak és gyermekek a körből tömegesen rohantak a vívótér közepére, és a vívók között térdre borultak, s a trombita megszünt harsogni. Kivont karddal állt a két testvér, egyik sem birt az előtte térdelőkön átgázolni, hogy a másikat megrohanja, s a csatlósok is levették sisakjukat, s lovaik mellé térdepeltek. „Szólj, oh szólj!“ mond végre a tömeg, és egy ősz öreg ember galambfehér haja és hosszu szakállával lépett a középre, meghajtá térdeit, és szólott: „Fenséges uraim! Ne hű szolgáitokra haragudjatok, kiktől bajvívástok hirét vettük, hanem hűségünk és szeretetünkre, mely bennünket utánatok késztetett, hogy végsőt próbáljunk, és Isten segedelmével a bajt elháritsuk. A te fegyverhordozód, nemes herczeg, még mielőtt másodszor kondult volna meg a kápolna harangja, gyorsfutárt küldött ki, és ez tudósitott e szomoru eseményről, és mi azért jöttünk, hogy ezt elháritsuk; nem pedig azért, hogy tanui legyünk bajvívástoknak. Méltóságos gróf öcséd is ejtett ma hajnalban egy pár szót, mit faluról-falura, szájról-szájra vitt a hűség, és ugy a gróf kiséretéhez csatlakozott a helységek lakossága. Kisértsétek meg, nemes urak, vajjon oly mélyen gyökerezik e gyülölségtek sziveitekben, mint a mi szeretetünk irántatok, és harczvágyból képesek vagytok-e hű jobbágyaitokat porba tiporni? Igy, a mint társaim itt térdelnek, igy fogjuk magunkat lovasságtok közé vetni, ha egymásra rohantok, és inkább zuzzanak, tiporjanak össze lovaitok, mint megengedjük

azt, hogy ti nemes urak egymásnak vérét ontsátok, ha csak egy tűhegygyel is. Ki igy érez, mint én", mond a tömeghez fordulva, „kiáltsa velem: üdv a mi jó urainknak, és béke legyen közöttük!" „Üdv a mi urainknak, és béke legyen közöttük!" kiálták mindnyájan; ősz öregek kulcsolták át a kivont karddal álló testvérek térdeit, az atyák és anyák kardjaik éle alá álliták gyermekeiket. Ott állt a két testvér szótlanul, két elbűvölt érczszoborként, a kard kiesett vaskeztyüs kezeikből, és szemeik a sisak rostélyzatán át örömben sugároztak. „Üdv kiengesztelt urainkra!" dörgött a tömeg örömriadva. Ekkor a herczeg levette sisakját, kiterjeszté karjait, és a gróf őt követve a kiengesztelt testvér keblére borult. „Ti meggyőztetek", mondák jobbágyaikhoz és szivélyesen megcsókolák egymást. „E pünkösd hétfő legyen örökre szent és elfeledhetetlen nap előttünk, oly feledhetetlen, mint a ti hűségtek, mely tőlünk e közel nagy veszedelmet és mély fájdalmat elháritá." „Béke legyen veletek", felelé az ősz „és örökös hűségünk legyen jutalma, hogy kérelmeinknek engedtetek." — „Igen, béke legyen veletek", szólt Izsaiás, ki a régi prófétához hasonlóan szamáron jött meg, és a lovagok elébe állott; „a Szentlélek csodálatosan világositott fel benneteket és a boldogságos Szüz szeretetet és békét csepegtetett sziveitekbe, mely örökké virágozzék a Gilet-család nemes törzsében." — „Amen", mondá rá az öreg fegyverhordozó, és érzékenyen csókolta meg a két ur kezeit. „És a Szentlélek tiszteletére itt egy kápolnát akarok épittetni, mely a késő ivadékkal is tudassa, hogy itt két testvér, kik élethalál harczot akartak küzdeni, ujra kiengesztelődtek", mond a herczeg; mit a gróf igy egészitett ki: „De kedves bátyám, a Szentlélek kápolnája mellé épittessünk a boldogságos szüz Mária tiszteletére is egy templomot. és az a föld, melyet itt jobbágyaink egymás kezét megfogva

lánczként körül birnak fogni most rögtön, legyen az egyház hű és kegyes szolgájának tulajdona, hogy illendően megélhessen, s az itt elmenő vándort keresztény szeretettel fogadhassa és elláthassa, és minden évben hallgassák meg hű jobbágyaink pünkösd hétfőjén itt a szent misét, s azután vidám lakomát üljenek itt, mely alkalommal kenyérrel, hussal és borral elláttassanak.“ És ugy történt. A kápolna hamar készen lett, és egy évre rá letették a testvérek a templom alapkövét, 1223-ban pedig pünkösd hétfőn a kész templom ünnepélyesen megnyittatott és felszenteltetett, és a parochiával együtt Boldogasszony nevet kapott. Az egyház ünnepén vagy bucsuján meghatározott mulatság birkózás, czélhajitás, lóverseny, és más ily férfias kedvtöltésből állott, mely alkalommal a két uradalom jobbágysága a fraknói urak pinczéje és konyhájából megvendégeltettek. A térség, melyet a hű jobbágyok körülfogtak vala, 50 hold földből állott, mely a lelkész tulajdona lett. A tizenötödik század végétől kezdve egész a tizennyolczadik század végéig e parochiát a Benedek-rendiek kezelték. A török háboru alatt (1529.) e templom sem kiméltetett meg. Még szomorubb sorsra jutott 1683-ban, midőn a törökök azt kirabolták, felgyujtották és tökéletesen elpusztitották, miután kevés napokkal azelőtt csak nagy életveszedelem közt menekülhettek innen a papok. Midőn a törökök Ausztria és Magyarországból kiüzettek, a fent nevezett szerzetesek ujra elfoglalták e parochiát. 1690-ben, midőn a templom ujra fel volt épülve, Eszterházy Pál herczeg a boldogságos szüz Mária ősi képét a fraknói várból ujra a templomba viteté, és pedig, miképen az okmány mondja: „azon reményben, hogy e kép, melynél már annyi sok csoda történt, az ájtatos népnek nagy örömére szolgáland“, mi által Boldogasszony nevezetes bucsuhely lett, és maig az maradt.

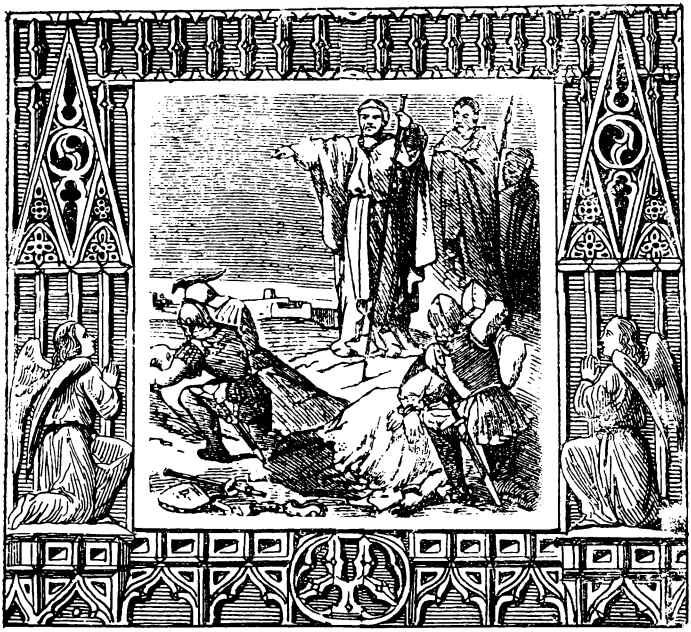

66. Némely afrikai püspök kiszakitott nyelvvel is beszél.

Justinian császár idejében Afrikában a keresztények üldöztetvén, a vandalok királya nehány katholikus püspököt elfogatott, és kinpadra feszittetvén, kényszeriteni akarta, hogy hitöket nyilvánosan megtagadják. Azonban a püspökök a helyett, hogy hitöket megtagadnák, minden kinzások daczára annál inkább hirdeték a keresztény igazságokat, és dicsérték a mindenható egy igaz Istent. Erre megharagudván a király, mindnyájoknak nyelvét tövestől kiszakittatá. És ime oh csoda! a nyelvöktől

ily iszonytató módon megfosztott püspökök az összesereglett nép jelenlétében még ékesenszólóbban hirdették a hitet az Isten különös kegyelméből, mint az előtt, és a pogányok közül számtalanok megdöbbenve látván e csodát, megtértenek, és dicsérék velök együtt a Mindenhatót.

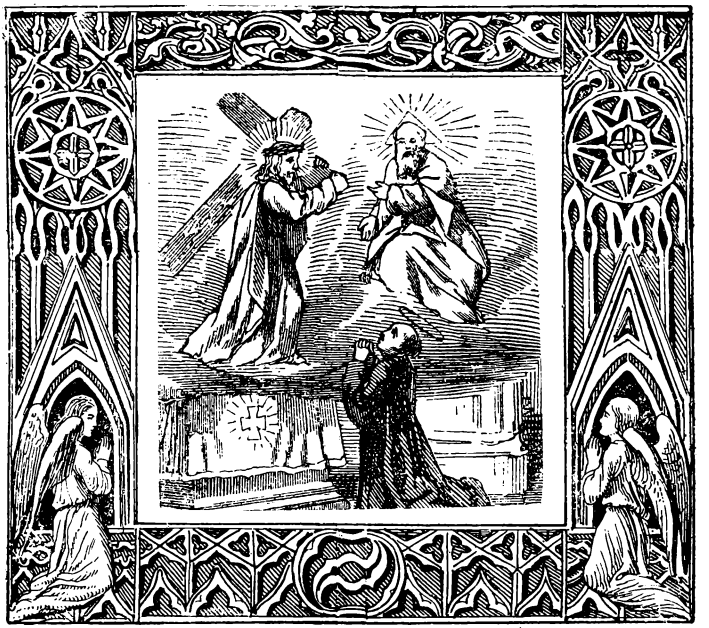

67. Szent Loyola Ignácz, a Jezsuita-rend alapitója.

Ezen hires férfiu 1491. Spanyolország északi részeiben született. Atyja előkelő nemes vala, ki V. Ferdinánd udvarába küldé fiát, hol az apród leve. De Isten különös rendeletéből akkor, midőn már

hadi pályán működött, a véres harcztért felcserélte az Ur szőllőjével, hol mint kora legnagyobb szentje dolgozott vala. E szent férfiut mély elmélkedései és buzgó imái közt gyakran különös kegyelem érte. Történt, hogy egykor hosszu utazásból visszatért, és egy kápolnában imádkozott és tudni kivánván, megelégedvén-e Isten az ő működésével, azért kérte őt, hogy annak világos jelét adja. És ime, nagy fényességben megjelent az Ur és vidáman mutatá neki fiát, ki nehéz kereszttel vala terhelve, és ki megigéré, hogy ezentúl is kegyes lesz iránta.

68. Szent Meinrad.

Nagy Károly császár idejében élt Berthold nevü gróf, kinek legifjabb fia, Meinrad, remete lett és nagyon szent élete miatt hires vala egész Németországban. Ő egy vadon rejtekében kis kápolnát épitett magának, és ott élt könyvei és ima között huszonhat egész esztendeig, mint az emberiség jóltevője és a szegények atyja, minden emberi társaságot kerülve, s egyedül két holló, melyeket ő maga növelt, volt körülötte. Egyszer két rabló, gondolván, hogy sok kincset találnak nála, azon szándékkal ment hozzá, hogy megölik és kirabolják. Ő barátságosan fogadta a két rablót, de a hollói károgtak és a gyilkosok képébe repültek; de Meinrad elkergette őket, mivel álmában megjelenté neki már Isten, hogy e két ember által fog meghalni. És ime, a két gyilkos sz. Meinradra rohant, és midőn a halálos szurást megkapta, melyet előre várt, és már szemei elborultak, világosságot kért Istentől, és ime, az erdőt és remetelakát égi fény és jó illat tölté el, ugy hogy a gyilkosok megrémülve elfutottak, mire sz. Meinrad visszaadá lelkét Istenének, és hollóit e gyilkosság tanuiul felhitta. A hollók azonban

a futó rablókat folyvást üldözék, fejeikre vervén szárnyaikkal. És midőn a gyilkosok Zürich felé futottak, a hollókat egy ács, ki sz. Meinrad remete lakát készité és kinek az komája volt, megismeré, és gyanu ébredvén kebelében, öcscsére bizta, hogy a rablókat szemmel tartsa, ő pedig elment az erdőbe, hol a jó illatot messziről megérezvén, a mint a remetelakba érkezett, ott találta sz. Meinrad holttestét, mely mellé az angyalok gyertyát gyujtának. Igy jött napvilágra e gyilkosság, s a két embert elfogták, de a hollók semmikép sem távoztak tőlük, hanem szárnyaikkal nagy károgás közt mindig verték fejöket és szemeiket mindaddig, mig ki nem végeztettek. Történtek pedig ezek 868-ik évben

Krisztus születése után, és szent Meinrad holtteste Maria Einsiedelben Helvecziában a nagy templomba eltemetteték, hol még mai napig is csodák történnek.

69. Szent Gallus.

Gallus 489-ben született Auvergneben, melyet most Clermontnak neveznek. Atyja előkelő ember vala, és fiának jó nevelést adott. Alázatossága oly rendkivüli vala, hogy minden bántalmat keresztényileg eltürt, és imádkozott ellenségeiért. Cournon kolostorban szerzetes levén, társainak mindenben példányképül szolgált. 527-ben auvergnei püspök

lett. Történt egykor, hogy a városban nagy tűz ütött ki, mely azt elhamvasztással fenyegeté. Szent Gallus tehát buzgóan könyörgött Istenhez, és ime Gallus könyörgésére angyalok jöttek le az égből, és segitették eloltani a tüzet, mely mindenek szeme láttára hirtelen elaludt, s a város meg volt mentve.

70. Szent Gangolf.

Szent Gangolf a pogányok közt hirdetvén a hitet, egykor nagy fáradtan a javai pusztán ment keresztül, és sehol vizet nem kapott, hogy égető szomját elolthatná. Lábai is alig birták már, midőn megpillant egy forrást, mely a sziklából kristály-

tisztán csurgott alá. Oda megy tehát a fáradt zarándok, és a friss forrásból eloltván szomját, hálákat adott Istennek, hogy e jótéteményben részesité. Azonban nagyon soká nem ihatván, igen jólesett neki az ital, kedvesebb volt az most a legfelségesebb bornál, ujra meg ujra telemeritvén kalapját, megerősité testét és felfrissité erejét. Azonban a forrás melletti barlangból kilép egy pogány, kit Gangolf csak most vett észre, és igy szólt a zarándokhoz: „Annyira izlik neked Java homok pusztáin e forrás? Ugyan vedd meg hát azt, és vidd haza a te keresztény hazádba. Ti ugy is azt tanitjátok, hogy kinek csak parányi hite van, a hegyeket megmozdithatja tövéből, és más helyre viheti.“ — „Ugy van“, felelé a hittanitó zarándok, „habár neveted is azt, mert mindenható a hit és mindenható az Isten hatalma; azért hát mondd meg e forrásnak árát, mit fizessek érette, és áll az alku, hogy a forrás enyém legyen.“ — „És te ezt valóban komolyan érted, esztelen ember“, mond a pogány, „jól van, adj érette száz ezüstfillért, és vidd el a forrást; azonban majd haza érve ne ránczold össze haragban homlokodat, ha a vett forrást nem tudnád jól haza vinni.“ De nem ügyel a gúnyra a kegyes hittanitó, hanem komoly arczczal átnyujtja neki a pénzt és azzal tovább megy, a pogány hahotája és gúnyolódásával nem gondolva. Megyen mendegél sz. Gangolf több hónapokon keresztül, sok tengert és folyamot áthajózva, mig messze hazájába, Burgundiába visszagyalogolt; és midőn mohos sziklába vágott remetelakát eléri: örömdöbbenés fogja el keblét, mert ime, erős hitét valósulva látja maga előtt, mivel ott, hol soha forrás nem volt, remetelaka mellett a sziklából kristálytiszta forrás csordul ki, vidáman utat keresve magának a pázsiton, és ugyanazon pillanatban Java pusztáján megszünt a forrás lenni.

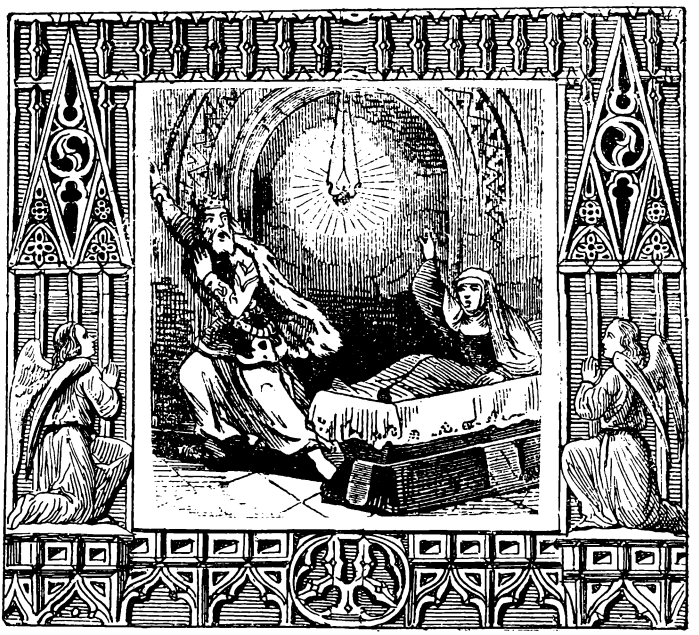

71. Szent Edita.

E királyleány Angliában mint szent apácza halt meg 984-ik évben. Egyik napon éppen szent Dunstan Kanut királynál levén, szóba jött Edita, és Kanut tréfát üzött a szent szüz erényeiből. Ezért őt Ednod érsek komolyan megfeddé. A király megharagudott és parancsolá, hogy szent Edita sírboltját felnyissák. Midőn abba Kanut kiséretével belépett, a szent szüz a koporsóból felemelkedett, mintha a királylyal beszélni akarna. Erre megrémült Kanut, és kifutván, a sírbolt ajtajában ájulva dőlt össze. Midőn magához tért, bocsánatért folyamodott a szüzhöz, és ez órától fogva tisztelte. Történt egykor, hogy a

királyt a tengeren nagy szélvész érte, és halálveszedelemben forgott. Ekkor imáját sz. Editához intézé, és rögtön lecsillapult a szélvész.

72. Mit ér egy Miatyánk.

Szent Ulrik augsburgi püspökhöz mindennap ebédidején eljárt egy vén koldus, ki a püspöki konyhában ebédet kapott és ilyenkor hálaköszönetül a vén koldus mindig három Miatyánkot imádkozott a püspökért. Történt egykor, hogy nagy éhség volt, és a püspök egyik napon nagy szomoruan ment ki lakából, és találkozott a koldussal, és megszólitá ilyformán: „Hogy vagy öreg?“ A koldus pedig felelé:

„Mint mindig, méltóságos püspök!“ A püspök mondá: „De én nem ugy vagyok, nekem sok a bajom, és szomoru vagyok, te ma bizonyosan nem imádkoztál értem egy szent Miatyánkot.“ „Valóban eltalálta méltóságod“, szólt a koldus, „nem imádkoztam, mert a szakács durván utasitott el, mondván: ma neked nincs itt ebéded!“ — E beszéd után visszament a püspök az ő lakába, a szakácsot előhivatá, és mondá neki: „Te a te fösvénységed által megfosztottál ma eme szegény ember Miatyánkjától, és oka vagy bánatom és búmnak.“ „Ugyan méltóságos püspök, volna is valami ilyen rongy ember Miatyánkjában, vajjon hány fillért érhet az?“ „Én nem tudom“, mond sz. Ulrik, „hanem rögtön indulj Rómába, de gyalog, és kérdezd meg a pápát, menynyit ér egy Miatyánk, és mig a feleletet meg nem hozod, ne lépj szemeim elébe.“ A fukar szakácsnak tehát gyalog kelle Rómába indulni, de mégis, mint Ulrik püspök követe, jól fogadtatott mindenütt és hamar a pápa elibe jutott és a kérdést feltette. Ekkor a szent atya igy felelt: egy Miatyánk ér egy arany pénzt. — E felelettel a szakács sietett vissza Augsburgba, és elmondá azt Ulriknak. „Jól van szolgám, mond emez, de milyen nagy legyen széltében hosszában ez arany pénz?“ Erre nem tudván a szakács felelni, és ujra Rómába kelle utaznia, hogy azt a szent atyától megkérdje. Miután tehát ujra e kérdéssel jött a pápához, az igy felelt neki: egy Miatyánk ér egy arany pénzt, mely széltében hosszában olyan nagy, mint az egész világ. — Örömmel sietett a szakács vissza a püspökhöz, és elmondá neki ezt is. Azonban sz. Ulrik ujra azt mondá: „Igen, jól van ez szolgám, de milyen v a s t a g legyen ez arany pénz?“ Erre sem tudván a szakács felelni, mert ezt sem kérdezé meg, ujra vissza kellett mennie Rómába, mely kérdésre a pápától ily feleletet nyert: egy Miatyánk ér egy arany pénzt, mely széltében hosz-

szában oly nagy mint a világ, és oly vastag a milyen hézag van az ég és föld és föld és ég között. — Midőn végre e felelettel visszatért a szakács, igy szólt szent Ulrik: Ime most tudod, te szolgám, mit ér egy Miatyánk, tehát számold ki magad, ha tudod: mennyi fillért érhet. És mostantól mindennap adj az öreg koldusnak ebédet, hogy továbbá is imádkozzék érettünk három Miatyánkot. És a hogy szent Ulrik parancsolá, ugy történt.

73. Hárskút.

Krasznahorka vár tömlöczébe egy ártatlanul halálra itélt ifjunak álmában megjelent a bold. Szűz és vigasztalta őt. Felébredvén az ifju, maga mellett

a földön egy darab fát és egy kést talált. Ő tehát a sötétben elkezdett faragni és folyvást buzgóan könyörögni Istenhez. Midőn pedig a pap eljött hozzá, hogy végső útjára elkészitse, az meglátván a képet, mely a bold. Szüzet karján a kis Jézussal ábrázolá, elcsodálkozott, és azt a vár urához felvitte. A vár ura és a pap e képet látván, ártatlannak elismerték és szabadon bocsáták. Az ifju hálákat adván Istennek, a bold. Szűz képét egy szép hársfára tette, és ime, a fa alatt rögtön szép forrás fakadt, és e csodát látván, az emberek seregestől jöttek ide, és sok betegek meggyógyulának. E helyet Hárskútnak hitták és később egész helység épült ide, mely maig is Hárskútnak hivatik.

74. Isten segits.

A Rajna folyam mellett Rüdesheim várában élt vala Brömser lovag, ki a szent földre ment harczolni, hol elfogatván a szaraczenok által, rablánczokra füzetett. Sokáig kínlódott a börtönben, mig egyszer buzgó ima után fogadalmat nem tett, hogy ha Isten kiszabaditja és visszavezeti várába, egyetlen leányát, ha az még él, neki szentelendi. És ime, a lovag lánczai lehullottak és ő megszabadult rögtön; és elérkezvén várába, fogsága alatt szépen felnőtt gyönyörü leánya által nagy örömmel fogadtatott, kinek midőn fogadalmát elmondá, elsápadt nagyon, mivel már egy lovagot szeretett és szivét kezét neki igérte. De Brömser Istennek adott szavát be akarván váltani, a szép leány hiába kért és rimánkodott; ekkor kétségbeesve a hajadon egy magas sziklára futott és a Rajna folyamba ugrott. Nagy volt az atya fájdalma, hogy fogadalmát nem teljesitheté, de hogy ártatlan leánya árnyékát kiengesztelje, újra fogadalmat tett, hogy kolostort épittet. De már több hónap telt el s az öreg lovag csak

halogatá az épitést, midőn egy reggel a szántó béres azt jelenté neki, hogy a szántóföldön szózatot hallott, mely „Isten segits! Isten segits!“ ezt hangoztatta, s az ökrök nem akartak tovább menni, hanem a földet kaparták. A lovag rögtön kiment szántóföldjére, és hallá a szózatot egy odvas fából. A lovag tehát a fát levágatá, és ime a fába elrejtve a monstrancziát a szent testtel és a Megváltó fából készült szobrát ott találta. Midőn e szent tárgyak a fából kivétettek, nem hallatszott a szózat s az ekébe fogott ökrök megálltak. E szent tárgyakat a közel templomból egy zsidó ellopta és e fába rejté. Most már ez esemény nagyon emlékezteté a lovagot fogadalma teljesitésére; ő tehát felépitteté a kolos-

tort oda, a hol ama fa állott, és a fa fölébe oltárt, melyre a talált képet tétette, s a kolostort „Isten segits“ kolostornak hivatá, hol több csodák is történtek vala s most is egy napon néha tizenhatezer bucsust is lehet ott találni.

75. A boldogságos szüz Mária Caravaggioban egy szegény asszonynak megjelenik.

Bizonyos Jahonetta nevü szegény pórnő Caravaggioban, ki Varoli Ferencz neje vala, de igen szerencsétlen házasságot élt, mert férje kegyetlen és durva ember vala, egy napon kiment a mezőre dolgozni és barmainak füvet aratni, s igen keservesen sirt. És

midőn igy dolgozgatott s az este már közelgetett, rágondolt, hogy az estével együtt ha hazatér, férje durvasága és kegyetlensége is elérkezik. Ekkor igy imádkozott: Oh te legszentebb Szűz, csak te általad reményli leghivebb szolgálód kínjainak enyhületét! Ha a te kegyelmed elhagy, ugy ma újra áldozata leszek ezen embernek, ezen vadállatnak. Alig végzé a megszomorodott asszony ezen imáját, midőn előtte egy nemes, felséges és felette szép asszony jelent meg. Johanetta örömmel felkiáltott, őtet látván: „Oh' a legszentebb boldogságos Szűz!" A boldogságos Szűz pedig igy szólt hozzá: „Vigasztalódjál, leányom, vigasztalódjál, a te imáidat meghallgatta Fiam, és az én szószólásom által elnyerended a menny örök örömeit". Midőn erre Johanetta földre borult, irgalomteljesen szólt tovább a szűz anya: „Hirdessed azért mindenkinek, hogy bűneiket megbánva imádkozzanak, mert nagy az Úr haragja a bűnös emberi nemzet felett, és már el is akarta azt veszíteni az Úr, s csak az én könyörgésemre engedett. Azért hát minden pénteken kenyér és viz mellett bőjtöljetek, és az én emlékezetemre a szombatot megüljétek". Ezután eltünt az irgalmas anya, s ott, hol állott, szép forrás fakadt fel és kimondhatatlan jó illat tölté el a levegőt.

Midőn Johanetta e csodát elbeszélte, seregestől jövének az emberek a forráshoz, hol még a boldogságos Szűz nyomai láthatók voltak, és eljövé vad indulatu férje is, ő szidalmazta nejét és állitá, hogy hazudik, és kezébe vevén egy ott levő száraz ágat, mely már csaknem egészen elrohadt, bele löké a forrásba, mondván: mikép ha e száraz ág kihajt, csak akkor fog hinni az ő szavainak. És ime, alig érinté a száraz ág az Isten anyjának nyomában felfakadt forrásvizet, az hajtani és virágozni kezdett, és a mezőkön s erdőkön át kellemetes illat terjedt el.

Ekkor mind leborulának és imádták Istent, ki a boldogságos Szűz által ily kegyelemben részesité őket, s a férj is megtért és azontúl istenes életet viselt. A forrásnál pedig sok nyomorult nyeré vissza egészségét, és a ki imádkozván abból ivott, különös isteni malasztot nyert, mig végre oda szép templomot épitettek.

76. Szent Bruno, a karthauzi barátok alapitója.

Bruno 1035-ben született Kölnben, és már mint gyermek érzelmeinek tisztaságával kitünt. Rheimsban tanulván, nagyon hires tudós lett, de a magányt

szeretvén, alapitá a hires karthauzi barátokat, kik egész életükön át nem beszélnek, hanem csak imádkoznak és mindennap sírjukon dolgoznak. Hogy annál inkább megvonulhasson a világtól, követőivel egy az Isten által álmában neki mutatott ösvényen a Chartreusei járatlan vadonba vonult, hol még forrásra sem találtak. De szent Bruno imádkozván, botjával érinté a sziklát, és ime a leggazdagabb forrás ömlött azon ki. Itt tehát épitének ők lakot és laktanak hallgatagságban. Szent Bruno remeteháza éppen a forrás felett épült és mai napig is megvan. Meghalt e nagy szent és hires ember 1102-ben és sírján sok csodák történtek.

77. A legbecsesebb harczi zsákmány,

A császárteremben Bécsben ültek hosszu asztalok mellett a fejedelmek és hősök, örvendezve a fényes győzelem felett, mi által a város végre megmenekült a török kegyetlen ostromától. Dal és zene vidám pohárcsengés közt váltogatá egymást. A hősök egyike felkiáltott: „Elég a dal és zenéből; mondja meg valaki, melyik milyen drága zsákmányt nyert és kié a legbecsesebb!“ A lengyel hős azt felelte: „A szultán sátorából nagy szekrényt hoztam el, mi telo van aranynyal!“ A lotharingiai pedig igy szólt: „Kardommal az egész hadsereg leggazdagabb zászlóját vivtam ki magamnak!“ És a bécsi monda: „Drága és gyémánttal gazdagon ékesitett selyem szövetcket zsákmányoltam a futamodóktól!“ És a cseh ezt jelenté: „Egész csomag sisakot és kardot, melyek igen ritka szépségüek és gyönyörüen vannak készitve, nyertem én a csatában.“ A magyar pedig igy szólt:

„Nekem különösen a lovak és tevék tetszettek meg, tehát én azokból sokat vittem haza.“ És igy mindenki tudott valamit maga módja szerint elmondani, hogy mily prédát nyert a harczban és milyen becses az. Csak egy ember maradt néma a körben. „De püspök úr, miért hallgat éppen kegyed a zsákmányról? Bizonyosan kegyedé a legcsekélyebb, a legértéktelenebb!“

És Kolonics, igy hítták a püspököt, mosolyogva felelé: „Bármit nyertetek is ti mindnyájan a törökök megszalasztása által, de annyi bizonyos, hogy egyikötök sem kivánta elnyerni azt a zsákmányt, mire én törekedtem. És mégis ez a legbecsesebb mind ama zsákmányok között, melyeket bármelyik közülctek a csatatéren nyert vala.“

Általános kétség és csodálat fogta el a hősöket.

Ekkor egyik szolgának into Kolonics püspök, s a terem szárnyajtai felnyiltak és azon — nagy sereg gyermek tolul be, fiuk, leányok; és az Istennek szolgája előtt térdre borulnak, forró könyek között mondván neki hálákat.

„Ez az én zsákmányom", mond vidáman a püspök; „e zsákmányra közületek senki sem gondolt! Ezek azon gyermekek, kik anyáik s atyáik halála által árvák maradtak! Ezek a győzelem virágai, melyeket a harcztéren szedegettem, mely szülőik vérével van áztatva! Mind ide hoztam őket Bécs városába, és ez árvák atyja én akarok lenni."

Hosszas némaság követé e szavakat és midőn a leküzdött megszégyenülés után az ajkak újra szólani tudtak, a győzedelmes hősök örömriadva kiálták: „Üdv, és újra üdv, és százszoros üdv Kolonics püspöknek; mert minden becses zsákmányunk az ő legbecsesebb zsákmányához nem hasonlit, melyet az ő Isten- és ember-szeretete tett vala becsessé."

---

78. Mária Keménden.

Keménd faluban az ős időkben volt egy templom, mely szent Miklós püspök tiszteletére szenteltetett; de a hazánkban dult nyugtalanságok és háboruk alatt elpusztult és elhagyatott. Egykor azonban 1740-ben, midőn öt fiatal leány játszott a fűben a templom romja mellett, annak közelében rendkivüli fényt vettek észre. Oda futottak tehát és egy üregben a szűz Mária szobrát találták, balkarján

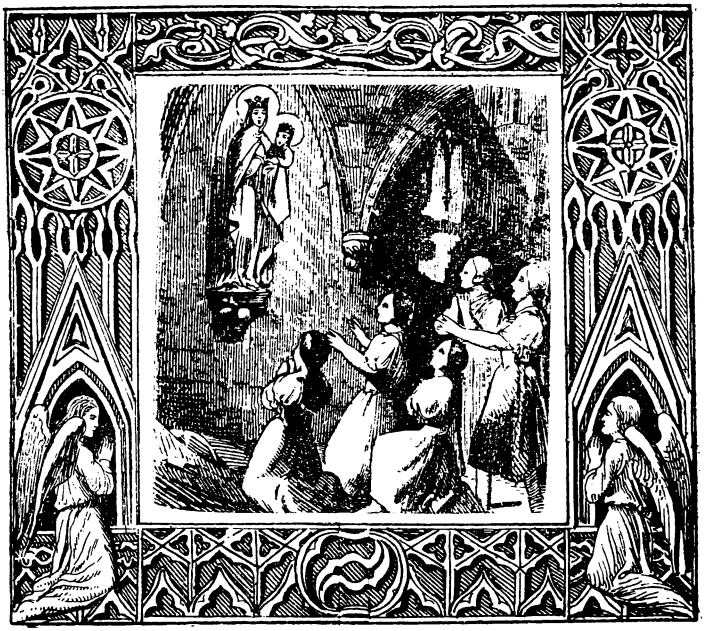

a kis Jézussal, mely szobor ott még mai napig is nagy tiszteletben tartatik.

79. A védfal.

Midőn a vad tatárok szegény magyar hazánkat tüzzel, vassal pusztitották, történt, hogy egy falut értek télviz idején és hogy megmelegedhessenek, felgyujtották azt, és prédálni kezdék, leöldösvén a lakosokat. A falu tulsó végén lakott egy özvegy az ő leányával, és kis házában buzgóan a boldogságos szűz Máriához imádkozott, midőn leánya az udvarról befutván, rémülettel kiáltja: „Anyám! anyám!

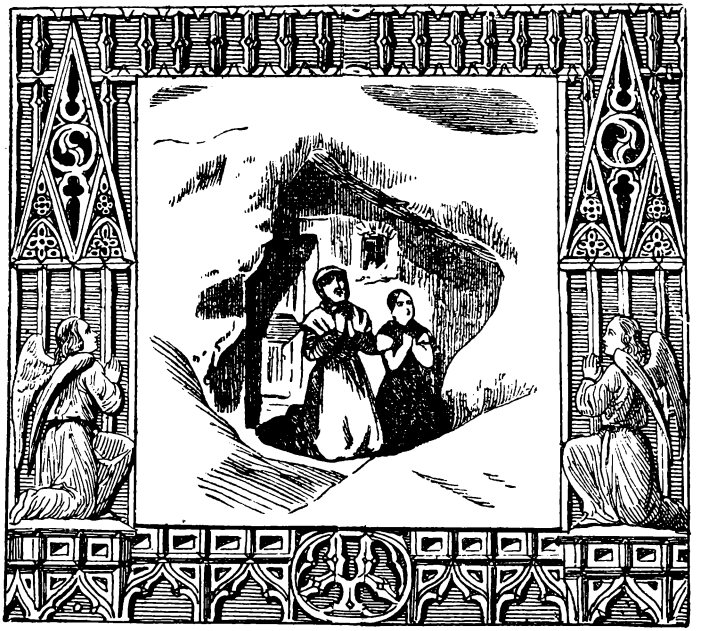

hallod-e a lármát, itt vannak a tatárok, felgyujták a falut, prédálva és gyilkolva közelednek; oh, a mi végóránk is elérkezett!“ Azonban az öreg anya buzgó imára kulcsolja össze kezeit és imádkozik: „Oh boldogságos szent szűz Mária, és oh Uram Istenem! végy körül a te védfaladdal és az ellenség dühe elől ments meg!“ A gomolygó füst jelenti, hogy az égetés és pusztitás mindig közelebb jő, a lakosok jajkiáltása is hallatszik, és a leány újra felkiált: „Oh anyám! ime mindjárt itt lesznek, miért nem futánk el idejében, hogy menthettük volna életünket!“ De az anya újra összekulcsolván kezeit, térdre borulva imádkozik: „Oh boldogságos szent szűz Mária!

a te egyszülött szent Fiad fájdalmára kérlek; könyörögj érettem! Oh Uram Istenem! végy körül a te védfaladdal és az ellenség dühe elől ments meg!“ Az éj is elkövetkezett, az ablakot rázza a téli zivatar s a recsegő lángok és a lakosság jajjai rémitőn rázzák fel a csendet, azonban az özvegy házát Isten paizsa őrzé; mert ime a mint elmult az éj, félve megy ki a leányka, hogy megtudja, miért oly néma minden; és oh csoda! ime az özvegy házát tetejével együtt elfedte az éjjel esett hó és eltakarta a tatárok vad dühe elől, mert azok felprédálván a falut, tovább vonultak. Az özvegy és leánya pedig térdre borultak, örömkönyek között mondván: „Igen, Urunk és Istenünk! a te védfalad megőrzött az ellenség dühétől; azért forró hálákat adunk tenéked, oh boldogságos szent szűz Mária, ki közbenjárásod által megmentettél bennünket a tatár kegyetlen dühétől!“

És azontúl is az özvegy és leánya igen jámbor életet éltek.

---

80. Sz. Godeard püspök ereklyéinél esett csoda.

Szent Godeard II. Innocencius pápa alatt iratott a szentek sorába. Történt hogy 1038-ban egy asszonyságnak vala igen szép unokaleánya, kit ő nagyon szeretett. Ez felette megbetegedvén már az orvosok lemondának róla. Az asszonyság tehát egész bizodalommal járult a szűz Mária templomába, hol szent Godeard ereklyéi voltak és ottan buzgóan imádkozott az Úr Istenhez és kérte a boldogságos Szüzet, hogy szent Godeard közbenjárása által adassék vissza egészsége az ő kedves unokájának, kit mint saját életét, ugy szeretett. És ime, midőn a buzgó ima után haza ment az asszony, a leányt tökéletes egészségesen találta, és örömkönyeket hullatva, elbeszélé azt min-

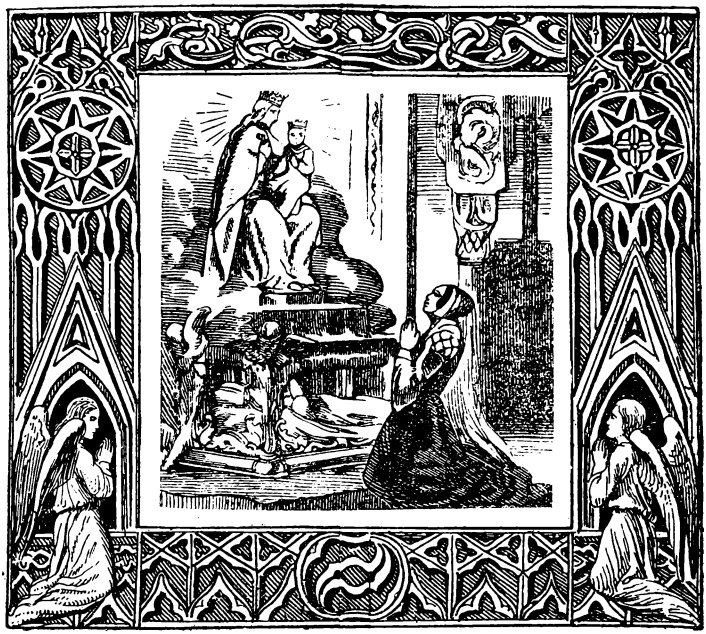

denkinek, hálákat adván az Úr Istennek, hogy szent Godeard közbenjárására ily örömöt hagytak neki e csoda által elérni.

31. A boldogságos Szűz megjelenik szent Gebhardnak és parancsolja neki, hogy főpásztor legyen.

Szent Gebhard konstanzi püspökké választatván, nem akarta e fényes hivatalt elvállalni; nagy buzgó tisztelője lévén a boldogságos Szűznek, kérte őt, hogy Isten előtt könyörögne érette, hogy e terhes hivatal másra ruháztassék, hogy ő annál inkább üzhesse ájtatosságát. Azonban a boldogságos Szűz az imádkozó előtt fényességében megjelent, az Úr angyalai által kisértetve, és sajátkezüleg adta át

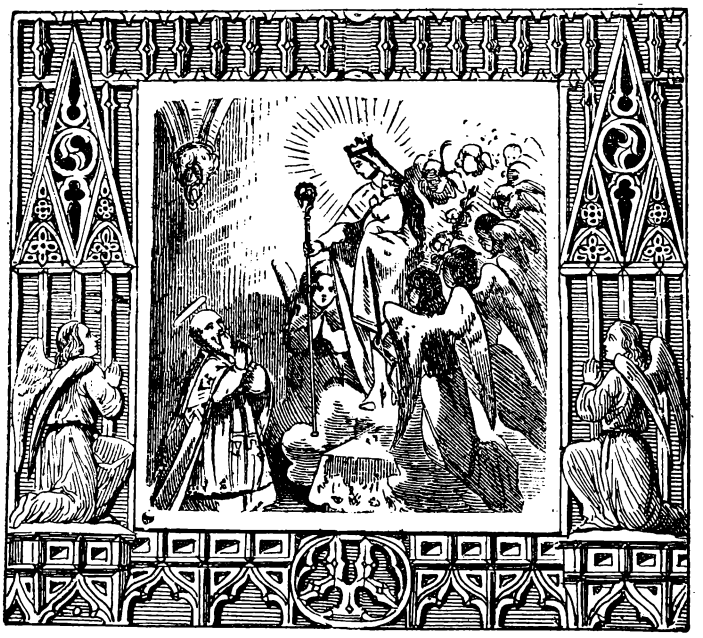

neki a főpásztori hivatalt és püspöki botot, parancsolván neki, hogy az Isten nyáját őrizze, és jó példával menjen elő, megmutatván hiveinek, mikép juthatnak az örök élethez. Szent Gebhard azután püspök lett, és sok csodákat mivelvén, 996. évben Krisztus születése után bement az örök életbe.

82. Istenes szent János.

János Portugallban 1495-ik év márczius 8-án született. Szülői igen szegény, de becsületes és jámbor emberek voltak. — Husz éves korában katona lett

s egy ütközet alkalmával lováról leesvén, egy szép és égi tekintetü asszony ápolta s tanitá a hitre, ugy hogy e pillanattól megbánva előbbi könnyelmü életét, a katonaságot elhagyta és mint térítő s betegápoló Afrikába ment; a muzulmánok hatalmába esett, keresztény rabokat ápolni és vigasztalni. Életét becsületes keresetmód által fentartandó, szent könyvekkel, képekkel és sarukkal kereskedett a nép közt, és faluról falura járt, s hol csak szegényekre talált, azokat segitette. Egykor a mint igy utazott, egy kellemes arczu fiucskával találkozott, ki igen rongyos vala és mezitláb járt. Rögtön hozzá ment és pár saruval megkinálta, de a nála levő saruk vagy nagyok, vagy kicsinyek voltak, és szoritották

a kis fiu lábát, ha nehány lépést tett, ugy hogy az járni sem tudott. János, ki a gyermeket ily szomoru állapotában elhagyni nem akarta, felültette őt a hátán levő képekkel megtöltött batyura és elindult vele. De minél tovább ment, annál nehezebb lett a gyermek, és ugy tetszett előtte, mintha az a kis fiu az egész világ golyóját kezében tartaná. Végre fáradtan és izzadtan egy forrásra talált, melytől nem messzire szép nagy gránát-almafa állott. Ekkor igy szólt a fiuhoz: „Kedves fiam, most ime a fára ültetlek, hogy itt az árnyékban pihenhess, én magam pedig a forrásból iszom és neked is hozok vizet, te pedig addig szedj egy pár almát. És ime, midőn visszatért a forrástól, a kis Jézus ült a fán, isteni fénytől körülsugározva, és Jánosnak egy gránátalmát nyujtott, melynek közepében fényes kereszt állott, szólván: „Istenes János, Granadába menj, ott a te helyed". És ezzel a kis Jézus eltünt.

János térdre borult, és miután buzgón imádkozott volna, hálákat adván e kegyelemért az Urnak, elindult Granadába, s ott egy nagyszerü szerzetesi rendet alapitott, melynek feladata volt a szegényeket ápolni és jót tenni. Istenes Jánost a nép végtelenül szerette s a nagyok roppant summa pénzeket biztak kezére, hogy a szegényeket ápolhassa. Meghalt 1550. márczius 8-án, születése napján.

83. A püspök.

Nagyon régen élt vala egy szent püspök, ki igen adakozó vala és jámbor. Egykor nagy szükség vala kenyérben és buzában az egész országban, és mindenki tehetsége szerint adakozott. A szent püspök már kiüritteté magtárait, ugy hogy magának semmi sem maradt, de szükölködő szegények azonban mégis találkoztak, kik kenyérért, buzáért csde keltek. A püspök pedig szóla kulcsárjához: „Adj e

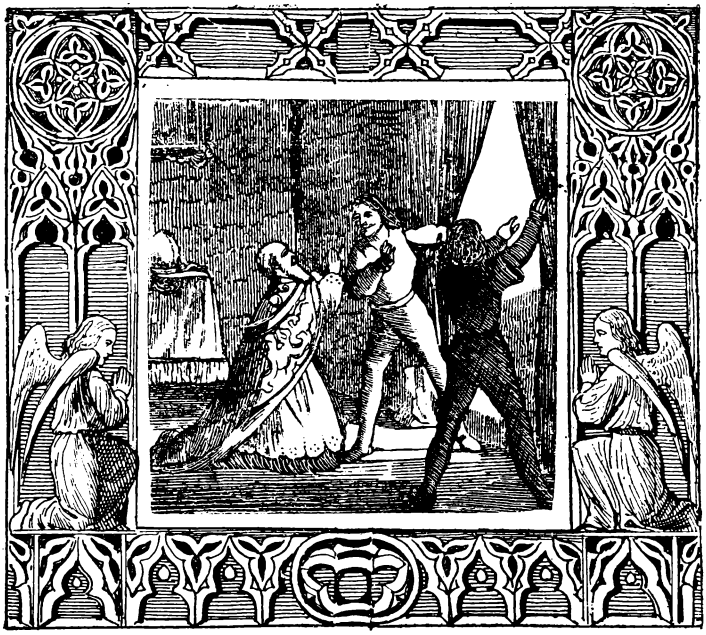

szegényeknek buzát, ha még van.“ „Uram!“ mond a kulcsár: „Nincs már egy szem buzánk sem.“ De a püspök szóla: „Eredj csak fiam! eredj Isten nevében! lesz még talán valami.“ A kulcsár szót fogadott, és a mint a magtár ajtaját kinyitja, ime oh csoda! tele volt az buzával, és a szegényeknek adhatott. A püspök ezt hallván, örömkönyek közt borult térdre és köszönte meg Isten e nagy kegyelmét.

84. A korveii kolostor.

A korveii hires kolostorban tizenkét szent Benedek-rendi szerzetes lakott vala. Ezen kolostornak imatermében a szerzetesek feje fölött volt egy érez kereszt, melyen csodakép vala, egy ezüst fehér

liliomvirág. Itt imádkoztak a szerzetesek rendesen, és ha valamelyiknek ez Isten szolgái közül el kelle menni e világról, az a fehér liliomot három nappal halála előtt imakönyvében találta.

Történt egykor, hogy Markard, a legfiatalabb szerzetes, rémületére megtalálta a liliomot imakönyvében, kétségbeesés fogta el lelkét és könyezve felkiáltott: „Hogyan! ily korán kell elválnom e szép világtól, az örömtől, a kéjtől, és mindentől, mi a lételt kedvessé teszi, mig a többi társak érettebbek a halál kaszájára, sőt vannak olyanok is, kik a sírba kivánkoznak! — Mi történne, ha én közülök a legöregebbnek, ki az életet már megunta, imakönyvébe tenném a liliomot?“ És homlokán hideg

verejtékcseppek gyöngyözének, s a vészteljes virágot a legidősebb szerzetestárs imakönyvébe tette.

Reggel az öreg szerzetes megtalálja könyvében a virágot, hódoló tekintettel néz ég felé, mondván: „Uram! legyen meg akaratod, készen találsz az útra!“ És a jámbor szerzetes elmegy a priorhoz, megmondja neki mi történt, és felmentetni kéri magát a misétől és horától, hogy méltóképen készülhessen a halálra.

Azonban az ifju Markard szerzetes sehol sem talál nyugodalmat, sem az egyházban, sem az imateremben, sem a kolostorban, sem az árnyékos kertben, sem az erdő zöld árnyai között; az első testvérgyilkosként üldözi őt lelkiismerete helyről helyre, elkergetvén éjjel bűnös szemeiről a jóltevő álmot. És midőn harmadik nap reggelén a nap felkél, s a harang a szerzeteseket reggeli misére hivja ki czelláikból, ime az öreg szerzetes mindnyájok álmélkodására vidáman és egészségesen lép közéjök czellájából.

A prior pedig mondja: „Még sohasem csalt meg bennünket a liliom, és én sejtem, hogy itt valami bűn követtetett el; lássuk azért, hogy ki hibázik.“ És ime egy nem vala jelen, Markard. Azért a prior és a szerzetesek komoly léptekkel czellájába sietnek, és a mint belépnek, a prior sejtelme valósul, mert az ifju szerzetes csuklyáját fejére huzva feküdt a padlón meghalva. De mióta e vétség megtörtént, nem mutatta magát a kereszten a liliomvirág és örökre eltünt, s csak a monda jelenti, hogy a korveii kolostor szerzeteseinek halálukat előre megjelenté.

Korveiben a szerzetesek szent Vitus napját is nagy ünnepélylyel ülték meg, és azon a napon a sollingeri erdőkből két barna szarvas jött a csendes kolostor kapujához, miért is e kapu a szerzetesektől a szarvaskapunak hivatott, és az egyik szarvas mint

kedves pecsenye elfogatott a szerzetesek által, mig a másik az erdő homályába visszatért, hogy következő évben újra másodmagával visszatérjen. A Weser folyamon pedig két szép kecsege uszott a kolostor melletti partokhoz, és az egyik mindig kifogatott, mig a másik visszament a parttól, hogy következő évben újra más kecsegetársát elhozza. De a mi legkülönösebb és ritkább dolog volt, mi Vitus napján a korveii kolostorban történt, az vala, hogy ez ünnep tiszteletére az oltár háta megett forráskút eredt a falból, mely a legfelségesebb bor vala. És a szerzetesek minden évben igy ülték meg e szent név ünnepét, és ettek a szarvas husából, az izletes kecsegéből, és a legfelségesebb borból szent Benedek rendelete szerint egy kupával ittak.

Történt azonban, hogy egykor nagyon sok vendéget híttak meg ez ünnepélyre, nemes urakat és praelatusokat. A szerzetesek tehát beszélgetének egymás közt: „Ugyan miért ne tarthatnánk meg egyszer mindkét szarvast, ugy a két kecsegét, és miért ne ihatnánk több bort; üljük meg egyszer ez ünnepélyt kedvünk és kivánságunk szerint!“

És midőn a szarvasok újra a kapuhoz jöttek, mind a kettőt megfogták és megölték, és ugy tettek a kecsegékkel is. És midőn az oltár háta megett a forrás felfakadt s az aranyszinü felséges bor folyni kezdett, oda tolakodtak a szerzetesek, és kupát kupa után, egyik korsót a másik után meritgették és hordozák fel, s mértékletlenség által lealacsonyiták, mi enyhitésül vala adva.

Azonban év multával, midőn szent Vitus napja újra felderült és a szerzetesek várták a két szarvast, várták a két kecsegét és lesték a bor-forrást, nem jött sem szarvas a kapuhoz, sem kecsege a parthoz, s az oltár megetti márványmedencze üres maradt s a forrás végkép kiapadt; igy büntettetett meg a korveii kolostorban a mértékletlenség.

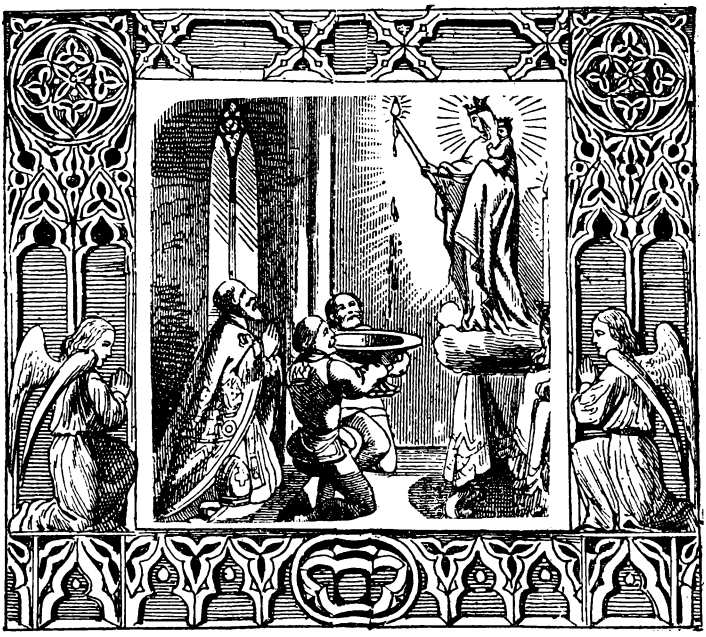

85. A boldogságos szüz Mária megjelenése a pestis alatt.

Belgiumban Arras városában vala két lantos, egyiket hítták Itiernek, a másikat Normannak. Hosszas ideig jó barátok voltak, de midőn Normann Itier testvérét párbajban elejté, halálos ellenségekké lettek. Eljövén pedig az 1105-ik esztendő, ez időben nagy pestis uralkodott a városban, melyet semmiféle emberi tudomány megszüntetni nem tudott. Ekkor a boldogságos Szűz, kihez a szerencsétlen városiak segélyért folyamodtak, akarta, hogy Itier és Normann által, kiknek ki kellend békülni, legyen segedelmök. Megjelent azért mindenkinek külön, mondván nekik,

mikép Lambert püspökhöz menjenek és nyilvánitsák előtte, hogy szombaton reggel jókor velök együtt a templomban megjelenjen s ott a pestis ellen orvosságot találandanak. Normann előbb ment a püspökhöz és elmondá neki, mit látott álmában, de a püspök nem figyelt rá. Azonban Itier is eljött s ugyanazt mondá, a nélkül, hogy Normannt látta volna. A püspök erre mondá, mikép Normann is e pillanatban volt itt és ugyanezt beszélte. „Hogyan? Normann!“ felelé Itier, „testvérem gyilkosa? Kezem által kell annak meghalnia.“ A püspök midőn ezt hallá, belátta, hogy e két embert nem a vak eset küldé hozzá, hanem isteni sugallat és ösztönzés, és megkisérté Itier kibékitését, mondván neki: hogy a Megváltó példáját követve, engedjen meg ellenségeinek teljes szivéből. És csakugyan Krisztus iránti szeretetből szivből megbocsátott ellenének ezen Itier. Midőn a két ember megbékült, másnap hajnalban a püspökkel együtt megjelentek a kijelölt helyen a templomban. Ott találták Istennek Szűzanyját, égi fénytől körülvéve és kezében égő gyertyát tartva, melyről a láng által felolvasztott viasz cseppenkint hullott alá. A boldogságos Szűz parancsolá tehát, hogy e cseppeket vizzel tele töltött edénybe fogják fel és azon vizből adjanak a pestisben sinlődő betegnek inni és azzal eltünt. A püspök, Itier- és Normannal e vizet rögtön a betegekhez vitték, adtak abból azoknak, és e pillanattól számtalan pestisben sinlődő visszanyerte egészségét és meggyógyult vala.

---

86. Konstantin császár előtt a kereszt megjelen, midőn Maxentius ellen harczra kél.

Midőn a jámbor Konstantinus császár Maxentius zsarnok elleni harczra készült, ki erőszakkal tette magát római császárrá, e fontos esemény és

háboru felett gondolkozva, tanácsot tartott önmagával, hogy melyik Istent hivja segitségül, vajjon a régi római isteneket-e? vagy azt az Istent, kiről már tudta, hogy atyja is imádta, és hogy annak segedelme által minden vállalata jobban sikerült, mint a többi fővezéreké. Konstantin különben bensőképen már a keresztény valláshoz szított és azok Istenét tisztelte, atyja, Konstantius példájára, mert Konstantius is a keresztény vallást pártolta, habár sohasem akarta is magát megkereszteltetni. Konstantin tehát bensőjében meggyőződve, hogy az egy igaz Isten segitheti őt egyedül, ahhoz folyamodott tehát és buzgóan imádkozott. S a mint igy folytonosan imád-

kozék, mikép maga is elmondá, egy csodás égi jelenetet látott. Ugyanis egy délután, midőn a nap már hanyatlóban volt és ő az előtte álló háboruról gondolkoznék, s gyakran, mintha onnan várna segedelmet, égfelé tekintett, az égen a nap felett látta a kereszt jelét teljes fényben és e szavakkal körül irva: „e jellel győzendesz!“ és e látványt egyszersmind egész hadserege a legnagyobb csodálkozással szemlélte. Este azután, ez égi jelenet miatt egész valójában megrendülve, álomra hajtá fejét, és ime megjelent neki álmában a Jézus Krisztus ugyanazon kereszttel, melyet az égen látott vala, és parancsolá neki, hogy ehhez hasonlót csináltasson és azt maga előtt zászlóként hordoztassa, ha az ellenségre nyomul. Midőn tehát felvirradott, előhivatá barátit, elbeszélte előttök az eseményt és azok tanácsára meghítta a keresztény papokat, kik a hit titkaiba beavatták, és a keresztény hitre tért. És meggyőződvén a felől, hogy győzni fog, legelőször homlokát kereszttel megjelölé, azután művészeket hivatott elő, leirta előttük a kereszt formáját, és azt aranyból, drágakövekkel és gyöngyökkel megrakva, elkészitteté. Azután e magasztos jelt a zászlókra rátüzeté s a hadsereg fölobogóját is kereszt-formára csináltatta. E jelekkel felfegyverkezve aztán átment az Alpeseken, minden várat és erősitett várost bevett, három csatában legyőzte Maxentiust és Olaszországot régi fényébe visszahelyezé. Még csak Rómát kelle bevennie, hova Maxentius visszavonult; s miután Rómát is bevette, mely alkalommal Maxentius a hídról a Tiberisbe esett és vizbe fult, hálaáldozatot hozott Istennek és Róma közepére felállitá a megváltás jelét, a keresztet, és ráiratá: „A római birodalom e csodatevő jel védelme alatt áll“.

87. Szent Bilhilde.

Klodwig király idejében élt Iberich, kinek leánya Bilhildenek hivatott, de nem kereszteltethetett meg. A szülék azonban a kis leányt egyik rokonukhoz küldék, Kunegundához, és ott a keresztény hitre tanittatott. A leányka megnövén, szülei Hetan türingiai pogány fejedelemhez adták nőül, de kivel nem sokáig élt, mert az csatában elesett. A türingiai nép üldözni kezdé Bilhildét, mivel a keresztény hitet terjeszté, ő tehát szüzeivel kis hajóra menekült, és angyalok jöttek az égből s a hajót Mainzba vezették, hol Bilhilde nagybátyja Siegbert püspök volt. Ott Bilhilde kolostort épittetett, melynek fejedelemasszonya ő vala. Három apáczaszűz egyszerre azt

álmodta, hogy az ő fejedelemasszonyuk még nincs megkeresztelve, ugyanezt jelenté egy angyal az ő nagybátyjának is, ki őt tehát ünnepélyesen megkeresztelte. Midőn meghalt, teteme fénysugárral vétetett körül.

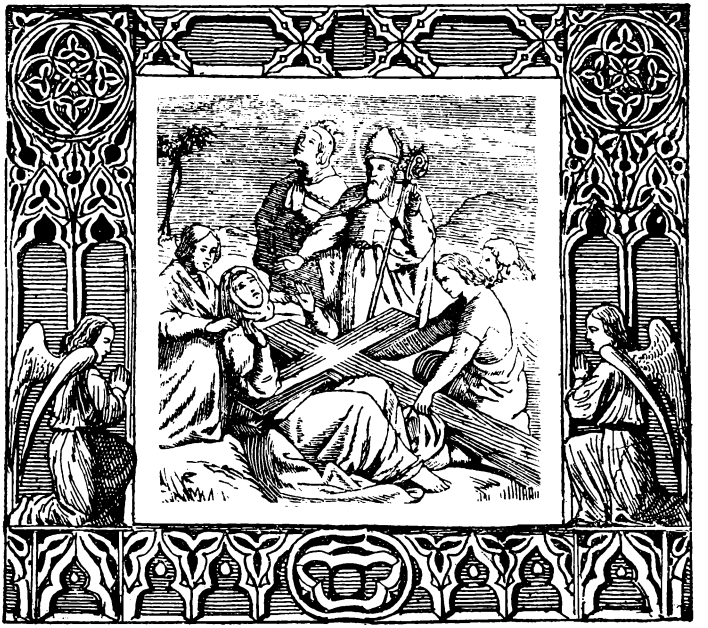

88. Csodálatos megtalálása a szent keresztfának szent Helena, Nagy Konstantin anyja által.

Helena, Konstantin császár anyja, kinek tiszteletére a császár egy várost épittetett, és Bitinia egyik mezővárosát, mely korábban Drepanumnak neveztetett, Helenopolisnak hivatott, egy a hit és vallásban erős és nemes érzelmekkel felruházott

asszony, egy éjjeli visio vagy is látomány által késztetve Jeruzsálembe ment, hogy ott imádkozhasson és azon helyeket felkeresse, hol Krisztus szent teste felfeszittetett és eltemettetett. Miután a kereszténv fejedelemasszony helyről helyre járt, a Szentlélek azon gondolatra ébreszté, hogy azt a helyet is felkeresse, hol a keresztfa van. E helyet azonban nem oly könnyü volt feltalálni, miután az eretnekek és pogányok minden emléket szétromboltak, mi a Megváltóra emlékeztetett.

Helena tehát legelőször a Golgotha hegyére ment és oda érkezven igy szólt: „Itt van hát a véres tusa helye, de hol a győzelem? Én az üdv lobogóját keresem, és nem találom. Én királyi fényben élek, és az Úr keresztje a porban hever? Látom az udvarok fényét, és Krisztus diadaljele romokkal van fedezve? Ő tehát parancsolá, hogy mindent, mi e hely közelében van és annak szentségét sérti, leromboljanak és a földet felássák. Már nagyon mélyre ástak és roppant falakat bontának szét, midőn az Úr sírját megtalálták, melyet annyi ideig fedezett az éj. Abban három egymásra tett keresztfát találtak, egyike ezeknek volt az, melyre a Megváltót feszitették. De melyik lehetett hát a szent kereszt? azt meghatározni nem lehetett. Ily körülmények közt 326. évben Krisztus születése után az akkori jeruzsálemi püspök Macarius buzgón imádkozott a mindenható Istenhez, hogy valami jelt kegyeskedjék mutatni, mi következőleg meg is történt. Egy a városban lakó főrangu asszonyság nagyon beteg levén, már igen közel halálát várták. Midőn tehát a püspök látá, hogy a Helena császárné és minden jelenlevők kétségben és zavarban állanának, azt mondá, hogy vinnék a talált három keresztet ama beteg asszonyhoz, és az a kereszt, a melyen a Megváltó szent teste elvérezett, visszaadandja ama beteg asszony egészségét, és az lészen a szent ke-

reszt. Ő tehát a császárnéval és kiséretével elment a beteg asszony házába, ott letérdepelt és buzgón imádkozott: „Óh Uram és Istenem, ki az emberi nemzetet a te egyedül szülött fiad szenvedései által a megváltásra érdemesitéd, és ki most a te szolgálód szivét felbuzditád a szent kereszt felkeresésére, melyen a mi Megváltónk halált szenvedett, mutasd meg előttünk világos jel által, melyik viseli magán a három kereszt közül az Isten dicsőségét, ugy, hogy ezen asszony, ki közel van halálához, a szent kereszt érintése által újra feléledjen". E szavak után az egyik keresztet az asszony ágyához vivén, de semmi sikere nem volt, ugy a második is oda vitetvén, az sem mutatott eredményt; azonban alig közeledtek hozzá a harmadik kereszttel, és ime az asszony felnyitá szemeit, ágyából felkelt és a szent kereszt előtt elébb térdre borulván és előbbeni teljes egészségét visszanyervén járta be házát és a jelenlevőkkel dicséré Isten irgalmát. Midőn Helena császárné e világos isteni kegyelem jele által tökéletesen meg volt győződve a szent kereszt valódiságáról, azon helyen, hol a szent keresztet feltalálták, nagy és a császári méltósághoz valóban méltó főegyházat épittetett és nevezé azt Isten feltámadása egyházának, és a várost, mely a romba dőlt régi várossal szemben épült, Uj-Jeruzsálemnek. Isten kegyelme igy adá vissza a katholikus anyaszentegyháznak e megbecsülhetetlen szent ereklyét, melyen Istennek egyszülött fia megváltásunkért elvérzett. Dicsértessék azért neve mindörökké.

89. Szent Brigitta.

Brigitta svéd herczeg leánya volt és 1302-ben született. Hároméves koráig beszélni nem tudott, de akkor nyelve megnyilván, Isten nevét dicsérte első hangjával. Már tizesztendős korában szent látásai

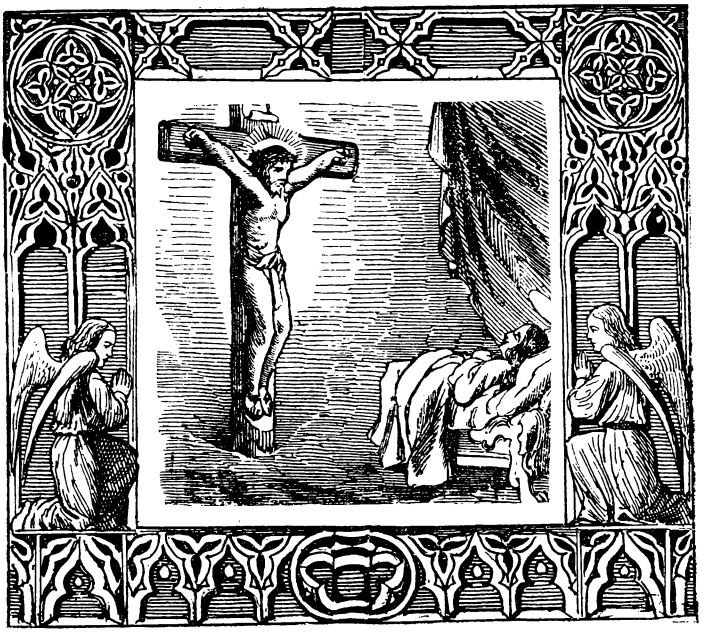

voltak, mert egy álmában Krisztust látta a keresztfán szenvedni és azon órától csak Istennek élt. 16-éves korában Nericia herczeghez, Ulfóhoz ment nőül, kivel nyolcz gyermeke volt, kik többnyire szentek lettek. Midőn nyolczadik gyermekük született, megegyezének, hogy ezentúl csak Istenért s embertársaikért fognak élni, azért kórházat alapitának s a betegeket maguk ápolták. Midőn férje mint szenthirü ember meghalt, lemondott herczegi cziméről, jószágait gyermekei közt felosztá és női kolostort alapitott, s midőn buzgó imában annak szervezése iránt Istentől tanácsot kért, ime látása előtt megjelent a Jézus maga és előmondá neki, mily kolostori fegyelmet hozzon be. † 1373. jul. 23.

90. Szent Lucza.

Lucza vagy Luczia Szirakuza egyik gazdag és hatalmas családjának gyermeke, kit jámbor anyja, Eutichia, istenesen nevelt, ugy hogy már zsenge korában fogadalmat tett, hogy életét egészen Jézusnak szentelendi. Szép hajadonná fejlődvén, anyja őt egy gazdag ifjuhoz akarta férjhez adni, de ezt Lucza ellenzé. E közben nagyon megbetegedvén Eutichia, miután semmi emberi segedelem nem használt, rávette Lucza, hogy Kataneába menjenek és szent Ágotha sírjánál, hol annyi csoda történt, imádkozzanak. Oda érkezvén, mise végeztével anya és leány szent Ágotha sírjához térdepeltek, és imádsz. Ágotha megjelent Lucza előtt nagy fényességben, angyalok

kiséretében, és tudatta vele, hogy anyja az ő hite által meggyógyult; mi csakugyan ugy is volt. Azonban hazatérvén, Pasachius birónál bevádoltatott, hogy keresztény. A biró tehát maga elébe idéztette és Lucza minden félelem nélkül be is vallotta, hogy keresztény. Erre parancsolá a biró, hogy vitessék a kéjhölgyek közé s ott mindenféle gyalázatnak tétessék ki, ha hitét meg nem tagadja. De ime, a legerősebb férfiak sem tudták szent Luczát helyéből kimozditani, sőt akkor sem, midőn lovakkal akarták onnan elhuzatni, oly erőt adott Isten a gyenge szűznek. A pogányok látván e csodát, mondák, hogy Lucza varázsló, tehát meg kell égetni. Azért körülötte rögtön tüzet gyujtának, a szüzet olajjal megöntözék, és szurkot dobálának a tűzbe, és a lobogó lángok közt sérületlen maradt a Szűz, fennhangon énekelvén Isten dicséretét. Ekkor a biró megszégyenülve vonult vissza, meghagyván a hóhéroknak, hogy a szüzet lefejezzék, és egyik pogány katona kardját torkába ütvén sz. Luczának, vérében fetrengve ott hagyák, a sz. Szüz az oda sereglő hivők karjai közt nyugodtan adá ki lelkét, még akkor is buzditván és vigasztalván édes anyját és a népet Jézus hitével. Meghalt 304. évben Krisztus születése után.

91. A sírban nem maradó kéz.

Istenmező helysége mellett Heves-megyében van egy gyógyforrás, mely felett a bold. szűz Mária szobra állott. Egy ifju, de istentelen embernek egyszer lova megsántulván, azon gondolatra jött, hogy e forrásban megfürészti. Felülvén azért rá megindult, de az ifju istenfélő öreg apja megfogta a kantárszárat, és kérte, hogy ne tenné ez istentelenséget. Az ifju azonban felemelé kezét és atyjára ütött. Az atya ekkor égfelé emelé kezét, mondván: verjen meg

az Isten. A fiu pedig nevetve megindult, de a ló nem mozdult s nem mehetett a forráshoz, hiába üté azt. Év mulva a fiu meghalt és el is temették; de az a keze, melylyel atyját megüté, nem maradt a sírban, akárhányszor a földbe ásták is. Végre a templomba vivék s ott minden évben mutatta azt a lelkész a gyermekeknek, mondván: Ez a kéz az atya ellen emeltetett, és mai napig sem nyughat a sírban.

92. Szent Rupert.

Szent Rupert kegyes életéről hires apátja volt a szent Péterről nevezett kolostornak, s midőn már elöregedett, a betegség ágyba veté. Már meg is huzták

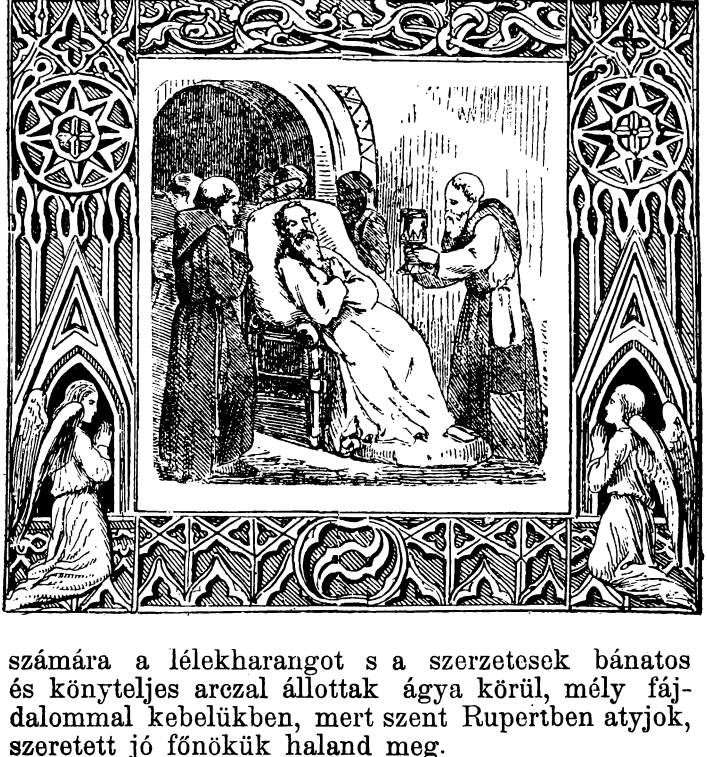

számára a lélekharangot s a szerzetesek bánatos és könyteljes arczal állottak ágya körül, mély fájdalommal kebelükben, mert szent Rupertben atyjok, szeretett jó főnökük haland meg.

Az öreg pedig kereszténvi odaadással várja halálát, pedig forróláz égeti agyvelejét és szomjuság száritja torkát. Ekkor gyenge hangon e szavakat mondja: „Testvéreim! hozzatok egy ital vizet a kolostor-kút tiszta forrásából, hogy e végutam enyhitalául magamhoz vegyem azt.“ És két szerzetes a hűs forráskútból hoz neki friss vizet, s néma hálával emeli szájához a kupát, de alig izlelé azt meg, mosolyogva nyujtja vissza a szerzeteseknek, mondván: „Nem igy értettem én ezt, hanem hogy a forráskútból meritsetek és friss vizet hozzatok nekem.“

Csodálkozva áll a két szerzetes, kik szeretett apátjoknak vizet hoztak, és újra sietnek a kúthoz, hogy újabban vizet meritsenek; igy beszélgetvén egymással: „Valóban szegény apátunk már elméjében talán megháborobott, hiszen mi előbb is a kútból meriténk," és újra tele meritik a kupát és elviszik az apáthoz. A szeretett apát újra ajakához viszi az italt, de újra vissza is nyujtja azt, mondván: „Valóban felismerem kegyes szándékotokat, hogy a tiszta forrásviz helyett kedvencz boromból hoztatok, hogy végutamon azzal enyhitsem szomjamat, azonban most csak vizet óhajtok." Most már csodálkozva állanak a többi szerzetesek is s a vizet merítő két szerzetes mondja: „Uram! mi a kútból meriténk; és harmadszor is sietnek, de már akkor valamennyi szerzetestől kisértetve, a kúthoz, s ott tele meritvén a kupát, visszamennek.

Az apát újra ajakához emeli a kupát, és üdvözült tekintettel égre emelvén szemeit, igy szól: „Ha ugy van, mint ti mondátok, ugy dicsérjük az Istent, ki elválásom pillanatában ily jóltevő kellemes itallal enyhit meg engemet." És háromszor ivott a borrá vált vizből, azután csendesen lebocsátá fejét, és vissza adá lelkét Istennek. Meghatva térdepeltek a szerzetesek ágya mellé, buzgón hálákat adva az Urnak, ki az igaznak nehéz végórájában is enyhületet küld.

93. Szent Antal.

Antal annyira tökéletes akart lenni, hogy utoljára minden emberi társaságot kerülve egy régi síremlékbe bujt el és ott sokáig élt, egyedül csak Istennel foglalkozva. Azonban mig Antal a magányban az erény legszebb virágait ápolta, Maximian császár elkezdé a kereszténveket üldözni. Ekkor elhagyta Antal az ő magányát és a hit mellett

küzdött és többet téritett ő meg egy nap, mint Alexandria valamennyi papja egy év alatt. Midőn vele menénk, igy szól sz. Athanázius, egy asszony szaladott felénk holt gyermekével, és mondá: Isten szolgája, éleszd fel gyermekemet! És szent Antal letérdepelvén, Jézus nevét mondá, s a kis gyermek felébredt halottaiból. Szent Antal, miután szent Pált felkereste, meghalt 105 éves korában.

94. Szent Quirinus.

Sisciai püspök volt Pannóniában, és Maximus helytartótól elfogattatott s börtönbe hurczoltatott hiteért; és midőn sem fenyegetés, sem többféle kín-

zas nem használt és Quirinus állhatatos maradt, nehéz lánczokra vereté, s a tömlöczbe visszaviteté. Alig lépett oda be a szent férfiu, midőn térdre borult és igy imádkozott: Oh Uram Istenem! add hogy mindazok, kik e tömlöczben vannak, téged ismerjenek el az igaz egy Istennek. És ime, éjfélkor a Megváltó nagy fényességben megjelent és megáldá Quirinust. E nagy fényességet látva a tömlöcztartó és a többi rabok, térdre borulának, mondván: Oh szent ember! kérjed mi érettünk Istenedet, mert hiszszük, hogy rajta kivül más Isten nincsen.

95. Vácz város eredete.

Geiza és László — a szerencsétlen Béla király fiai, ki uralkodásának harmadik évében Dömösön a királyi mulatóban ebéd közben meghalt — kilovagoltak, igy mond a legenda, a mogyoródi ütközet előtt és az ütközet tervéről beszélgetének. Rögtön felkiált László: „Nem láttál semmit?“ Geiza felelé: „Én mit sem láttam.“ De László mondá: „Mig mi egymással beszélgeténk, angyal szállt le az égből, arany koronát tartott kezében és azt a te fejedre tette; és ez jele előttem annak, hogy bizonyosan győzünk. Soliman elfut az országból, és azzal együtt a koronát neked adja az Úr.“ Geiza felelé: „Ha az Úr Isten velünk van és minket

ellenségeinktől megvédelmez s a te látásod teljesül, e helyen a boldogságos szűz Mária tiszteletére templomot építtetek.“ Midőn tehát a győzelem kivivatott, Geiza Lászlóval együtt és több harczosok kiséretében elment azon helyre, hol Lászlónak látása volt, és a templom építéséről tanácskozott. Ekkor hirtelen égő szarvu szarvas jelent meg és az erdő sürüjébe futott, de ott, hol most Vácz városa van, megállapodott. Néhány harczos nyilat röpitett utána, de a szarvas a Dunába ugrott és eltünt. Geiza tehát ott, hol a szarvas eltünt, felépitteté a boldogságos szűz Mária tiszteletére a templomot, ott püspöki széket és várost alapitott; Vácznak pedig azért nevezte, mivel az egész vidéken senki sem lakott, csak egy remete, kit Vácznak híttak. Azon helyen pedig, hol László előtt az angyal megjelent, Geiza kápolnát épitettetett, Péter, az apostolok feje delmének tiszteletére.

A tizennyolczadik század első felében még láthatók voltak a Geiza által épittetett főtemplom romjai; a mostani pompás főtemplomot Migazzi püspök, későbbi bibornok és bécsi érsek épittette.

A fent emlitett sz. Péter kápolnáját a Mária főtemplommal együtt elpusztitották a törökök, és sz. Péter kápolnáját egyéb nem jelöli, mint a tiszta forrás, mely hajdan mellette folydogált. Azonban a benne levő oltárkép, mely a bold. szűz Máriát ábrázolta, egy istenfélő család birtokában vala.

Későbbi időben ezen család egyik ivadéka, mint a hagyomány mondja, egy istenfélő asztalos, ki a boldogs. Szűz képét különös tiszteletben tartván, azt ágya fölé helyezé, hogy a sz. kép előtt annál többet buzgólkodhasson, igen sulyos betegségbe esett, ugy hogy le sem szállhatott többet ágyáról. — Azonban egy izben az ájtatosságban elmerülve álomra csukódtak szemei, s álmában szózatot hallott, mely parancsolá, hogy a sz. képet ő maga vinné a

város melletti sz. forráshoz — holott pedig már alig birt mozdulni betegágyában.

De ime! felébredvén, megkisérté a felkelést és oh csoda! előbbi erejét érzé visszajönni, s a legnagyobb áhitattal sietett a sz. forráshoz. Itt zöld galyakból, gyönyörü erdei virágokkal ékesitett sátort készitett s a sz. képet abba helyezé. E csodának hire terjedvén, számtalan ember sereglett a sz. kép tiszteletére.

E szent helyen idő folytával sok csoda történvén s ezer meg ezer bucsustól meglátogattatván, épittetett a mostan is létező „hét kápolna“ nevü bucsujáró hely, mely e nevezetét azon hét kis kápolnától kölcsönzé, melyek az út mellett a bold. Szűz hét fő örömét és hét fő fájdalmát ábrázolják képekben.

E sz. forrásról 1769-ben prépostság is alakittatott Vürth Ferencz kanonok által, ki a kápolna mellett levő gondviselő lakát épitteté.

A jelen felszentelt épületet kegyes adományok útján Althan Fridrik kardinális és váczi püspök épitteté, mely 1780-ban Migazzi gróf szinte váczi püspök által megáldatván és felszenteltetvén, Mária neve napjára több ezerre menő s messze vidékről érkező bucsus által látogattatik, mely buzgóság s meglepő áhitat eléggé bizonyitja, sőt a sok ezüst emlékajándék is nyilván tanusitja, hogy e sz. forrásnál számtalanon nyertek lelki és testi enyhülést, a miért is örök dicséret a Jézus Krisztusnak és szent anyjának, a bold. szűz Máriának.

---

96. Sidrák, Misák és Abdenago.

Nabukodonozor király arany állóképet öntete és megparancsolá, hogy azt mindenki imádja. De akadt három ifju, kik Dániel próféta hivei voltak, kik

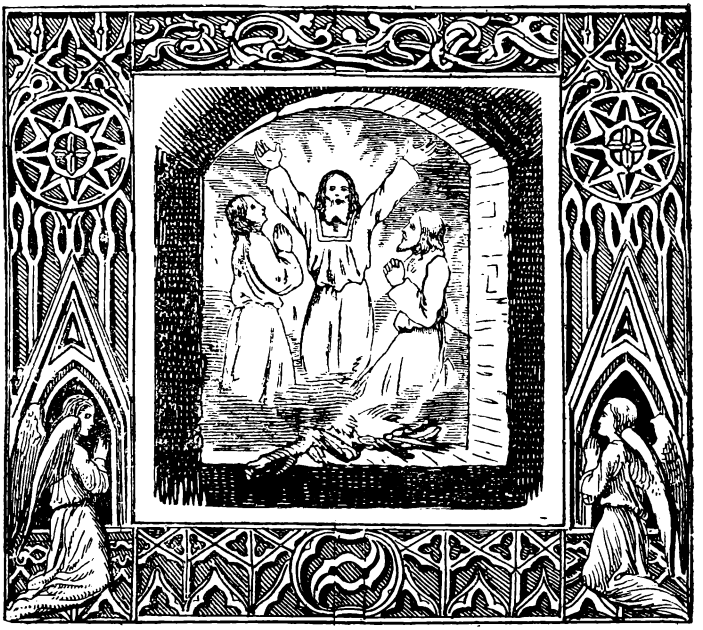

egyedül az Istent imádták. Ezért égő kemenczébe vettetének mindhárman. És ime az Úr angyala megjelent köztük az égő kemenczében és annak közepét hüvösre csinálá, ugy hogy a három ifju a rettenetes tűz között sérületlen dicsérte Istent. Ezt Nabukodonozor király látván, az égő kemencze ajtajához járult és igy szólt: Sidrák, Misák és Abdenago, a felséges Isten szolgái, jertek ki. És azok sérületlen jöttek ki a tüzes kemenczéből és testükön a tűz semmi jelt nem hagyott. És a király megtérvén, minden népeknek meghagyta, hogy a bálványok helyett az igaz Istent tiszteljék.

97. A Balaton tavának eredete.

A legnagyobb tó, mi honunkban létezik, a Balaton, vagyis mint újabb időben nevezték, a magyar tenger. Délnyugotról északnyugot felé hossza 40,000 és szélessége 3—8000 öl. Vize mindig friss és tiszta, szine világos és fehér, és csak akkor lesz zavaros és kékes, ha habzik és dühöng, mi minden este megtörténik, vagy pedig ha zivatar van közeledőben. E valóban csodálatos tó eredetének története ily legendaformában él a nép ajkán: Élt e honban egyszer egy öreg juhászgazda, kinek neve nem jött át az utóvilágra, és ki fösvénysége, tunyasága és keménysége miatt messze földön ismeretes és hires volt, és mindenki kerülte. Szomszédaival durván bánt és cselédei- s szolgálóival oly kegyetlen volt, hogy a férfi-

cseléd messzire elkerülte tanyáját, vagy hamar felmondott, a nőcseléd pedig csekély fizetését is ben hagyván megszökött tőle, ugy hogy végre egészen el volt hagyatva és egyes-egyedül maradt, kénytelen levén maga őrizni nyáját. Káromkodva és szidva mindent, mi körülötte létezik, hogy már igy magára maradt és nincs mellette senki, a kin bosszuját tölthetné, egykor arra a helyre jött nyájával, melyet most a Balaton tava fedez. Ekkor észrevette, hogy egyik juha nagyon messzire maradt a többitől, és hogy ne kellessék utána szaladnia, azt visszatéritendő, mert még kutyái is más gazdát kerestek, kő után hajolt, hogy azt utána hajitva visszatéritse, mit gyakran tesznek a juhászok, ha egy darab elszakad a nyájtól. De a fekete földben kőre sehol sem talált; végre meglátott egy jókora követ; azt fel akarta venni, de ime! az nagyon erősen állott a földben. Nagy megerőltetéssel végre kiemelte a követ. De ki irja le megrettenését, midőn a lyukból egyszerre tiszta vizoszlop bugygyant fel és őt villámgyorsasággal varázskigyó gyanánt fogta körül mindig nagyobbuló kanyarulatokban, és mindig nőtt, mig végre óriási vizkigyóvá nem lett. Bámulva néze a juhász e ritka tüneményre, de bámulása remegéssé változott, midőn a viz nyáját is körülfogta és zugó morajjal magával ragadta. Hiába igyekezett a rohanó árból kiszabadulni, mert már elragadta az őt örvényes mélységébe, melyben csakhamar elveszté eszméletével életét. És most is még, ha zivatar tombol a Balaton felett és az ólomszinü fellegek a feltornyosult fehér habok szélein táncolnak a sötét vizeken, ugy rémlik, mintha a durva komor embergyülölő juhász menne azon bundájában, nyáját maga előtt hajtva. A vidéken lakók azt is mondják, hogy gyakran látják zivatar alkalmával a nyájat, a mint az fejét feltartva uszik a habok közt.

98. Dániel próféta.

Dárius király Dániel prófétát a királyi helytartók főfelvigyázójává tette, miért is rá azok nagyon megharagudván bevádolák, hogy a király rendelése ellenére Dániel, a Judaországból való idegen, az igaz Istenhez folyamodni és imádkozni meg nem szünik, miért az oroszlánok vermébe vetendő az ország törvénye szerint. A király kénytelen volt a törvények szerint Dánielt az oroszlánok verméve dobatni; de ime Dánielt, az Isten emberét, az oroszlánok nem bántották. Erre a király Dánielt kihuzatta onnan és vádolóit vetteté a verembe, és ezeket az oroszlánok széttépték. E pillanattól Dárius megtért és országában kihirdeté, hogy mindenki imádja az egy igaz Istent.

99. Szent Ágoston.

Hippon városa mellett a tengerparton lakott vala sz. Ágoston, és egyedül csak Istennek élvén, a szent dolgok elméleteiben tölté életét, éjjel-nappal fáradozván azon, hogy a legmagasabb Isten lényét régi könyvekből, irásokból és pergamentekből kikutassa. Ebbéli elmélkedéseibe elmerülve nem tudja, mert soha sem hagyá oda házát, éj van-e vagy nappal, tavasz-e vagy tél, mert ő folyvást tanul és forgatja a könyveket, vajjon nem találna e bennök felvilágositást az Isten lénye felől. Egykor azonban mély gondolatokba merülten a lemenő nap arany sugarai vendégszeretőleg híván őt a szabadba,

elindult a tenger partjára s ott sétált vala fel s alá, mindig amaz egy gondolattól kisértetve. És a mint ott sétál, maga előtt lát egy gyönyörü szép gyermeket, mosolygó angyalképpel, és kagyló lévén kezében, azzal a tenger vizét a parton levő kis lyukacskába meritgeti. Szent Ágoston csodálkozva áll meg és szeretné tudni, mit csinál a gyermek; hozzá megyen tehát és kérdezi: „Mit mivelsz te kis bohó?“

Azonban a fiu félelem nélkül néz szemei közé, mondván: „Azt láthatod, nagy férfiu! a tengert, melyet itt magad előtt látsz, e kis lyukba meritendem“. „Te kis esztelen!“ viszonz sz. Ágoston, „hogyan jöttél e gondolatra, és mit gondolsz, hogy e kis lyukba meritheted a roppant nagy tengert?“

„És miért ne hinném ezt?“ mond komolyan a gyermek; „hiszed, hogy megtudandod te is, mit még senki fel nem fedezhetett. És sokkal könnyebb nekem a tengert e kis lyukba belemeritenem, mint az embernek Isten lényét kifürkészni, mert azt csak imádnunk kell, mivel gyenge elménk felfogni őt nem képes!“ Igy szólt a gyermek és eltünt, mint gyenge felleg, láthatatlanul.

Szent Ágoston a parton állott és megszégyenülve s elpirulva bámult a homokba, és bensőjében meggyőződött, hogy a fiucska valót beszélt. És a mint házába hazaérkezett, egy könyvhez sem nyult többé, mert ő a gyermektől többet tanult, mint a hiu és üres könyvekből. És csak buzgóbban tanitotta és hirdette a vallást szent Ágoston, s minden kétség előtt süket maradván, az Ur Istent látta a napban, virágban és porban.

100. Szent Mihály kápolnája.

Hamburg vára alatt Németországban hajdan élt egy keresztény hajadon, ki pogány ifjut szeretett, ki őt elhagyta; azért örök szüzességet esküdvén

imádkozásban tölté napjait, élelmet egy anyaőz adott neki. Szive fájdalmát a fák kérgére véste be nevével együtt, s midőn meghalt, szarvas temette el. Történt, hogy több év multával ama pogány ifju ezen szarvast űzvén, az ifju a fákon olvasá kedvese történetét, magába tért, megkeresztelkedett és kedvese sírjánál remete-lakot épitvén, itt élt. Midőn már nagyon öreg volt, egy másik zarándok jött hozzá és szállást kért tőle, s ő az idegent szivesen fogadta és aztán imáját folytatá. Ekkor a zarándok Mihály arkangyallá változott át és mondá: Te meggyőzted a gonoszt ugy mint én, menj be az örök boldogságba! — És az angyal felvitte lelkét az egekbe.

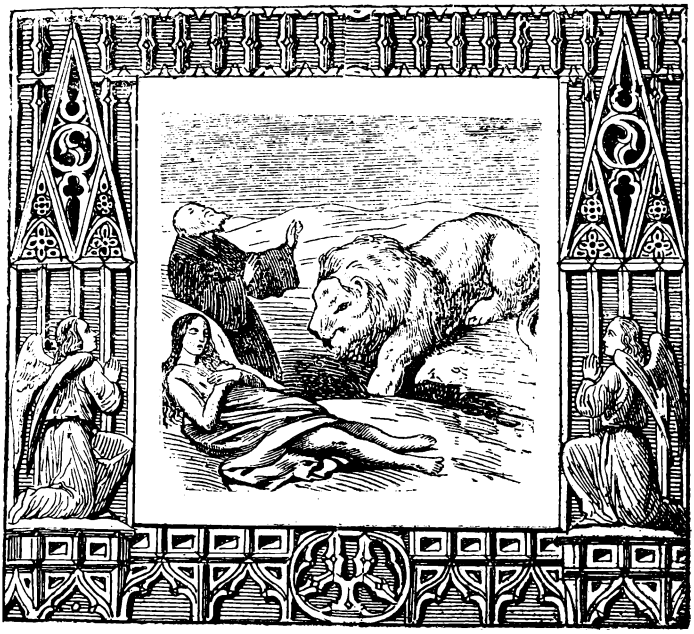

101. Az egyiptusi szent Mária.

Mária Egyiptomban született és a bűnnek élt vala 17 esztendeig. Ekkor Isten felvilágositván az ő elméjét, meglátogatta Jeruzsálemet, s a szent kereszt előtt imádkozván, kéré a bold. Szüzet, hogy mutatná meg neki az utat, melyen üdvözülhet. És szózatot hallott, hogy menjen a pusztára a Jordán mellé, s ott nyugalomra és békére talál. Ott élt ő tehát azontúl egyedül Istennek 47 évig, midőn Zosimus nevü szerzetes feltalálta, kinek életét elbeszélte és arra kérte, hogy jövő évben ugyan e helyre jönne, magával hozván az Úr vacsoráját. Midőn azonban Zosimus jövő évben eljött, csak holttestét találta, és

ime, segitségére előjött a puszták oroszlána s Zosimusnak segitett a kemény földbe sírt ásni, hova ez a szent testet könyek közt eltemeté.

102. Szent Erzsébet, portugal királyné.

Erzsébet, III. Péter arragoniai király leánya, igen fiatal korában Dionysius portugal királyhoz ment férjhez. A királyné valódi anyja volt a szegényeknek és gyakran mondá: Isten nem emelt a királyi székre más okért, mint azért, hogy több módom legyen a szegényeket gyámolitani. Miután nyolcz évig élt békés egyetértésben királyi férjével és Isten házasságukat egy leánynyal, Constantiával, és egy fiuval, Alphonzzal, megajándékozá, egyszerre elfordult a leghűbb nőtől a király szive. Ez volt első keresztje, melyet, mint a többit, néma szelidséggel tűrt. Mert mivel Jézust, az ő lelkének vőlegényét, mindenek felett szerette, azért bánata és fájdalma nem volt kínzó, hanem inkább aggódó a király lelki üdve felett. A király mást szeretett és őtet üldözé. A királyné alamizsnáinak osztogatását gyakran egy nemes ifjura bizta, kit jámborsága miatt különösen kedvelt. Ez egy másik nemes apródot annyira bosszantott, hogy a király előtt bevádolá, mintha az a királynéval bűnös összeköttetésben élne. A király felbőszült és egy mészégetőnek megparancsolá, hogy másnap reggel azt az ifjut, ki tőle legelőször fogja kérdezni: teljesittetett-e a király parancsolata? a mészkemenczébe dobja. Másnap tehát az ártatlan ifju küldetett oda. De mivel egy templom előtt kelle elmennie, bement, hogy reggeli imáját végezze. E közben a király a másik apródot, ki a feladó volt, küldé el, hogy tudja meg, teljesitve van-e az ő parancsa. Midőn tehát a feladó oda érkezett és a kérdést megtette, rögtön elfogatott és a mészkemenczébe dobatott. Az

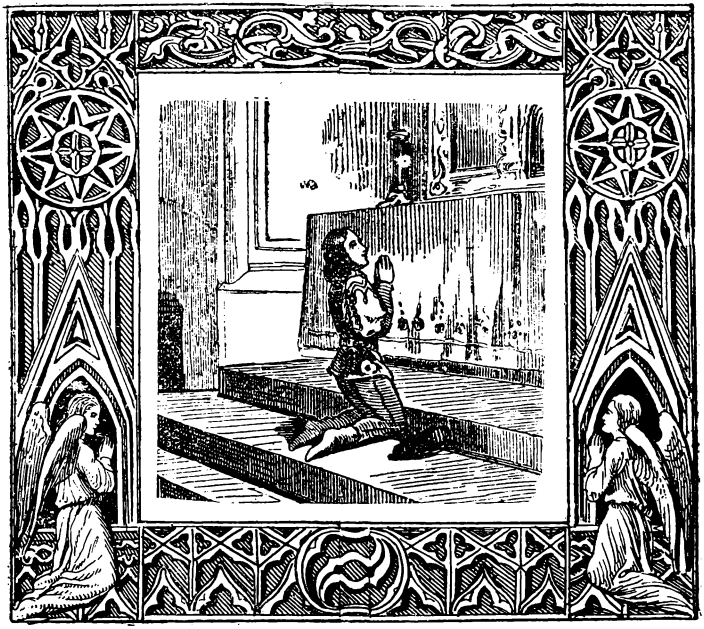

ártatlanul rágalmazott apród pedig megtevén mi rá bizatott, visszament a királyhoz és jelenté, hogy parancsa teljesülve van, mire a király csodálkozván, megismeré az Isten igaz itéletét és igyekezett Istennel kibékülve méltóvá tenni magát félreismert neje szeretetére.

103. A negyven szent vértanu.

Midőn Licinius császár a kereszténeket a legborzasztóbban üldözte, volt a hadseregben negyven fiatal keresztény katona, s ezek nyilván bevallották, hogy keresztények. Agricola hadvezér őket maga elébe hozatván, parancsolá tehát, hogy meztelenül állittassanak ki a meleg fürdő elébe, a kemény tél

hidegének, hogy éjjel mind megfagyjanak. A fürdő ajtajában őr állott, hogy a ki hitét megtagadja, azt oda bocsássa. Iszonyu kemény tél lévén, az őr tüzet rakott és ime éjjel nagy fényességben angyalok szálltak az égből és a katonák közül 39-et megkoronáztak, csak egy maradt korona nélkül, ki a fürdőbe futott, de ott azonnal meghalt. Az őrtálló katona e csodát látván, ledobta ruháit s a 39 közé állott és velök meghalt.

104. Szent Margit csodatevő fátyola.

Margit, IV-ik Béla királyunk leánya, buzgó ápolója volt a szegényeknek és nyomorultaknak. Ő a Boldogasszony monostorba, melyet atyja alapitott

a Margitszigeten, Pest mellett a Dunaszigeten, (róla neveztetik Margitszigetnek) 1254-ben költözött Esztergomból 13-éves korában, és 1271-ig élt ott, s 29-éves korában ugyanazon évben meghalt, s apácza ruhájában, és pedig a Boldogasszony egyházában a főoltár előtt veres márvány koporsóban eltemettetett. Vele együtt apáczáskodtak Erzsébet bátyja V-ik István leánya, és több főrendü hölgyek, és végre Margit, V-ik István unokahuga, nővére Anna és László gácsországi herczeg leánya, Sabina és Judith, Moyses nádor leányai és többen, és mindnyájan részint a templomban, részint a czimteremben temettettek el. V. István király is, ki csak két évig uralkodott, már a következő évben (1272)

a trónt a sírral cserélte fel, és e szigeten a Boldogasszony egyházának evangeliumi oldalán veres márványkő alá temettetett. Csakhamar elterjedt híre az elhunyt Margit csodatevő erejének. A legenda következő történetet jegyzett fel számunkra. Midőn IV. László (Kun László) még mint gyermek nagyon nehéz beteg lett, ugy hogy az orvosok életéről már lemondának, és midőn az ágya körül összesereglettek, nevezetesen nagynénje Anna, László herczeg neje, és Sabina, Moyses nádor neje, a király tanitója Mátyás, és dajkája Margit, őt mint halottat siratták, a király nővére, a fent emlitett Erzsébet, elküldé testvérének az elhunyt Margit fátyolát, mig ő apáczáival meggyógyulásáért ájtatosan imádkozott Istenhez. Anna herczegné a beteg fejét e fátyollal betakará, minden jelenlevő letérdelt és imádkozott. — És az ifju király testén jóltevő izzadás ütött ki, felnyitá szemeit, mindenkit felismert maga körül, és felgyógyult. Teljesen felépülve bucsujáratot tett nagynénje sírjához és szentté tételét ereje szerint előmozditá, azonban csak Hollós Mátyásnak sikerült azt keresztül vinni s a pápától a szentek közé való felvételét kieszközölni.

---

105. Az ördög körme Görliczné.

Görlicz mellett az országúton fekszik egy szikladarab, melyről azt tartja a hagyomány: Midőn az ördög látta, hogy a görliczi ájtatos keresztények Péter és Pál tiszteletére nagy főtemplomot épitenének, nagy dühösségében roppant sziklát felkapott, hogy azzal az Isten dicsőségére épülendő egyházat szétzuzza. De az ég angyala éppen jókor érkezett s az ördögöt tüzes kardjával megcsapta, ugy hogy az a roppant szikladarabot elejtette és fogcsikorgatás-

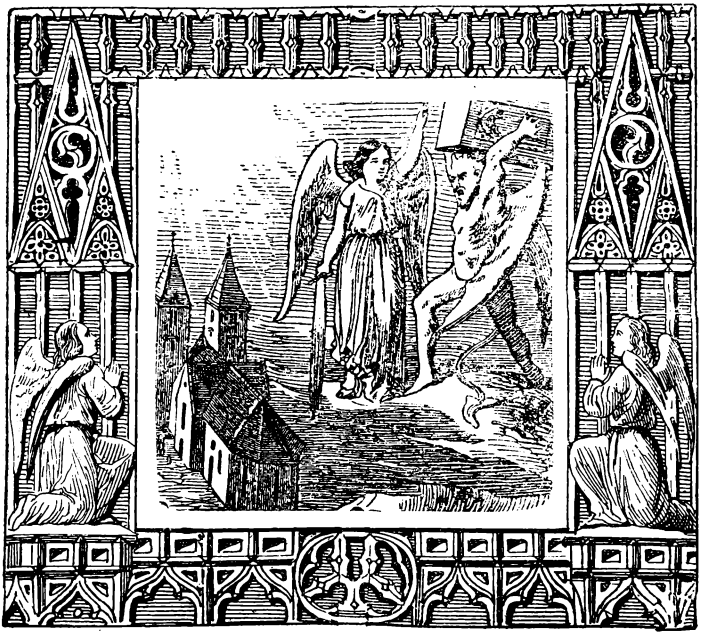

sal elfutott. Még most is ott van a földre esett szikladarab, mely oly nagy, mint egy jókora ház, és mélyen áll a földben, s világosan látszanak rajta a lyukak, melyeket rajta az ördög körme vágott, midőn a sziklát markába kapta dühösségében.

---

106. Szent Wolfgang és az ördög.

Sz. Wolfgang regensburgi püspök, ezen csodálatos Isten szolgája, sokáig lakott a salzburgi rengeteg erdőben az Atter nevezetü tó mellett, és ott, hogy buzgóságát még jobban gyakorolná, kápolnát

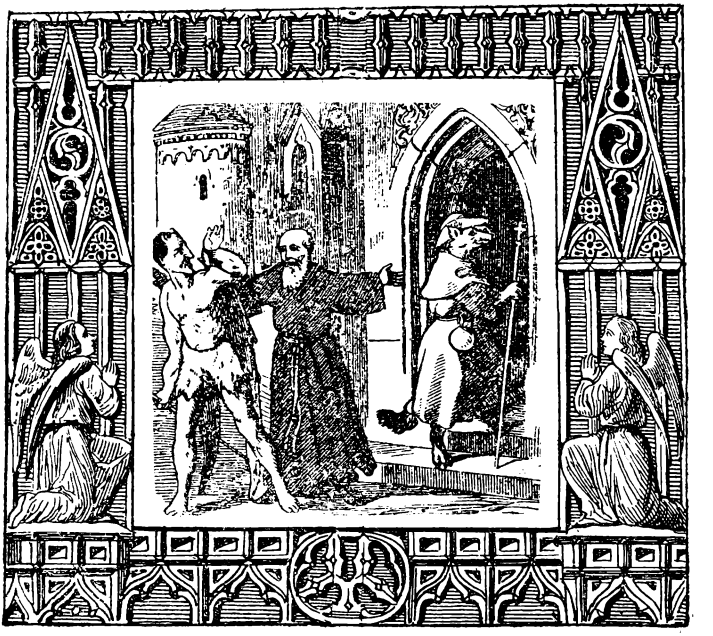

akart épiteni; de nagyon szegény levén, mindenféleképen gondolkozott, hogy miképen vihetné ki ebbeli szándékát. Egyszer a gonosz lélek, mivel őt nagyon kisértené, megigérte neki, hogy ő felépiti neki a kápolnát, ha az első bucsujáró zarándokot, ki e kápolnába jő, neki adja. Sz. Wolfgang erre ráállott és az ördög sietve hordá össze a legnagyobb köveket, és mint jeles épitőmester, a kápolnát azon helyre, hová neki a szent férfiu parancsolá, rövid idő alatt felépité. Midőn a kápolna kész volt, szent Wolfgang ájtatos imában kéré a Mindenhatót, hogy mentené őt fel valamiképen ezen igérete alól, mert ő már nem tudja, mit csináljon, vagy legalább küldene valami vadállatot, mit az ördögnek váltságul odaadjon; mert az ördög

nem köté ki, milyen legyen az első bucsus, ki ide jő. Az Isten meghallgatta Wolfang buzgó imáját és ember helyett egy vad farkast küldött a kápolnához. Ez a farkas két lábon járt, mint az ember, és zarándokruhába volt felöltözve, első lábával a zarándokbotot tartva. — „Vidd el“ — mond sz. Wolfgang az ördögnek, „ime látod, itt az első zarándok, ki a kápolnába jő, és vidd, a hova akarod.“ Az ördög oldalvást nézi a farkast és nincs ezzel megelégedve, más zarándokot akar bevárni; de mivel Wolfgang nem akar neki több időt engedni, dühösen megfogja vala a farkast körmeivel, s a kápolna tetején nagy lyukat tört vala magának, és az álruhába öltözött farkast elvitte magával a levegőbe, és az a lyuk, melyen az ördög a farkast elvitte, még maig is ott van a kápolna tetején, és megmutattatik a zarándokoknak és bucsusoknak, kik sz. Wolfgang kápolnáját meglátogatják.

---

107. A bünbánó huszár.

A franczia háboru alatt történt, hogy igen rossz, kiállhatatlan időben az előőrsről átázottan és káromlások között visszatért huszár a falu előtt levő feszületnek dühösen nekirohant és annak kezeit, lábait kardjával elvágta. Másnap nagy ütközet levén, ugyanazon huszár elesett és kórházba vitetett. A tábori lelkész, ki ezen esetet elbeszélte, vigasztalást osztogatva és a haldoklókat gyóntatva járt a kórházba, midőn az ágyhoz érvén, melyen igen vidám arczczal feküdt a huszár, a lelkész csodálva kérdi: miért oly vidám? S a huszár mondja: „Hogy ne lennék az, midőn azért szenvedhetek, kit megsértettem és kiért az érdemlett büntetés el is ért, ám takarjon fel és látni fogja.“ A lelkész feltakarván, látja, hogy a huszárnak se keze, se lába, és elbeszélte esetét.

kérvén a lelkészt, hogy ezt mint példát katonatársai előtt elmondja. Aztán meggyónt és kiadá lelkét.

108. Nabukodonozor király.

Isten a felfuvalkodást és dölyföt keményen szokta megbüntetni, mikép azt a következő példából láthatjuk. Nabukodonozor babyloni király hatalmas volt, es a nap soha sem ment le birodalmában; de annál felfuvalkodottabb is lett, ugy hogy magát Istenhez hasonlitá vala. Egykor álmodá, hogy birodalmának közepén egy nagy és erős fát látott, mely az égig nyult és a föld véghatáráig ellátszott; levelei nagyon szép zöldek voltak és gyümölcse sok; alatta szelid

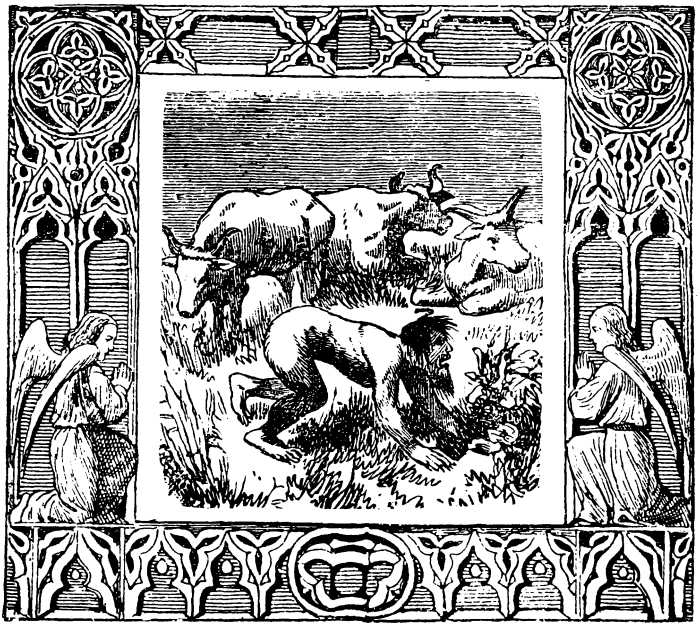

és vad állatok laktak és ágain az ég madarai, és minden ember abból evett. És ime egy angyal leszállt az égből és erős hangon mondá: „Vágjátok le e fát, hasogassátok le ágait és leveleit, szórjátok szét gyümölcseit, hogy az állatok alóla elmenjenek és ágairól a madarak elszálljanak; azonban a törzset gyökereivel együtt hagyjátok a földben és lánczoljátok le a fűbe, az ég harmata hadd áztassa, és a vadállatokkal osztozzék meg a legelőben, emberi szive helyett adassék kebelébe a vadállat szive, és hét korszak repüljön el fölötte.“ Ezen álmát megmagyarázandó, Babylon minden bölcseit előhivatá; de egyik sem tudta azt megfejteni, csak Dániel próféta, szólván: „Az a fa te vagy, büszke király, és

ugy fog veled is történni; mert ezen álom Isten itélete.“ És az álom beteljesedett. Ő az emberi társaságból kitaszittatott és barmokkal füvet evett hét esztendeig, és teste az ég harmata által nedvesittetett; mert nem vala hajléka, és teste szőrrel benőtt, mint a barmoknak teste és haja meg hosszu lett, mint a sasnak szárnya, es körmei mint a madarakéi olyanok valának, mivel felfuvalkodottságában Istennek gondolta magát.

Ezen nyomoruságában Istennez fordult; és ime megjöve az ő esze, és dicsérte az Urat, kinek hatalma határtalan, és senki sincsen, ki annak ellentállhasson. És midőn megismeré az Urat, újra visszanyerte előbbeni alakját és bevezettetett atyai birtokába, és visszahelyeztetett a trónra.

Igy büntető Isten a felfuvalkodott és hivalkodó királyt.

109. A szomorufüz eredete.

Midőn a zsidók örömujjongva vitték Pilátus házából Jézust a vérpiaczra, hogy megseprüzzék, az Istenember szeliden mint bárány ment kínzói között s egy szót sem szólott a gonosz zsidók csúfolódó szavaira. Végre megérkezvén a kínzóhelyre, Jézus ruhái letépettek s az Isten Fia meztelen az oszlophoz köttetett.

A hóhérok pedig egy ott közel álló fűzfához mentek és arról a legfiatalabb ágakat metszették le vesszőnek. Ekkor az Úr a fűzfára tekint és mondá fájdalmas hangon: „Szomorkodjál fűzfa!“ És midőn a szenvedő Jézus elesett vad hóhérainak csapásai alatt és a fűzfavesszők meleg vérétől pirosak lettek, ekkor a fa ágai szomoruan föld felé hajlottak, és mit az Úr fájdalmában parancsolt a fának, azt hűségesen megfogadta az; azért áll

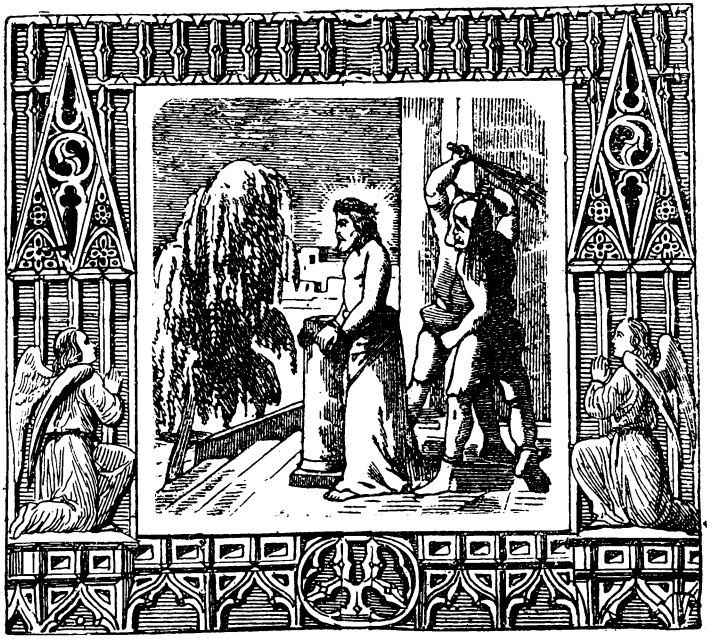

még most is a szomorufűzfa ága mind a föld felé, mert ősanyjok ágait oly iszonyu gonosz tettre használák fel a zsidók.

110. Szent Benedek iszákja.

Szent Benedek hajdan Trencsén mellett élt vala egy barlangban, egyedül Isten szolgálatában és imádságban töltvén idejét. Sok hivő keresztény és számtalan szegény járt vala Benedek remete lakához, kik mind megvigasztalódva és sokan alamizsnával is ellátva tértek onnan haza; mert Benedeknek olyan iszákja volt, hogy bár mennyiszer nyult legyen is bele, mindig volt benne öt kis pénz, mo-

lyet a betegek- és koldus szegényeknek osztogatott. E csodának híre csakhamar messzire elterjedt vala és a remete-lakot még számosabb szegény kezdé látogatni.

Egykor két félrészeg zsivány ült a csárdában, mely előtt a remetétől jövő buzgó népség elvonult, és azok hallották, mit beszéltek a megajándékozott szegények szent Benedekről és az ő kifogyhatatlan iszákjáról. Ezt hallván elhatározták, hogy azt elveszik a szent remetétől, és midőn már a népség elvonult, erős, görcsös botokkal felfegyverkezve siettek gyilkos szándékkal a remete-lak felé. Nem sokára meg is érkeztek a barlang elébe és vad tekintettel néztek be. És ime, háttal feléjök fordultan leborulva

térdel a remete a keresztfa előtt; de gyilkos vágyaik nem engedék őket nyugodni, mivel a sziklafalon az iszákot is függni látták; tehát lábujjhegyen lopózkodtak az imádkozóhoz és nagy göcsös botjaikat hirtelen felemelve leüték őt. Vérboritottan hanyatlott le szent Benedek, a zsiványok pedig hirtelen levevén iszákját, elfutottak vele, szivökben vivén a pokol tüzét. A csárdában ültek azután a rablott iszákkal, s hogy szerencsésen ütött ki dolguk, hordatták az itczét egymásután, mig meg nem ittasultak. Most már előveszik az iszákot, hogy fizetni fognak. Előhítták a korcsmárost és dicsekedve az ő gazdagságukkal kérdik, hogy mivel tartoznának. A korcsmáros megmondja; az egyik tehát belenyul az iszákba, de nem talál abban semmit. Bármint forgatják is azt, nem mutatkozik ott egy fillér sem, az álmodott kincs és szerencse, mit gyilkossággal gondoltak elérhetni, füstbe ment. De a korcsmáros megismerte az iszákot s minden tétova nélkül elfogja a gonosztévőket, kik dühökben és haragjokban tajtékot hánytak, mint vadállatok; azután pedig sietett a remete-lakba és ott találta a szent remetét vérében fetrengve. A korcsmáros tehát hirtelen vizet hozott a forrásból, megmosta fejét és nagy örömére feléledt Benedek s gondos ápolás mellett nem sokára meg is gyógyult.

Visszakapván iszákját is, újra vigasztalója és segitője lett a szegényeknek és ügyefogyottaknak; mert az ő kezében ritka tulajdonát is visszanyerte az iszák, s bármenyiszer nyult is bele, mindig volt benne öt kis pénz. Azonban a zsiványok nem sokára megkapták érdemlett büntetésöket.

111. A liliomos boldogságos Szüz.

Czellben, a Ziller-völgyben áll a temetőben egy kápolna, a csodatevő bold. Szűz szobrával; már sok beteg talált itt vigaszt szomorodott lelkében és gyó-

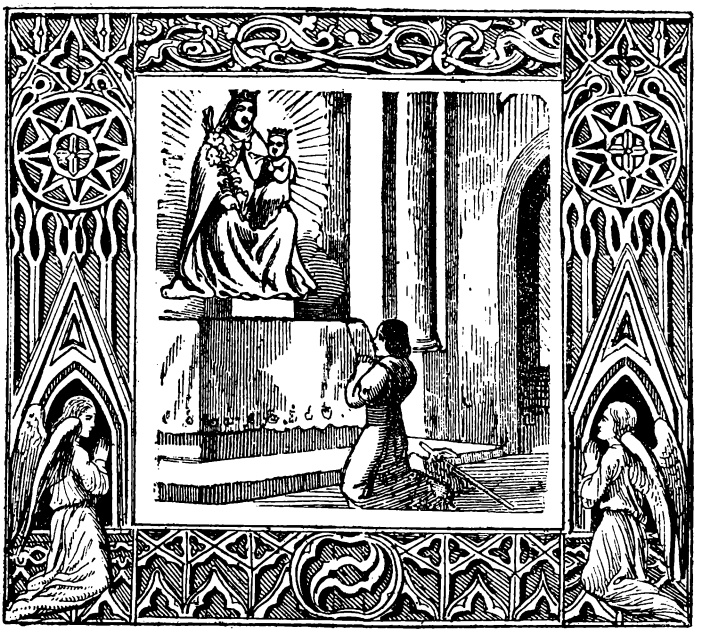

gyulást égető fájdalmában. Ezelőtt több évvel egy jámbor szolgálóleány, ki itt csodálatosképen megszabadult a bold. Szűz segedelme által szemfájásától, mely már vaksággal fenyegeté, három liliomszálat hozott hálája jeléül, mivel mással nem birt kedveskedni, nagyon szegény levén a szolgálóleány; de ezt szeretetteljes szivvel tevé. A nyár heve azonban csakhamar elhervasztá a liliomot a bold. Szűz kezében; de midőn tél lett s a hó a földet és a temetőben levő sírokat befedte, a liliomok bimbózni kezdettek és újra virágzottak. A szegény szolgálóleány nagy örömmel nézte e csodát; felajánlá magát a boldogs. Szűz szolgálatára és kolostorba ment.

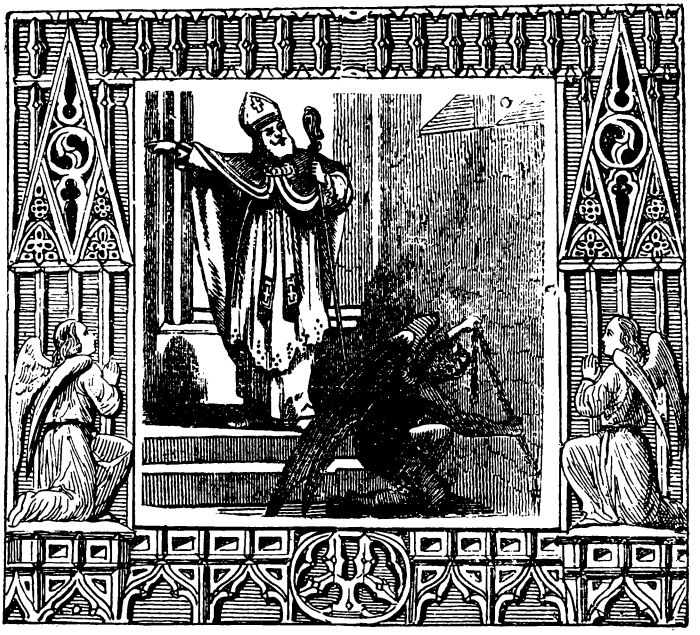

112. Az eltünt templom.

Hajdanában élt egy gazdag ember, a ki uzsorával roppant sok pénzt szerzett magának. Ez hát, hogy bűneinek bocsánatát megnyerhesse, nagy és pompás templomot épittetett, és midőn az kész volt, egy püspököt megkért, hogy azt Istennek nevében beszentelje.

Egyik este megérkezett a kegyes püspök; de mielőtt a templomot beszentelné, látni akarta ő azt maga és gyönyörködni annak szépségében. El is ment ő a templomhoz, és mivel gondolta, hogy senki sincsen abban, bátran belépett. De ime látja, hogy ott a gonosz lélek járkál és a templomot egyik végétől a másikig öllel és lánczczal méregeti. A püspök

elálmélkodván, parancsolja neki, hogy e helyről távozzék, mert itt rá semmi szükség nincsen; mire felele a gonosz lélek: hogy ő innen nem távozhatik, mivel ez mind az övé, a mi itt van. A püspök azért igen megharagudván, fenyegeti a gonosz lelket, hogy innen távozzék, mert e templomot holnap ő Istennek dicsőségére beszentelendi. Azonban a gonosz lélek távozni nem akarván, azt mondá: hogy őneki van itt joga maradni, mert ez a ház az övé, és nem cselekszik az Úr akarata szerint, ki a másét elvenni tiltja; azért ha eltávozom, szól: engedd, hogy a mi e házban az enyim, azt elvihessem. Erre a kegyes jámbor püspök ráállott és a gonosz lélek eltávozott. A püspök is, miután a nagy templomot megnézte volna, hazament. De a mint reggel eljött, hogy a templomot beszentelje, nem volt azon helyen sem kő, sem gerenda, mert az egész templomot elhordotta a gonosz szellem. Isten nem akarván, hogy a gonoszul szerzett pénzen templom épüljön, azért adta az ördögnek azt a hatalmat, hogy a templomot széthordhassa; mert mi az igaznak kezében áldás, az a gonoszéban átok.

113. Szent Albanus.

Albanus, első vértanuja Angliának, 303-ban élt, csillagként tündöklött szentségében. A helytartó megtudván, hogy ő keresztény, elfogatta és parancsolá neki: hogy a hamis istennek áldozzék. De Albanus vonakodott, mondván, hogy ő csak Krisztust ismeri Istennek. Azért, mi után mindenféle kínzásokkal illettetett, halálra itéltetett. Midőn a vesztőhelyre vezették, öröme leirhatatlan vala, hogy nem sokára elnyeri a mártirkoronát; de a város és vesztőhely közt egy folyam levén, mivel a roppant néptömeg miatt a hídra nagyon későn juthatna, ő tehát, hogy minél hamarabb czélt érjen, letérdepelt a fo-

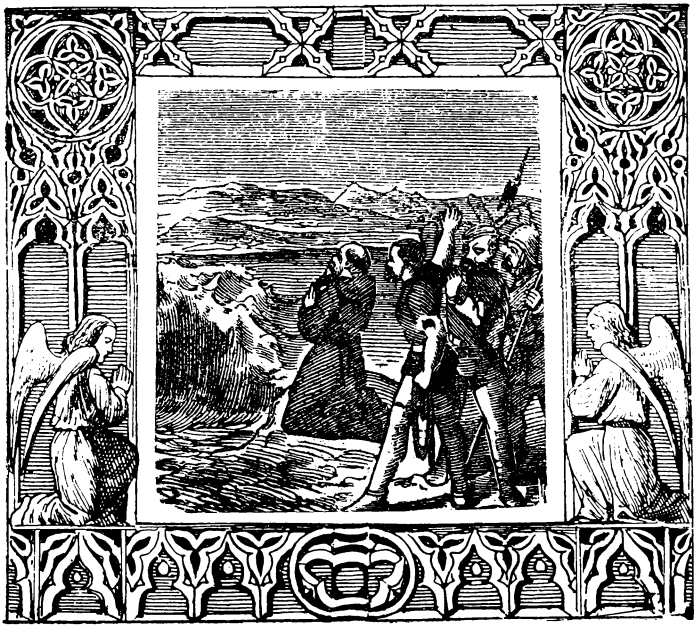

lyam partján és imádkozott, és ime, a folyam két felé oszlott és Albanus száraz lábbal vezette hóhérait a vesztőhelyre, hogy minél hamarabb egyesülhessen Istenével. A hóhér e csodát látván, megtért. Azonban mindketten lefejeztettek a hitért.

114. Szent Ida, toggenburgi grófné.

Az a szerencse, miért gyakran irigy szemekkel nézzük a föld nagyjait, nem mindig a várak- és palotákban lakik; gyakran a nagyok oly zabolátlan szenvedélyekkel vannak felruházva, mik a kunyhó lakói előtt egészen ismeretlenek; mert ezek az ő szegénységök, nehéz és fárasztó munkájok mellett

meg vannak elégedve, ha annak végeztével és éhségök lecsillapitása után nyugalomra szállhatnak.

Azon időben, melyben Ida, Toggenburg grófnője élt, a várak és kastélyok urai nem állottak a mostani művelődés fokán és annyival inkább en-

gedének minden szenvedélynek, mennyivel nagyobb volt gazdagságuk, vagy s emmiféle törvény által nem gátolt hatalmuk. Zabolátlan vadászati szeretet, határtalan harag és ennek következtében iszonyu dühös kitörések, ha akaratuk rögtön nem teljesült; evés és ivási s harczi düh, jobbágyaik életének ke-

vésre becsülése s azok minden ok nélküli legyilkolása: ezek voltak az akkori urak jellemvonásai és ezek által vezettetve, minden jobb érzés meghült kebleikben. A hit szolgái ugyan igyekeztek e vadságot szeliditeni; de gyakran még ők sem tudtak határt vetni e mindent leromboló vad szenvedélyeknek. Annál fényesebben tündöklik ki az akkori nők szelidsége, Isten iránti szeretete és jótékonysága a szegények iránt. Ezen dicső nők egyike volt Toggenburg Ida grófnő.

Ő Hartmann gróf leánya volt, ki Kirchbergben lakott, Németországban. Ott élt a jámbor szűz jó szüleinek oldala mellett, kik Isten iránti szeretetből a Wiblingenben levő hires Benedek-rendi kolostort alapitották.

Ezek által isteni félelemben neveltetve, e jámbor szűz nem talált egyéb gyönyörüséget, mint a szegényekkel és szükségben szenvedőkkel jót tenni, titkos adakozással a nyomorgók könyeit letörölni, az éhezőket étetni, a mezteleneket ruházni, a betegeket ápolni és vigasztalni, és igy mindenféleképen áldást terjeszteni maga körül, mi jóltevőleg hatott mindenfelé és Isten látszólagos malasztjának jelét hordá magán.

Nem is volt tehát csoda, ha Ida mindenkinek szivét meghóditá e jósága által és hire messzire elterjedt. Igy jött annak tudomására az ifju Toggenburg Henrik gróf, ki midőn 1197-ben erre járván, a gyönyörü Idát látta és jámbor hirét hallotta, rögtön megszerette. Azért nem is sokáig késett, hanem a szép Ida kezét megkérte. A szülők örülvén, hogy ily gazdag és hatalmas kérője érkezett leányuknak, azt odaadni készeknek nyilatkoztak. Ida pedig, habár szivében több aggodalom merült fel, mivel ő inkább szeretett volna Isten menyasszonya maradni és kolostorba menni, engedelmeskedett szüleinek, és a bold. szűz Mária oltalmába ajánlván magát, neje

lett Toggenburg Henrik grófnak, és szülői őt megáldván, elment férjével annak hazájába.

Henrik gróf szép férfiu volt, bátorsága- és gazdagságáról hires, sok várakkal és uradalmakkal birt; azonban igen dühös és hirtelen fellobbanó vala, mi gyakran igazságtalan tettekre vezette. Sem szelid neje, sem a hit szolgája nem volt képes ilyenkor őt megszelidíteni; a legkisebb engedetlenség iszonyu dühbe hozta. Ida pedig szelidség- és jósággal bánt férjével és igyekezett eltávolitani mindent, mi azt haragra lobbantotta. Naponként eljárt ő a közel fekvő fischingeni kolostorba, vagy pedig az erdőben levő boldogságos szűz Mária kápolnájába, ha házi dolgai engedék. A gróf mindenkép meg vala elégedve, csak egy aggasztá szivét, hogy házasságuk még meg nem áldatott, s azért gyakran komor volt; de neje elháritá szelidségével férje komorságát. Ida cselédjeivel is jól bánt, s ha valamelyik beteg volt közülök, ő azt személyesen ápolta, miért is az egész ház őt csaknem az imádásig szerette. Egyedül egy csatlós volt a várban, ki Ida ellensége vala. Ezt a csatlóst Dominikónak hitták, Olaszországból jöve ide és a grófnál szolgálatot kapott. Ez a ravasz és gonosz ember csakhamar kitudta a ház állapotát és megismerte a gróf gyengeségeit, és ravaszságát jól tudta a barátság lárvája alá rejteni. Ez a gonosz ember csakhamar megtudta nyerni a gróf egész bizodalmát és utoljára már nélküle a gróf mit sem tett.

E ravasz olasz Ida grófné barátságát és szivességét azonban maga irányában rosszra magyarázván, mert azt mondja a közmondás, hogy: ki maga rossz, az mindenkit rossznak hisz lenni; úrnője leereszkedő barátságát szerelemnek vette és mindenkép járt a grófné után. Azonban a grófné ezen ember szemtelen merészségén csodálkozva, rendre utasitá őt, mi csak inkább feltüzelé a vakmerő szolgát, s elha-

tározá, hogy a szép grófnét hatalmába ejtendi. Azért elbujt az út mellé, midőn tudta, hogy a grófné a kápolnába menend. És ime, amint a grófné imádkozva egyedül jött volna, rárohant a gonosz szolga és erőszakkal akarta kényszeriteni kivánsága teljesitésére.

A grófné bátran harczolt a gonosztevővel és segitségért kiáltott, és Isten Kunó nevü csatlósában küldött is neki segitséget. Ez asszonyának segélykiáltására előrontott s a gonosztevőt a földhöz vágta és ki is végzi, ha a grófné maga nem könyörög életéért. Sőt midőn Kunó azzal fenyegeté a gyalázatos gonosztevőt, hogy a grófnak mindent elmond, kérte a grófné, férje roppant haragját előre látván, hogy azt ne tegye, s a gonosz csatlósnak megengedvén, inté őt, hogy jó útra térjen és jobb ember legyen belőle. És Isten s a boldogságos Szűzhöz megszabadulásáért mondott buzgó imája után a megrettent grófné Kunó védelme alatt a várba sietett.

A gonosz Dominikó keblében forrt a bosszu mind a grófné, mind pedig Kunó iránt, azért csak alkalomra lesett, hogy azt kielégitse, a helyett, hogy hálát érezett volna irántuk. A gonosz csatlós pedig, kinek tette el volt hallgatva, mindenféle hirekkel felkelté a grófban a féltékenységet, és a gróf minden igaz ok nélkül rosszul bánt nejével. Azonban a gonosznak gyakran kedvez az alkalom. A grófné egész valójában megrendülve férje durva bánása miatt, gyakran sirt és könyörgött a boldogságos Szűzhöz, és gyakran gondolt vissza szülei házára. Egy szép tavaszi reggel pedig nem levén egyéb foglalkozása, előszedte menyasszonyi ékeit, hogy azokat megtisztogattassa. Azok közt volt jegygyürüje is, könyes szemekkel vette hát kezébe, és szomoruan nézte azt, mely ugyan szerzett neki külfényt és gazdagságot, de nyugodalmat nem; azután sóhajtva

visszatette a többi ékszerekhez, s a nyitott ablakra nem is gondolván, a szobából kiment. Midőn este visszatérvén az ékszereket újra el akarta rakni, ime nagy ijedelmére a jegygyürüt nem találta. Hiába kereste azt, hiába forgatá fel az egész szobát, a jegygyürü oda volt. Egy holló, melynek fészke nem messzire volt az ablaktól a magas fatetőn, arra repülvén, a fényes gyürüt megpillantá és ellopta azt. Miután minden keresés hiába volt, a grófné e szomoru állapotában nem tehetett egyebet, mint dolgát Istenre bizni és hallgatni vele.

Ez esemény után nehány napra Kunó vadászni ment, és mivel semmi vadat nem talált, rossz kedvvel tért haza. Midőn a fához közel ért, melyen a holló fészke vala, hallotta, hogy a kis hollók mint kárognak eledelért. Ő tehát, hogy mégis üresen ne menjen haza, felmászott a fára és a hollófiakat kiszedegeté, s a mint a legutolsót kiveszi, a fészekben olyan valami csillámló tárgyat vesz észre, és mivel tapasztalásból tudta, hogy a hollók néha értékes holmikat is ellopnak, mohón kapott utána, és az a grófné jegy-gyürüje vala, de a csatlós azt nem is gyanitván, saját vesztére ujjára huzta és sietett a hollófiakkal a várba. Ott társainak elbeszélte e kalandot, mely alkalommal Dominikó is jelen volt, és miután a gyürüt megismerte, ördögi terve kész volt a grófnét és szolgatársát elveszitени. Kárörömmel sietett tehát a grófhoz és elmondá, hogy most már bizonyosan tudja, mikép a grófné Kunóval tart és az már a grófné gyürüjét minden tartózkodás nélkül hordja ujján. Rettenetes volt a gróf dühe. Rögtön maga elé hivatá Kunót, ki miután a gróf a gyürüt kérte tőle, azt ártatlansága teljes érzetében átnyujtá; a gróf pedig a nélkül, hogy megkérdezte volna, mikép jutott e gyürü birtokába, a legszilajabb lovat előhozatá, Kunó lábait a ló farkához kötteté és a várhegyről a lovat ostorcsapásokkal lekergetteté.

Irtóztató volt a leszáguldó lovat nézni és szegény Kunót, ki a kiálló szikladarabok által összetépetve, borzasztó kínok közt adá ki lelkét ártatlanul. Erre a gróf neje szobájába rontott, azt rémitő szitkokkal illette és határtalan dühében derékon fogta, s az álmélkodó gyenge nőt az ablakon át kidobta a feneketlen mélységbe. Rémület, aggodalom és zavar uralkodott a vár cselédsége között, senki e kegyetlenség okát meg nem foghatta, mert ugy a grófné, mint Kunó ártatlanságáról meg valának győződve, és mindenki mélyen sajnálta a szép, jó, szelid grófnét, ki a mélységben bizonyosan elveszett, iszonyu halált szenvedvén saját férje karjai által. És ki ne hihette volna azt? De az Ur kiterjeszté felette védő karjait és angyalainak megparancsolá, hogy őt minden bajtól megóvják, mert a 400 lábnyi mélységbe leesvén ugyan elveszté eszméletét, de egyetlen ütés sem vala testén, s ő egészen ép vala, s midőn magához tért s az eseményekre újra visszaemlékezett, térdre borulva forró hálát rebegett Istenhez, ki őt ily csodálatosan megmentette.

Egyedül és elhagyatva állott e vadonban! Mitévő legyen tehát? Azért hirtelen elhatározta, hogy mielőtt keresni jönnének őt és élve megtalálnák, hogy annál kínosaban kivégezzék, az erdő mélyébe siet s ott egyedül Istennek szenteli életét, mivel ily csodálatosan megmentette. Több óráig a vadonban járván, végre olyan helyre érkezett naplementekor, hova ritkán lép be valaki, ha csak néha-néha egy vadász oda nem téved, a futó vadat üldözve. Itt barlangot talált, melynek bejárása egy kiálló sziklacsúcs alatt volt.

Sürü volt itt az erdő és a barlang mellett szép tiszta patak folydogált. Nagy ügygyel-bajjal készité és tette e barlangot lakhatóvá az ily durva munkához nem szokott grófné. Mohát eleget találván, abból ágyat készitett, és buzgó ima után

csendesen elaludt. Másnap az ájtatos reggeli ima után legelső gondja volt élelem után látni, és a jóságos isteni gondviselés erről is gondoskodott, mert barlangja körül talált eledelt; tehát gyökereket, szedert és más erdei gyümölcsöket gyüjtvén, gyéként és kosarakat fonván és folytonosan imádkozván, igy élt itt télen-nyáron tizenhét esztendeig, egyedül csak azt fájlalván, hogy a szentségeket magához nem veheté; azonban annál nagyobb vigasztalást nyert az imádságban, mivel itt, távol minden földi gondtól, egyedül Istennek szolgálhatott és társalghatott az angyalokkal, kiket Isten az ő vigasztalására küldött vala.

Férjének azonban e pillanat óta nem volt sehol nyugta, a lelkiismeret furdalá mindenütt és hiába ment el fegyverfogható embereivel csatákat vívni, a legnagyobb csata önszivében vala, és igy történt a gonosz Dominikóval, kit kétszeres gyilkosnak vádolt a lelkiismeret. Végre a gróf a világba tett kalandozásai után komoran és mogorván tért meg ősi várába, honnan kihalt minden öröm, minden boldogság, mióta a szelid Ida nem volt ott. Egykor a Kunó helyére lépett csatlós a vadonban üzvén egy szarvast, hol Ida lakott, egészen a barlang közelébe jutott, és itt emberi nyomokat vevén észre, és gondolván, hogy valami jámbor remetére talál, a barlang felé tartott és kiváncsian nézett abba; ott csakugyan volt is valaki, s a mint a szolga nézi és vizsgálja az alakot, végre felismeri benne egykori grófnéját. Öröme leirhatatlan vala és felkiáltva: „Igen, igen, ez a mi jó grófnénk, kit régen mint halottat gyászolunk“, borult zokogva annak lábaihoz. A grófné megindulva ennyi hűségen, nem is tagadá kilétét. Ez a szolga elbeszélte a gróf lelki állapotát is, mire a grófné megengedte, hogy tudassa vele, mikép ő él. Örömrepeső szivvel sietett a szolga a gróf elébe és lelkendezve kiáltá:

„A jó grófné él, én saját szemeimmel láttam.“ A gróf nem hitt füleinek és eleinte őrültnek lenni hitte a szolgát; de mihelyt a valót tőle megtudta, titoktartást parancsolt neki és hozzá vezetteté magát.

Alig pillantá meg a grófné sanyaru, de szelid alakját, teljes bűnbánattal borult annak lábai elébe és fel nem kelt addig, mig Ida meg nem bocsátott. Ekkor mindkettőjök szeméből könyek törvén ki s elfeledvén minden eddigi szenvedéseiket, egymás karjaiba borultak. Most már kérte a gróf Idáját, hogy e helyet elhagyva, vele együtt a várba vonuljon, de Ida Istennek tett esküjére hivatkozván, csak arra kérte férjét, hogy az erdőben levő Mária kápolnája mellett épittessen neki szobát, mert ő ezentúl ott fog lakni. Ezt a gróf megtevé, s midőn a kis ház és kert készen volt, oda költözött Ida grófné, azontúl is egyedül Istennek élvén s anyja és jóltevője levén a vidéknek. Henrik gróf is egészen megváltozott, kivált midőn a jegygyürü történetét egészen tudta, és sokat imádkozott az ártatlanul meggyilkolt Kunó lelkeért és sok szent misét szolgáltatott.

---

115. Szent Frontius.

E szent püspök számtalan csodákat mivelt Francziaországban és szentségének híre az egész világon elterjedt, ugy, hogy messze országokból jöttek hozzá zarándokok, hogy ruhája szegélyét érinthessék. Történt egykor, hogy a harmadik században Dordogneban a vidéket és embereket valami szörnyü sárkány pusztitotta, lakván az a Dordogne folyam felett egy magas parti sziklán. A lakosság tehát szent Frontiushoz folyamodott és a szent püspök kereszttel felfegyverkezve megindult papjai-

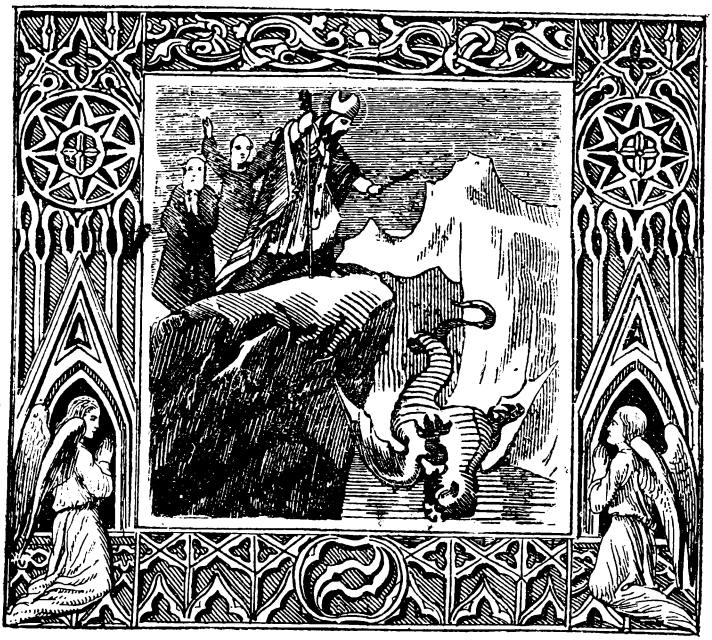

val a sziklára, s ott imádkozván, a szörnyü sárkány felé közeledett, s a keresztet feléje tartván, az rémitő orditással leugrott a sziklárol s összetörve a folyamba merült.

116. A csodatevö kereszt.

A rankweili plébánia-templomban van egy fából faragott kereszt, mely jámbor és buzgó bucsusok adományaiból igen művészileg van ezüstbe foglalva és kövekkel kirakva, és több betegeken, kik előtte imádkozván, vele megáldattak, csodatevő erejét megmutatta, mert meggyógyulának. Ezen csodatevő keresztet Früdis nevü hegyi patak, mely nagy robajjal zuhan le a sziklák közül, egy mély

völgyön keresztül a Krucz folyamba ömölve, mely Rankweil és Sulcz községeket egymástól elválasztja, hozta le, és Muntlix falu mellett nem messzire egy kúttól, mely maig is kereszt kútjának hivatik, partra dobta.

Midőn a keresztet megtalálták, a rankweiliak és sulcziak közt perpatvar keletkezett, mivel mindkét falu jogot tartott a szentséghez. Végre egyik nagyon öreg ember tanácsára a kereszt egy ökörszekérre tétetett azon feltétellel, hogy azon helyre, hol az ökrök véletlenül vagy Isten akaratából megállanak, a becses lelemény oda tétessék. Az ökrök a kereszttel átmentek a Früdis patakon és a szép

Boldogasszony-hegy felé mentek; miből elegendőleg kitünvén Isten akarata, a kereszt tehát a rankweili templomba tétetett.

Midőn egyszer e kereszttel Máriaeinsiedelbe bucsujáratot tettek és éjjelre a bucsus nép haza nem térhetett, másnap a keresztet minden szorgalmas keresés után sem találták meg, a bucsusok nagy fájdalmára, és örökre elveszettnek hitték a drága kincset. De midőn a bucsusok hazaérkeztek, a kereszt már régi helyén vala.

Ettől fogva mindinkább nőtt a bizalom a vidék népében e csodatevő kereszt iránt, és még maig is számtalan bucsus nép jár a szent kereszthez, hogy azzal megáldassanak, és senki sem megy onnan el a nélkül, hogy az Isten kegyelmének malasztjátne érezné, habár kisebb mértékben is.

117. Szienai szent Katalin.

Isten kegyelme és malasztja különösen e szent szüzet érte, ki Sziena védangyala leve. Katalin a szent Dominikus apáczaszerzetbe lépett, s midőn tökéletesen elszakasztotta magát a külső világtól, karácsony éjjelén kis czellájában buzgón imádkozván, a Jézus menyasszonysága után vágyódott. És ime nagy fényességben megjelent az előtte az ő szent anyjával és az égi karokkal és a szent apostolokkal, ugy pátriárkákkal, s eljegyezvén őt magának, nagyértékü gyürüt vont az ujjára, igy szólván: „Én a te teremtőd és Megváltód eljegyezlek téged menyasszonyommá a hitben, hogy mindig tiszta maradj.“ És ezzel eltünt a Megváltó, kellemetes illatot hagyván a czellában, és ama gyürü is ott maradt Katalin ujján, csak-

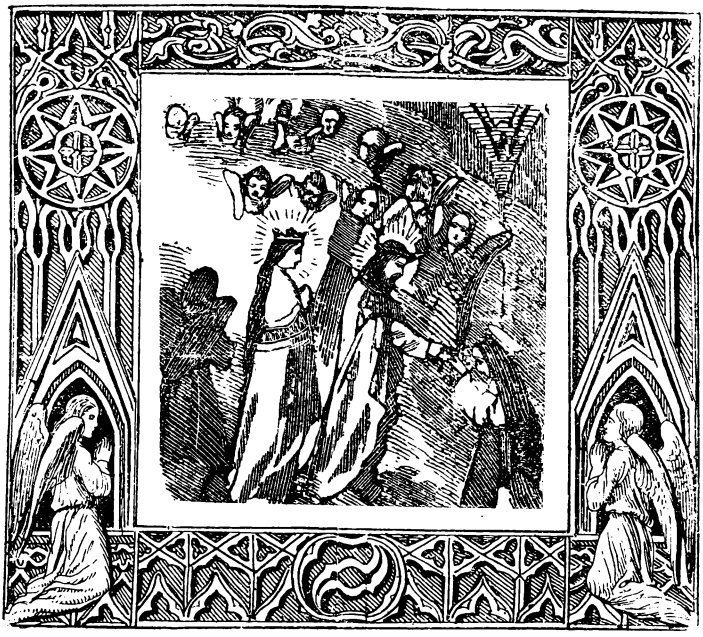

hogy azt rajta kivül senki sem láthatta, de Katalint minden pillanatban arra emlékezteté, hogy ő Krisztus menyasszonya.

118. A Máriakép Radnán.

Midőn 1695-ben Mustafa török szultán Lippa vára elfoglalása után a Maros melletti vidéket tüzzel vassal pusztitotta, Radnán a kápolna is a lángok martaléka lett. A törökök először a szekrestyében és oltárokon levő minden holmit az oltárképpel együtt a templom közepére hordoztak egy rakásra és meggyujtották, és azután a kápolnát is felégették. De a Máriakép, habár csak papirra volt is festve, a lán-

gok közepette sértetlenül maradt, csakhogy a füsttől kissé megbarnult, miként az mai napig is látható. Ez alkalommal közcsodálatra a templom égő zsindelyei tökéletes szélcsendben a Maroson át Lippára repültek és a bámuló törökség közt nagy veszedelmet okoztak, ugy hogy a török parancsnok a templomgyujtogatókat elfogatni és kivégeztetni parancsolá.

Később pedig történt, hogy midőn egy spahi vagy török lovas oly szándékkal rohant a templom felé égő fáklyával kezében, hogy azt újra felgyujtsa, lova a kőben, mely viaszpuha lett, lesüppedt és tovább nem haladhatott. E kő a benne maradt ló-lábnyomokkal még maig is látható a templom falában.

Nemsokára rá a karloviczi béke által Radna

a török alul felszabadult és Novoselics István ferenczi atya 1722-től fáradhatatlan szorgalommal igyekezett a templomot kivül-belől felékesiteni. Ő egyengetteté ki körületét, újra megnagyobbitá a templomot és butorzatáról gondoskodott. Sőt több szemtanu bizonyitotta előtte, hogy gyakran éjnek idején a templom körül oly világosságot vettek észre, mintha az lángokban állana. A lippai törökök és nem egyesült görög lakosok is gyakran észrevették e fényt, mi a hivőknek alkalmat adott, előttök Jézus szent anyjának érdemeit hirdetni. Innen eredt ama szokás, hogy a radnai templomot nem csak a katholikusok, egyesült görögök és oláhok, hanem a nem egyesültek is feles számban látogatják. Sőt több példák is hozatnak fel az emlékkönyvben, hogy e szent kép előtt több nem egyesült görög vallásuak és törökök rendkivüli malasztokkal ajándékoztattak meg Isten által, kik azután hitünkre tértek vala.

119. Damaskusi szent János.

Izauriai Leó császár meg akarván magát boszulni sz. Jánoson, ki őt istentelen élete miatt megdorgálta, sz. János nevében iratott levelet, utánoztatván annak irását, és Damaskusba küldé a szaraczen fejedelemhez, tudatván vele, hogy sz. János elárulta, s ime a levelet, mely szerint könnyü lenne neki Damaskust elfoglalni, elküldi. A vad szaraczen dühbe jövén, elfogatta sz. Jánost, és jobb kezét levágatta s azt kitétetni parancsolta. Midőn azonban János a levágott kezet visszakapta, elment az imaházba s ott a boldogságos Szűz szobra előtt buzgón imádkozván, kérte, hogy levágott keze Krisztus dicsőségére meggyógyuljon. Az ima alatt elaludt sz. János, és ime megjelent neki a bold. Szűz nagy fényességben, mondván: „Kezed meggyógyult, János, azért kelj fel és hirdessed Isten dicsőségét.“ És János felébredvén

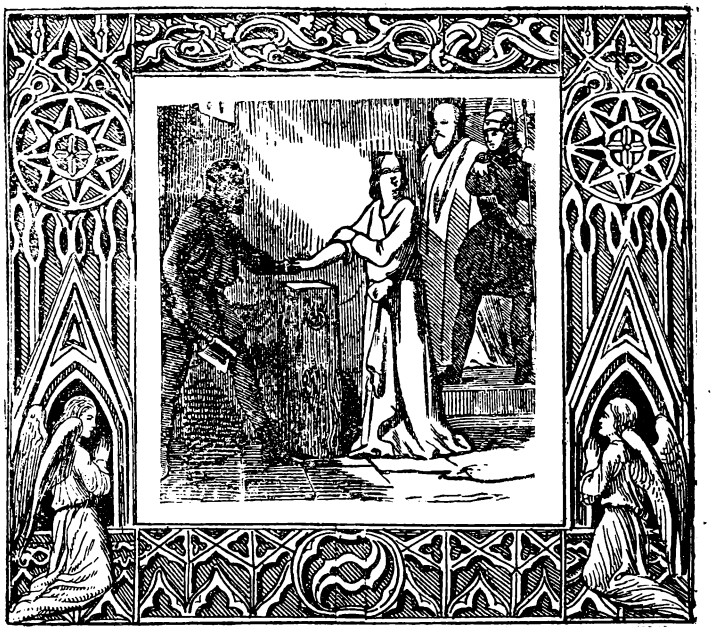

dicséré Istent, mivel keze ép volt, csak a vágás helyén maradt egy finom vérveres vonal.

120. Szent Romedius.

Szent Romedius völgyében várformában emelkedik a hires remetelak. Ezen remetelak alapitatott szent Romedius által, ki egyik ivadéka volt a Taur grófok ős családjának az Inn völgyében. Még mint ifju ment el két társával szülei házától Rómába bucsut járni. Hazafelé jövén, a trienti püspökkel, sz. Vigiliussal barátságot kötött és annak tanácsára Mons völgyébe került, hol társaival az egyedül álló sziklahegyen remetelakot épittetett és mint szigoru remeték éltek itt, a hitet hirdetve s csodákat

mivelve s a szegényeket gyámolitva. Halála előtt kevéssel még látni akarta barátját, Vigilius püspököt, ő tehát szolgáját az alpesek közé küldé, hogy lovát elhozza; de a lovat a medve széttépte és megette. Rodemius parancsára a szolga a nyerget a medvére tette, mely azután megszelidülve a szentnek engedelmeskedett. Ezen ment Romedius Trientbe, és Vigi-

liussali kedves társalgás után visszatért. Nem sokára meghalálozván, társai Dániel és Ábrahám eltemették. Később a remete emlékére templomot épitének. Romedius tisztelete okmányilag 1135-ig visszavezethető. Thun grófok gazdag alapitványt tettek a szentség őrzőinek, kik még most is, mint a remeteség priorjai, a bucsusokat és zarándokokat lelki eledellel ellátják és a templomot is gondozzák. Hogy

pedig rablók meg ne támadhassák e helyet, este hat óra után csak ismerős emberek számára nyittatik fel a kapu. Nehány év előtt e rengeteg magányában álló kolostor és templom gazdagsága rablókat csalt ide, kik este mint bucsusok borultak a prior lábaihoz. Éjnek idején töltött pisztolyokkal rohantak rá, de a pisztolyok egymásután el nem sülvén, a rablógyilkosok rémülettel futottak el a remeteségből. Ez idő óta a vendéglőben is éjjelre csak ismerős kap szállást.

121. Egy szüz Mária állóképe által az istentelen megbüntettetik.

Nicea városában egy Konstantinus nevü harczos az oltáron meglátván a bold. Szűz állóképét, annak fejét minden igaz ok nélkül kővel meghajitá, ugy

hogy az állókép, mely csak fehér agyagból volt, darabokra törve földre hullott. Ezzel meg nem elégedvén, a törött szobrot lábával összetiprá. Következő éjjel megjelent előtte a Szűzanya és mondá: „Konstantin, meggondoltad-e mit tettél igaz ok nélkül képemmel, mely nem bántott? Azért a mint te bántál velem, ugy fog ma veled az ellenség bánni.“ És alig reggeledvén, az ellenség megrohanta Nicea városát. Konstantin a többi harczossal kirontott az ellenre, de egy nagy kő rögtön fején találta, és midőn megholtan a földön hevert, az ellenség rárohant és szétzúzták s morzsolák testét.

122. Hieronymus szent Ferencz teste által Isten csodát tesz.

E szent ember jóltevője és ápolója volt a szegényeknek és betegeknek és csodatettei által hires volt egész világon. Történt, hogy Guevara Ulloa Ilona herczegasszony több izben folyamodott sz. Ferenczhez, hogy nekie kétféle kegyelmet eszközöljön, nevezetesen: nyerjen Istentől egy fiörököst és másodszor gyógyuljon meg egy kis leánykája, ki betegsége következtében megnémult és tagjainak mozgékonyságát tökéletesen elvesztette, ugy hogy egészen megmeredve vala. A szent férfiu vigaszt és reményt öntött bele, mondván: mindkettőt elfogod érni, de nem rögtön. Több évek multak el és ezalatt sz. Ferencz meghalt. Ekkor a herczegnő kis leánykájával éjnek idején a szent férfiu sírjához ment és ott könyörgött neki az igért kegyelemért. A kis leány egyik komorna karján feküdt, és megcsókoltatták vele a meghalt szent Ferencz kezét. Antonio de Angelis prépost azután megfogta a szent kezét és érinté azzal a leányka homlokát, és az rögtön felkiáltott: bocsássatok, tegyetek le a

földre, ámbátor azelőtt szót sem tudott vala beszélni; aztán fel s alá járkált, és midőn megkérdeztetett, hogy állhat lábain, azt felelte: jól, igen jól. Végre segitség nélkül ment a templom főajtajáig és maga beült a kocsiba; tökéletesen visszanyerte szavát, valamint teste mozgékonyságát és meg vala gyógyulva. Még csak a másik igéret teljesitése volt hátra, nevezetesen egy fiörökös, és ime ez is megtörtént, mivel a herczegné fiat szült vala. Az Isten e hű szolgája iránti hálából e gyermek a keresztségben Ulloa Hieronymus Ferencz nevet nyert.

123. Mi nevezetes történt Budavára visszavételekor 1686-ban.

Mielőtt Budavára 1686-ban a keresztények hatalmába került volna, nehány hónappal előtte a törökök többször hallának éj idején dob- és tárogatóval kisért nagy zenét a sz. István templomában Budán. Történt azonban, hogy két szerzetes Seraphikus sz. Ferencz rendéből érkezett Budára, kik rögtön hivattak a török parancsnoktól és meghagyatott nekik, hogy egy éjet sz. István templomában töltsenek, kiváncsi levén tudni, vajjon ők is tapasztalandják-e a mondottat. A szerzetesek tehát rögtön a helyszinére mentek és ott buzgó imádságban időztek. De kevés órák eltelése után megjelent egy magas fegy-

veres férfiu két más férfiu kiséretében és inté a szerzeteseket, hogy ne féljenek, igy szólván: én vagyok István hajdani magyar király, és Istennél már régen könyörögtem, hogy Buda városa a kereszténynyeknek ujra viszaadassék. És hogy az nem sokára megtörténik, ezt akkor tudatta velem Isten ő felsége, midőn a dob és tárogató által kisért zene először hallatott, mi azután többször is történt, hogy ebbeli örömömet nyilvánithassam. És miután ezt mondta volna, a látvány eltünt.

Midőn tehát reggel a szerzetesek megkérdeztettek, miket tapasztaltak légyen az éjjel a templomban, azt adták feleletül, mikép sem dob, sem tárogatót nem hallának (a mint hogy ugy is volt); tehát el is bocsáttattak. A szerzetesek azonban siettek a lengyelek királyához és annak azt mi velük történt hűségesen előadták. E végből még azon évben megrohantatott Budavára és szerencsésen el is foglaltatott. Sőt azt is mondják, hogy Buda ostroma alatt a hadsereget tizenkét sas követé; és Budáról egy sas az ostrom alatt gyakran kirepült, az árkászokat meglátogatá és ujra hazament.

Azonban a legnevezetesebb vala az, mi most következik. Ugyanis van Budán a szűz Mária mennybemenetele templomában baloldalon a falban egy életnagyságnál nagyobb bold. szűz Mária szobra közönséges kőből kifaragva, melyet egy pár pásztorfiu az álmában látott Boldogasszony képe után kifaragott, és ez a szobor Jézus szent szive oltára felett áll. Ezen szobor iránt, midőn még Buda főváros virágjában volt, tehát sokkal előbb, mielőtt e vár 1541-ben a törökök által elfoglaltatott, a budai hivek különös tisztelettel viseltettek. Mikor pedig Buda már el volt foglalva, Budára olyan török basa tétetett parancsnokul, ki azelőtt keresztény levén, ezt igen jól tudta, azért megparancsolta katonáinak, kik a fönt érintett nagyszerü templomot istállóvá alakitották át,

hogy eme bold. Szűz szobrát legkisebb sérelemmel se érintsék, se helyéből el ne mozditsák, se össze ne zuzzák, nehogy a magyarok nagyasszonya a keresztényekérti közbenjárása következtében a törökök szerencséje megsemmisittessék. Mindazonáltal katonáiban nem bizván, a nevezett szobor elébe, mely még mai napig is fennáll egy félgömbölyü falüregben, kőfalat huzatott, s igy a törökök itteni uralmának ideje alatt a bold. szűz Mária szobra, mintha a magyarok és a többi keresztények siralmas állapotát siratná, elrejtve volt.

A magyarok megkezdvén az ostromot, nagy tüzes golyókat röpitének a várba és a lőportornyot fellobbanták, mi által oly földrengés idéztetett elő, hogy az három mértföldnyire is érezhető vala és ez által a vár falai is egyik oldalon összeomlottak, oly iszonyu ropogással, hogy az több mértföldekre elhallott, s oly nagy por- és füstfelleget vervén fel, hogy több óráig az ostromlók és ostromlottak semmit sem láttak, ez alkalommal tehát midőn a por- és füstfelleg elvonult, a magyarok az igy összerongált várat bevehették volna rögtön, de beküldének a basához, hogy adja meg a magát, ez azonban azt izente, hogy ő azt nem teszi, hanem két hét mulva Hanzsabég gyönyörü leányával, ki atyjával együtt a várban volt, menyegzőt tartand. Ez a basa különben oly kegyetlen ember volt, hogy szántóföldeit is emberekkel szántatá, és nem kimélvén sem grófot, sem nemest, az ekébe fogatta és dolgoztatott velük. Igy viselte gróf Szapáry is a török jármot, ki azután csodálatosan megszabadulván, az ostromló sereg közt vala. Midőn tehát a magyarok táborába e hírt megvitték, a roham elhatároztatott és másnap a vár csakugyan bevétetett. A basa, ki oly kegyetlenül bánt a magyarokkal, gondolván, hogy most már ővele is kegyetlenül fognak bánni, mérget vett be s a berontó magyarokat gúnynyal fogadá.

Azonban éppen Szapáry kezébe kerülvén, az bosszu helyett megbocsátott neki. E nagylelküséget látván a basa, felkiáltott: „Oh nemes magyarok! a kegyelem rám nézve késő, mert én mérget vettem be, de csak most látom mily balga voltam, azért engedjetek meg, mert én keresztény akarok lenni ujra, mivel a ti Istenetek, ki ellenségeitek irányában titeket szelidségre és engedékenységre tanitott, egyedül az egy és igaz Isten.“ Vele együtt akkor kereszténynyé lettek többen, különösen Hanzsabég gyönyörü leánya is, kinek karjai között mint hivő keresztény mult ki a basa. Midőn pedig a földrengés által a fal a templomban összerogyott és a törököket romjai alá temette, a bold. Szűz szobra, mely 145 évig volt befalazva, mintha égből szállt volna alá, mindnyájok által látható vala; mintegy általa mutatván Isten, hogy a keresztények e győzedelmüket a bold. szűz Máriának köszönhetik és annak közbenjárása által lettek a vár urai. Ezzel szinte beteljesedettnek látszott II. Innocentius római pápa jövendőlése, mit megirt vala Nagy Leopold császárhoz küldött levelében, melyet egy Budavára ostromára indult keresztény hadcsapat a pápa által e czélra szánt zászlóval elhozott, és mely zászlón a boldogságos Szűz képe alatt e felirás vala olvasható diákul: „Budát a boldogságos Szűz segitsége szerzendi vissza.“ És ime másnap, szeptember 2-kán, 1686-ban, midőn a győztes keresztények Budavárába berontottak, azon oltár előtt, mely felett e csodálatos Mária-szobor állott, zengték el a magyarok az ünnepélyes „Isten dicsérünk“-et.

Ez időtől fogva mai napig a budai és más helyről is ide sereglő hivek nagy sokasága különös és kitünő ájtatossággal tisztelik e nagyasszonyunk szobrát, ki magas pártfogása és szószólása által segitett kivívni nem csak hazánkra, de az egész keresztény világra üdvösen kiható fényes győzedelmet, miért is dicsértessék az ő neve örökké.

124. Nepomuki szent János.

János Csehországban, Nepomuk városban született 1330-ban. Gyermekkorában oly gyenge volt, hogy életében kétkedének, de anyja őt a bold. szűz Mária oltalmába ajánlá, és János életben maradt. Pappá lévén Prágában egész kanonokságig vitte, később a császárné gyóntatóatyja lett. Egykor a császár ama gondolatra jött, hogy Jánostól megfogja tudakolni, mit gyónt a császárné, mert Venczel nem csak hogy nagy zsarnok, de szerelemféltő is volt. Mivel pedig szent János azt megmondani nem akarta, tiltván azt a kánon, a dühös császár a hídról éjjel a Moldva vize hullámaiba vettette. A szent férfiut esésében angya-

lok vetlék körül és feje felett hét fényes csillag jelent meg, melyek nappali fénynyel tölték el Prága városát és a császárt megrettenték.

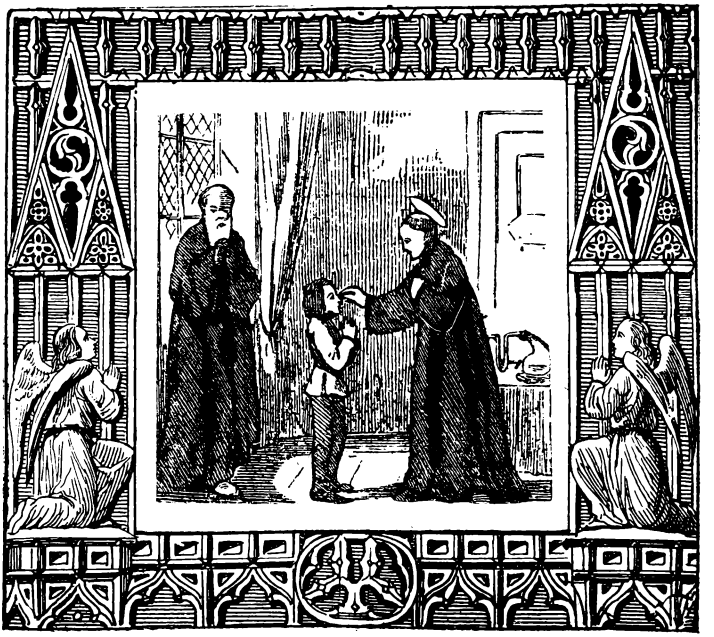

125. Szent Regis János Ferencz.

Regis János Ferencz született 1597 január 31-én; a Jezsuita-rendbe lépett s mint missionarius számtalanokat megtéritett. Ezen sz. férfiu Isten által különös kegyelemben részesittetett ugy, hogy élete számtalan csodák által lett hires. Mint a szeretet apostola járt ő a nép között, mely őt az imádásig szerette. Egykor Xay nevü kis franczia városban levén, nagyon sok ügyefogyott beteg jelent meg nála, és különösen egy hires orvosnak a fia, ki betegsége

folytán szeme világát elvesztè. A szent férfiu a fiu atyját istenbeni bizodalomra inté, és a gyermek szemére rátévén kezeit imádkozott, és ime midőn annak szemeit a kereszt jelével megjelölé, a fiu rögtön visszanyerte szemevilágát.

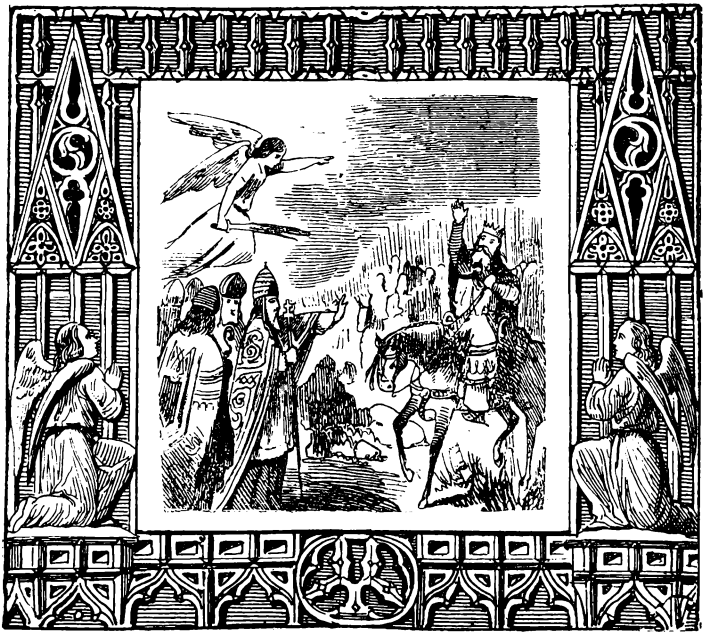

126. Nagy szent Leó pápa.

Ezen valóban nagy férfiu, ki ékesen szólása és szentsége által a legelső ember vala a világon, Rómában született. Történt pedig, hogy mikor Attila, ki magát Isten ostorának nevezé, Olaszországot tűzzel vassal pusztitva Róma felé közeledett, szent Leó pápa három nap és három éjjel imádkozott a

szent apostol templomában, mivel sehonnan segedelem nem érkezett és Rómát fel kellett volna adni, és kiséretéhez igy szólott: A ki követni akar, kövessen! Azután kiment Attila elébe. Attila pedig leszállt lováról és a sz. pápa előtt leborult, kérdvén őt, mit kiván tőle. Szent Leó kivánta, hogy Olaszországból visszavonuljon és a foglyokat szabadon bocsássa. És Attila ezt meg is tette. Midőn pedig Attilát az ő hadvezérei kérdezték, miért reszketett, ő a világ meghóditója, egy pap előtt, Attila igy felelt: ezt én a magam és a ti javatokért tettem, mert Leó pápa jobbja felől lebegett egy fényes és gyönyörü angyal kivont lángpallossal, ki ezt mondá nekem: Ha te Leónak nem engedelmeskedel, ugy magad és hadsereged el van veszve. És Attila rögtön el is vonult Róma alól.

Szent Leó pápa meghalt november 10-én 461-ben. És midőn érezte volna halála közeledését, negyven napig imádkozott és bőjtölt sz. Péter sírja előtt, bűneinek bocsánatát kieszközlendő általa Istennél. És sz. Péter nagy fényességben megjelent előtte, mondván: Én éretted kértem a Mindenhatót és ő bűneidet megbocsátotta. E szavak után övéinek karjai között visszaadá lelkét Istennek.

127. Szent Vendel.

Skócziában 544-ben királyi vérből született Vendel, és nevelésbe egy jámbor püspökhöz adatott, kinél az erényben, különösen az alázatosságban oly tökélyre vitte, hogy mindenki előtt példányképül ragyogott. Mivel minden világi javakat megvetett és a királyi udvar fényét megutálta, elhagyá szülői házát és messze a távolban, ismeretlen vidéken pásztorrá lett Trier városa mellett. Itt az alázatosságban még inkább gyakorlá magát; de a sátán megirigyelvén e szent életet, mindennemü kisértésekkel faggatta őt. Azonban Vendel soha el nem tántorodott és kérte Jézust,

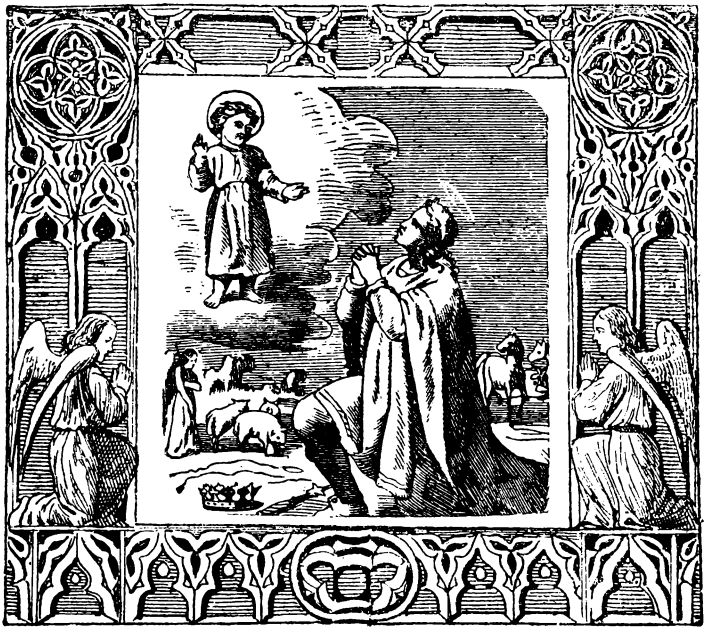

hogy erősitse őt a jóban. És ime nagy fényességben mint ártatlan gyermek megjelent az neki és megvigasztalta. Később Vendel apát lett, de csak halála előtt fedezte fel, hogy ő király fia.

128. Páduai szent Antal.

Antal Bullones Márton portugál király fia volt, és már fiatal korában nagy tudománya és szentsége által kitünt. Született 1195-ben Lissabonban. 1221-ben Coimbrában a Ferencz-rendüek kolostorába lépett és Assisi sz. Ferencz legjobb barátja vala. Egykor a Dominikánus-renddel Forliban gyülésök levén, Antal bizatott meg a hit feletti szónoklattal. Ő tehát rövid könyörgésben a Szentlelket hivá segitségül, és

ime, nagy fényességben fehér galamb képében leszállott az és lebegett felette, isteni malaszttal árasztván el kebelét. És sz. Antal oly hires beszédet mondott, mely csodálkozással tölté el a jelenlevőket. Számtalan csodákat mivelt, és mindenkitől szeretve és tisztelve meghalt 1231 junius 13-án, még csak 36 éves lévén. Sírjánál is sok csoda történt s a páduai főtemplomban áll pompás síremléke.

---

129. A friedlandi kenyérosztogató Boldogasszony szobra.

Ezen boldogságos szűz Mária szobra Znaimban a szent Mihályhoz czimzett parochialis főegyház jobb oldalon álló oldaloltárán áll.

Történt vala pedig, hogy a harminczesztendős háboru alatt Anna Mária Dorottya, született Lodron grófné, Gallas gróf főtábornagy neje, ki férjét minden csatájában követte, egykor egy csata alkalmával egy szétdult templomhoz ére, mely előtt nehány vadjellemü katona egy szép, fából faragott szűz Mária szobrát, karján a kis Jézussal,

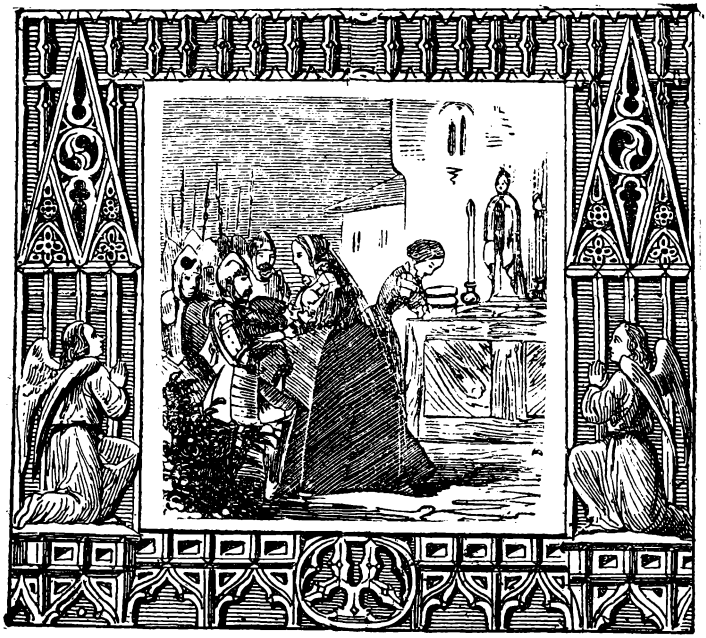

éppen a tűzbe akart dobni. Alig vette ezt észre a derék és kegyes grófné, tüstént kivette a durva harczosok kezéből a szobrot, és a legnagyobb kegyelettel, buzgó imákat rebegve, szállására vitte. És azontúl mindig nagy tiszteletben és becsben tartotta, az előtt végezvén mindennapi imáját.

Férje kiséretében, a harcz veszélyei között,

midőn a szükség és nyomor ezerféle alakban és képekben járja be a földet, a kegyes grófné hadi éléstárát egy nagy szekrény képezé, melyet mindig magával hordozott, melyből maga és kisérete táplálkozott, és melyből a beteg katonák is gyakran kereszténvi szeretettel láttattak el.

Ez élelmi vagy kenyeres ládát ő egy kis szőnyeggel szokta volt betakarni és a lángoktól megmentett Boldogasszony szobrát rátenni, két viaszgyertyát gyujtván meg mellette, s ez volt házi és hadioltára, mely előtt imáját végezé. És oh csoda, mindannyiszor, mennyiszer a szobor e szekrényre tétetett két égő gyertyával, és meddig az ott állott, abból a kenyér mindenkinek csodálkozására ki nem fogyott, bármennyi vétetett is abból ki a kiséret és szegény sebesült és beteg katonák számára. Azonban mihelyt a kegyes grófné a szobrot és gyertyákat a szekrényről elvette, a kenyér megkevesbült. Azért a katonák bizodalma e szent szobor iránt napról-napra nőtt, és elnevezték azt a kenyérosztogató Boldogasszonynak.

A háboru után a grófné friedlandi várában a várkápolnába állitá fel e szobrot, és sok szegény és beteg ember talált általa enyhületet és meggyógyulást; mig végre a grófné halála után 1666-ban a szobor végrendeletileg Znaimba, a sz. Klára apáczák kolostorába került, és annak eltörlése után 1782-ben a parochiális egyházba vitetett, hol most is köztisztelet tárgya és hol több csodák történtek.

130. Sz. Marianna, a quitói liliom.

Amerikában Quito városában született e szent szűz. 1618 okt. 31-én születését egy az apai ház felett különösen szépen fénylő csillag jelenté. Marianna a karmelita apácza-rend közé lépett. A nép őt mint jóltevőjét nagyon szerette. Midőn meghalt, a buzgó nép azt a házat, melyben született, karmelita apácza-

zárdává alakitá át. Ott halála után való nap a kertben gyönyörü liliom nőtt ki a viztartóból, holott liliom addig a vidéken sohasem termett. Midőn a dolgot megvizsgálták s a viztartóról a követ felemelték, látták, hogy a liliomnak töve nincs. A liliomszálat egy boldogasszony-szoborra tették, de helyébe uj liliom virult a viztartóban, s a nép szent Mariannát azontúl a quitói liliomnak hítta.

131. Payrsberg lovag.

Payrsberg vára Tirolban fekszik Nalson felül, 3 órányira Botzentől, a legszebb erdőben, most egy szép várrom, egykor a Payrsbergek büszke őslaka. Abban lakott 1580-ban Payrsberg Reimprecht

lovag, ki szilaj, vad természetü vala. Nőül vett egy gyönyörü kisasszonyt, Adrian Etelkát, ki oly szép növésü volt, hogy a „hegy liliomának“ neveztetett. Ő gyakran egész éjen át imádkozott férje ágya mellett, hogy Isten szelidséget küldjön szivébe, és megható türelemmel szolgált neki. De semmi sem zabolázhatta férje vad szerelemféltését.

Midőn egykor szelid neje este a megfeszitett Jézus képe előtt imádkoznék, dühösen kihuzta kardját és az imádkozóra rohant. „Ha meg nem esküszöl“, mond ő, „hogy Istent kevésbé szereted, mint engem, e kardot markolatig ütöm szivedbe. Még az Istent sem szabad jobban szeretned nálamnál!“ Etelka megrettent, e rettentő káromlás megdermeszté őt; fel akart kelni, de nem birt. Keblében oly pattanást

hallott, mintha kifeszitett húr pattant volna meg – élettelen dőlt a pázsitra kertje olajfája alatt.

Reimprecht három nap és három éjjel mozdulatlan állott a halott felett, kardját kinyujtott megmeredt kezében tartva. Negyedik reggel elmultak ideggörcsei, egy fűzfatörzsre leült, s egy könycsepp gördült ki szeméből, ez volt tizenkét év óta az első könye. Kezeit ölébe ereszté és egy Istentől büntetett őrült tekintetével némán és nyugodtan nézett az emberekre, kik neje holttetemeit elvitték és Botzenben a czimeres házban eltemették.

Sohasem lépett többé várába és magányosan bolyongott az erdőben. Szakálla ugy megnőtt, hogy két év mulva háromszor csavarithatta dereka körül, és haja bozontosan hullott nyaka és vállaira. A fülemilék, melyek a várhegyen költöttek, fejére szálltak, hogy a legfinomabb hajszálait kihuzgálják és fészkeiket azzal rakják ki, ő nem vette azt észre. A harmat reggelenkint oly vastagon volt rajta, hogy a méhek rászállottak s azt itták. Sohasem nézett fel és sohasem szólott egy szót sem. Igy maradt ő némán 9 évig és 9 hétig.

Midőn vadásza a 10-ik hét első reggelén ételt hozott neki, egy sziklacsúcson ült, Botzen felé bámulva. Egy pók hálóját szemei elé köté és csizmáin kis csigák kusztak fel, hajából pedig, mely bozontosan derekáig ért le, gyík ugrott ki. Reimprecht meg volt halva, és harangozás nélkül temettetett el Nalsban sz. Ulrik templomában.

132. Szent Anzelm (Anselmus).

Anselmus canterburyi érsek vala Angliában, és korának legnagyobb férfia vala, kit ugy a pápa és királyok, mint a népek szerettek és tisztelének. Ezen szent férfiu annyira birta a nép bizodalmát, hogy a hol ő volt, ott minden bajnak és bánatnak vége vala. Történt egykor, hogy Winchesterben nagy

tűz támadt ama vendéglő közelében, hol Anzelm tartózkodott. Az emberek látták, hogy itt minden segedelem hasztalan, mert a tüzet nem fogják eloltani, annál nagyobb szorgalommal igyekeztek tehát a butorokat megmenteni; azonban a vendéglősné feltartóztatá őket, mondván, hogy addig, mig Anselmus, az Isten barátja, itt van, ő mitől sem fél. Kisérőinek kérelmére a szent férfiu a kereszt jelét csinálta kezével a tűz felé, és ime a lángok megfordultak és a tűz kevés pillanatok mulva elaludt.

133. A vérkápolna Budán.

Szienában Olaszországban egy igen régi Boldogasszony képe tiszteltetik, melyről a legenda azt

mondja, hogy az a mezőn lett felállitva, és két ember koczkát játszott előtte, és ezek közül az egyik, ki mindig vesztett, dühében követ dobott a képre és a kővel talált kép vérezett. E képnek egyik buzgó tisztelője, Franzia János szienai lakos, Buda visszavétele után nem sokára mint kéményseprő a várhegy

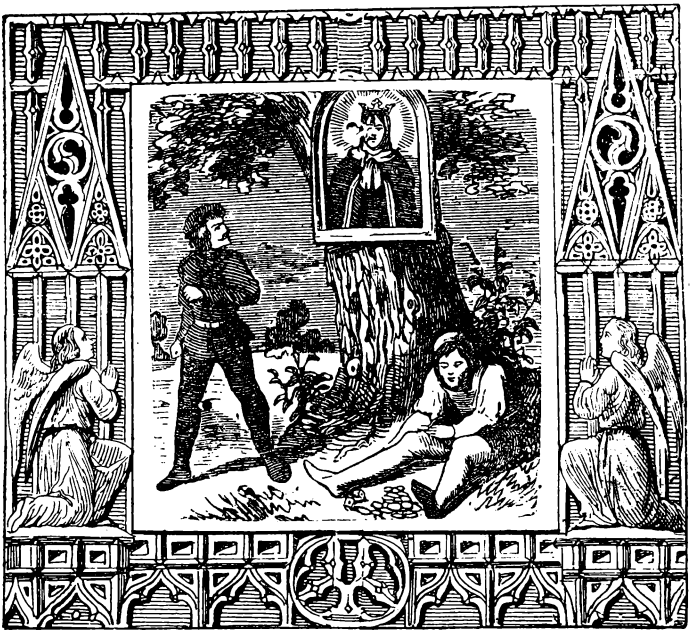

alatt letelepedett, ott, hol most a Krisztinaváros terül. Midőn I-ső József alatt a pestis dühöngött Magyarországon, de különösen Budán, Franzia fogadást tett, hogy ha ő és övéi a pestistől mentek maradnak, gyalog zarándokol Szienába s az ottani Boldogasszony képét lemásoltatja és hátán fogja Budára hozni.

És csakugyan ő és családja megmaradt és ép

egészséges vala; tehát mihelyt a pestis elmult, teljesité fogadását s a képet elhozta. Buda és Pest lakói, valamint a közel fekvő falvakéi is gyakran tartottak e képhez bucsujárásokat, és lassankint a kegyes adakozásokból már deszkakápolnát lehetett épiteni. Midőn később Budán ujra valami pestisforma ragadós kór kezde dühöngeni, a szabadulásért folyamodók csoportosan zarándokoltak a kápolnához. A várparancsnok, ki protestáns vala, bezáratta a kápolnát és őrt állitott annak ajtaja elébe. Egyik nap az őrváltás alkalmával jelenté az őr, hogy a harang a kis toronyban megszólalt. A várparancsnok rögtön megvizsgáltatta a kápolnát, de semmit sem találtak; de Buda lakói észrevették, hogy azon időtől a ragadós kór lankadt. Később ujra megkondult a kis harang. A kápolna ujra átkutattatott, de senkit sem találtak benne, azonban azon napon a betegség teljesen meg is szünt. E napságtól megsokasult a bucsujárók száma és a hivők tömegesen mentek imádkozni a kéményseprő-kápolnába, mert igy hivták azt Franzia János kéményseprőről. Azon időben, midőn Mária Terézia királynénk Magyarhonban utazott (1751) és a kéményseprő-kápolnát meglátogatta, a legtekintélyesebb családok is járultak kegyes alapitványaikkal e kápolna felépitéséhez, és midőn a számos telepedők uj külvárost alapitottak, mely Mária Terézia királyné egyik leánya tiszteletére Krisztina-város nevet nyert, a kis kápolna szűk is lett az oda sereglett hivők befogadására. Le is bontották azt és helyére a még most is fennálló szép templom épült, mely parochiává emeltetett, de régi neve megmaradt. A német lakosság még most is Kéményseprő-kápolnának nevezi, de a magyarok a szienai kép emlékére Vérkápolnának mondják azt. És most, különösen a magasabb rendüek, bár más parochiához tartoznak, itt szokták esküvőjüket tartani, mert az itt

megáldott házaspárok boldog házasságot élnek rendszerint.

134. Szent Porphyrius.

E szent püspök 356-ban gazdag szülőktől született, és miután mindenét a szegényeknek adta, Jeruzsálemben a Megváltó sírjánál élt sokáig, azután Isten parancsából Gázába ment, hol püspökké választatott.

Történt azonban, hogy roppant szárazság lévén, már éhhalál fenyegeté az országot, midőn a pogány lakosok bálványaik előtt hét napig könyörögtek esőért, de hasztalan, ekkor Porphyrius püspök az ő

hiveivel processióval ment vala szent Timotheus templomába, hol szent Maurus és Theus holttestei nyugodtak, s ott imádkozván, az ég beborult, s ime nagy és tartós eső esett. A pogányok e csoda által ösztönözve felkiáltának: Krisztus győzött, ő az egyedüli Isten! És megkeresztelkedének rögtön 177-en, és még az évben más 105 pogány lett kereszténynyé.

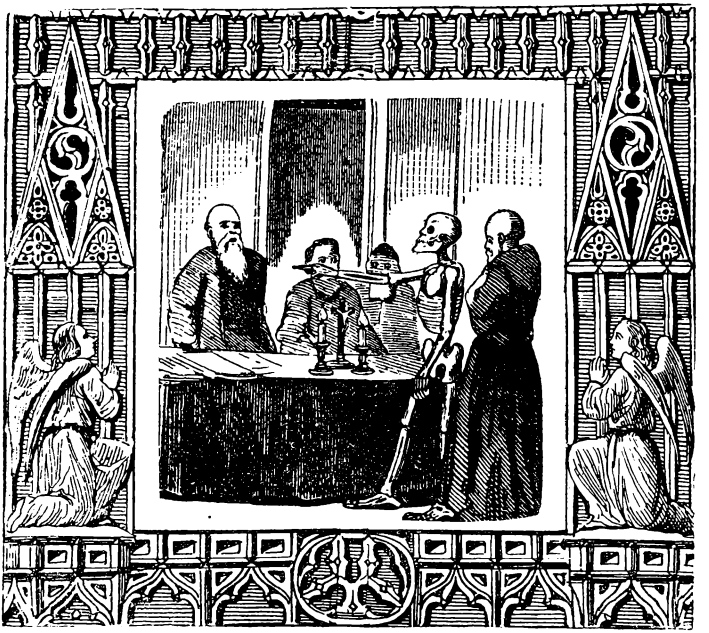

135. Szent Fridolin.

Szent Fridolin irlandi születésü és királyi törzsből való ember vala, és buzgón hirdeté a hitet ama pogány világban, midőn még mártirhalált is szenvedtek a keresztény valláson lévők. Beutazta ő isteni

küldetésből Franczia-országot, Németországot és Helvecziát, mindenütt erősen hirdetvén Jézus hitét.

Azon sok ezerek között, kiket szó és példa által a keresztény hitre téritett, vala két testvér, Urs és Landolfus, Glarusnak urai. Urs mint uj keresztény példás életet viselt, és végrendeletében minden javait sz. Fridolin által a Rajna mellett épittetett sekingeni kolostornak hagyá, és csendesen kimult az Úrban. Halála után a végrendelet szerint javainak a kolostorra kellett volna szállaniok, de a fösvény Landolf törvénytelenül elfoglalta a javakat és nem akará kiadni. Fridolin tehát, mint a kolostor előljárója, törvényszék elébe vitte a dolgot, de a megvesztegetett birák és különösen az akkori országbirája: Baldebert, oly itéletet hozott, hogy ezen adományozás valóságát Fridolin tanuk által bizonyitsa be. Szent Fridolin megigérte, hogy az adott határidőre hitelt érdemlő tanut fog állitani, és isteni hivatásból elment Glarusba a két évvel azelőtt meghalt Urs sirjához; ott nevénél szólitá a halottat, hogy Isten nevében ujra felkeljen és az igazság mellett bizonyságul szolgáljon. És ime a sirkő felnyilott és a sirból Urs csontváza felkelt és Fridolinnal 498-ik évben Kr. sz. u. a törvényszék előtt megjelent, hol már az országbirája Baldebert, a többi birákkal, és Landolf várták vala a tanut. Oda megérkezvén, a csontváz tompa, síri hangon mondá testvére, az élő Landolfhoz: „Oh Landolf! minek háborgatod az én síri nyugalmamat?“ És a birákhoz fordulva ezt mondá: „Tudjátok tehát meg, én ünnepélyesen megismerem és bizonyitom, hogy javaimat a sekingeni kolostornak testáltam.“ A birákat halálfélelem fogta el és Landolf, megváltozván érzelmeiben, felkiálta: „Istenben elhunyt testvérem! nem csak a te javaidat, melyeket igazságtalanul elfoglaltam, hanem saját minden javaimat is birja ezentúl a kolostor mint sajátját.“ — Ezekután Fridolin visszavezeté a halottat sirjába, és

Landolf istenes és kegyes életet élvén, halála után minden javai a kolostorra szállottak.

136. A megmentett leány.

Reuts falut elönté az árviz s a szegény lakosok megmenték, mi menthető vala. Egy kis leánykáról azonban elfelejtkeztek, kinek szülei a mezőn dolgoztak. — Midőn késő este a viz leapadt és lehetséges volt a házba menni, szülői visszatérvén a mezőről, házukba sietnek; de ki irja le örömüket, midőn kedves leányukat, mintha csak most ébredt volna fel álmából, mosolyogva és minden baj nélkül ágyacskájában találják.

Midőn a leány szép hajadonná fejlődött, egykor igy szólt szüleihez: „Éljetek boldogul! Isten áldjon meg benneteket mindama jótéteményekért, melyeket velem minden időben tettetek. Kedves szüleim, én elválok a világtól; mert tudjátok meg, az Isten anyja egykor csodálatosan menté meg életemet az árvizben, és én azt most neki akarom szentelni.“ És a jámbor szűz még azon órában a zárdába ment és apácza lett.

137. Mária, a betegek orvossága Sümeghen.

Az 1699-ik évben nemes Feilhelm Ferdinánd Mária Zsófia nevü neje Bécsben oly lágyék-

rothadást kapott, hogy abban megsántult, és az orvosok által elhagyatva, gyógyithatlannak nyilvánittatott. Ekkor Isten után a bold. szűz Máriánál keresett menedéket, ki a betegek orvossága, és ime! álmában látott ő egy igen gyönyörü szobrot, mely a fájdalmas Istenanyát ábrázolta, a mint a keresztfáról levett fiát ölében siratja. Egyszersmind ugy rémlett előtte, mintha szózatot hallott volna, mely neki parancsolá, hogy e szobrot felkeresse. Ő tehát mindjárt az egész vidéket beutazta, de az álmában látott képet fel nem találta. De midőn ájtatosságában állhatatos maradna, álmában ugyanazon kép jelent meg előtte, és szózatot hallott, hogy azt Sümeghen Magyarhonban keresse. Igy aztán Sümeghre viteté magát, és első pillanatra megismerte az ott felállitott szobrot, mely kétszer jelent meg előtte álmában. Ő tehát számos jelenvoltak előtt elbeszélte, mi történt vele, és kérte a tisztelendő ferenczieket, kiknek templomában a szobor állott, hogy azt az oltár szélére állitsák. Miután ez megtörtént, forró szeretettel és buzgóan kért segedelmet, és ime! rögtön minden fájdalma megszünt, lágyéka és oldala meggyógyult, lábai megerősödtek, és ugyanaz a személy, kit az oltárhoz vezetni kellett, mindenek szemeláttára maga erejéből felállott, azután térdeire omlott, dicsérte Istent és hálaimát mondott a Mindenhatóhoz és a legszentebb Szűzhöz.

Ez történt 1699 február 6-án, mely napot még maig is megünneplik Sümeghen, és a csoda-szobor „a betegek orvossága“ nevet nyert.

138. Szent Hubert.

Hubert, aquitaniai herczeg Bertrand fia, született 656-ban és az udvarnál főhivatalt viselt. Történt egykor, hogy vadászaton levén, éppen nagypéntek vala, midőn többi társaitól távol egy különös szép

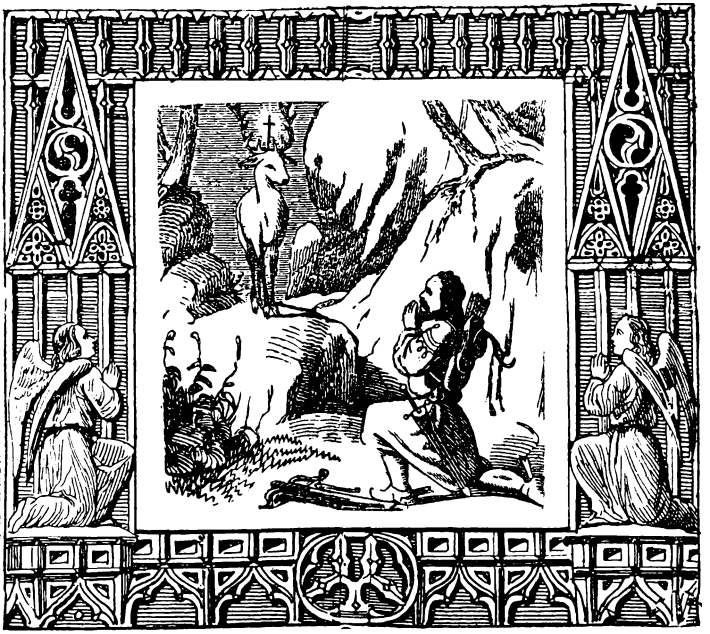

nagy szarvas termett előtte, és a helyett, hogy elfutna, azon pillanatban, midőn hajitó dárdáját ráemelte, feléje megyen. Ezen csodálkozván Hubert, rá néz a szarvasra, és ime annak szarvai közt a megfeszitett Jézus testét szemléli nagy fényességben. E felett nagyon megrettent ő és rögtön leszállott lováról, s ezen isteni kegyelem által megindittatva, térdre borult és buzgón imádkozott, hogy Isten az ő elméjét e csoda felett felvilágositsa. És ime szózatot hallott az égből, és az órától igen szent életet viselt vala.

139. Mária remetesége Hidegkút mellett.

Ez a csodatevő kép Meinhardus nevü remetétől, kit két gyilkos egy általa épitett Mária-kápolnában egy éjjel meggyilkolt, eredett, és a kost-

niczi püspök, sz. Konrád, II. Agapus római pápa és Ottó római császár idejében nyilvánitá, hogy e kápolnát maga a Megváltó csodálatosképen felszentelé.

Maria-Einsiedel (Mária remetesége) Helvecziában nem messzire van Zürich városától, és oda már kilencz század óta Európa minden országaiból tö-

megesen jelennek meg a bucsujárók. A benedekrendiek, kiknek kolostorában növekedett Meinhard remete gyermekkorában és neveltetett szent férfivá, látják ott el az isteni tiszteletet és vigyáznak a szent képre. E kép festett másolatát Tolvizer Katalina hozta magával, midőn Helvecziából kiköltözött, és Buda városa közelében

letelepedett. Nem sokára Linzenpol György, kit a vidéken csak Marxelnek neveztek, nőül vette. Ekkor aztán a magával hozott képet egy fára akasztá, Hidegkuttól mint egy félóra járásnyira, hol mindketten zsellérképen laktak vala. E képhez gyakran kijárt és ott oly buzgóan imádkozott, hogy nem sokára több követőkre talált, különösen pedig a pásztorok és vinczellérek között, kik a képet a zivatar és eső ellen oltalmazandók, fedéllel látták el. De mivel az ide sereglő nép buzgósága nőttön nőtt, különösen miután hire terjedt, hogy Forstmar nevü budai polgárnő, a budai országútról, e Boldogasszony-kép előtt elvesztett szemevilágát ujra visszanyerte, tehát kegyes hivő keresztények az akkori földesúr Troyanszky Ignácz rendeléséből deszkakápolnot épitettek ide. Nehány év lefolyása alatt nevezett földesúr 1807-ben végrendeletében meghagyta, hogy özvegye a templomot, melyet már ő épittetni kezdett, halála után is folytassa és annak épitését befejeztesse. — Igy keletkezett tehát a mostani templom, melyet a budaiak és a vidék többi lakói különösen kedden, csütörtökön és szombaton számosan látogatnak, mely napokon a hidegkúti lelkész itt szent misét szolgáltatni köteles. E kis templom a kegyes adományokkal, képekkel, szebbnél szebb becses ajándékokkal azoktól, kik itt isteni kegyelemben részesültek és vigasztalást nyertek, ugy megtelt, hogy már hely is alig találkozik benne, és valóban megérdemli, hogy minden idegen által meglátogattassék. Különben itt Mária nevenapján (szept. 8.) évenkint népes bucsu ünnepeltetik. És itt sokan nyertek isteni malasztokat és kegyelmet már eddig is, miért áldassék az Úr és Mária.

140. Boldogasszony szobra Máriavölgyben (Marienthal) Pozsony megyében.

1330-ban történt, hogy Máriavölgyben egy vak koldus, miután az a völgyi erdőben buzgóan imádkozott volna, szózatot hallott az égből, mely vele tudatta, hogy ott közelben vizforrás létezik, mely-

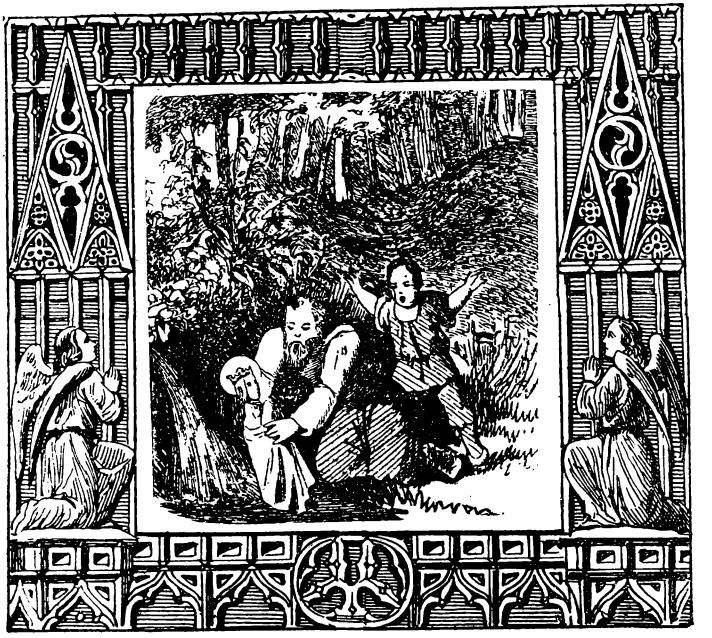

ben csodakép van elrejtve; hogyha tehát e forrás vizével szemeit megmossa, rögtön látni fog. Ez útmutatás szerint tehát e forráshoz vezetteté magát egy fiucska által, és mihelyt szemeit e vizzel megmosta, felnyiltak azok és ő látni kezdett. Ő pedig a forrás fenekén levő Boldogasszony szobrát meglátta s felvette nagy buzgósággal, és faoszlopot készittetvén,

ott felállitá e csodatevő szobrot, és onnan elment oda ájtatosságát végzendő, és számos vetőkre talált, kik részesülvén vele együtt több malasztokban, dicsérék az Urat, ki szent anyja ott több csodákat mivelt.

141. Szent Distlawa.

Csehországban hajdan a legájtatosabb és buzgób nő volt Distlawa, és senki sem hasonlitott hozzá ényben. Ő volt a szükölködők angyala és a szegéyek anyja. Lakott pedig Lembergben szép kastéyában; védbástyája volt a hit, és társa az alázat.

A kastélytól jó félórányira állt egy templom, ebbe járt a jámbor nő, lett légyen forró nap vagy dörgő szélvész; ő mezitlab ment a hegyes töviseken

és [illegible] hideg havon, hogy ez által lerójja egykor elkövetett[illegible]nét, mert ifjuságában őt is mint a többi nőket elrag[illegible] a bűnös hiuság, és pedig kiválólag mivel igen szép lábai voltak, azokra volt oly büszke, s nem vala lábra ki elég kicsiny czipőt készithetett volna, és [illegible]volt kelme bár mily drága, melyből czipőt [illegible]ltatott volna. E dölyfösségét és hiuságát tehát h[illegible]megbüntesse, most mezitláb járt a templomba [illegible]tén városon.

És ime, az erdőben minden fa tele van jégcsappal, kastélyt és kunyhót [illegible]ras hó fedez, mégis mezitláb megyen a templomba [illegible]tlawa, s egy kis szolgáló leányka követi őt, [illegible]sz mezitláb.

Az erdő kopasz fáit a[illegible] durván verdesi egymáshoz, azonban sem a csipős [illegible]rva szél, sem a dermesztő hideg nem képes bátor[illegible]t megingatni. Azonban a kis szolgáló sirva m[illegible] és mondja: „Oh asszonyom, ime már nem bir[illegible]vább menni a nagy fájdalom miatt.“ De asszonya[illegible] szegény kis leányt szóval és tekintettel inti: [illegible] Ur hátrahagyta nekünk lábnyomait, kimutatv[illegible]zon ösvényt, melyen járjunk. Ha még most er[illegible] képest göröngyös neked ezen ösvény, csak lépj a[illegible]ábom nyomaiba.“

És a leányka asszonyának nyomaiba lépvén hiven követi őt a buzgóság, [illegible]ság és bűnbánat ösvényén és ugy sokáig já[illegible]rt a[illegible]zon, melyet Distlawa mutatott neki[illegible]eté[illegible] ösvény őt a paradicsomba[illegible]ama kis templomban meg[illegible]aig is lá[illegible]megszállott, könyörög előtte, hogy kegyelmes [illegible]mutassa meg előtte az erény útját.

142. A hű nő.

Egy lovag a szent földre harczolni ment és neje Ilona varrt neki fehér inget veres kereszttel,

melynek az volt tulajdonsága, hogy sohasem lesz szennyes, mig Ilona hű marad. Azonban a hitetlenek elfogták a lovagot és a nehéz fogság alatt, daczára ütés, verés és izzadásnak, az ing mégis tiszta maradt. Ezt jelenték a szultánnak, ki e különös tulajdonságu ing birtokosát látni kivánta, s a lovag elmondá, mi annak oka, hogy inge mindig hófehérségü marad.

Erre a szultán ismerni akarván a hű nőt, egyik követét elküldé, hogy azt ajándékokkal vegye rá, mikép udvarába jőjjön, de a nő állhatatos maradt. Azonban a követet zarándokruhába öltözve mint hárfás követte, hogy férjét kiszabadithassa. A hárfát nagyon jól játszván, a szultán roppant kincsekkel akarta megajándékozni, de ő nem fogadta el, csak azt kérte, hogy egy rabszolgát kiszabadithasson, azt is megnyeré, és ő férjét választá, kivel a nélkül, hogy az

megismerte volna, elindult. Egy városba érkezvén, igy szólt a nő: most téged elbocsátlak honodba; menj Isten hirével és emlékezz meg rólam mindig. A lovag pedig nagy hálával szoritá őt keblére, és kérte, hogy mondaná meg, mit kiván azért, hogy őt a rabszolgaságból kiszabaditotta, mert bár kivánjon nagy váltságdíjt, ő haza érkezvén egyszerre kifizeti. A zarándok azonban nem kivánt egyebet, mint egy darabkát azon csodálatos ingből, hogy azt másutt is mutogathassa. A lovag e kivánságát szivesen teljesité, és a nő maga kezével vágott ki belőle egy darabkát, s azzal elváltak egymástól, s a nő sietett, hogy férjét megelőzze, mi neki sikerült is. Midőn pedig a férj ősi várába érkezve örömében nagy lakomát adott, egyik barátja titkon elmondá neki, hogy neje egy idegen férfi után elment s 12 hónapig oda volt. Ezt nyilvánosan szemére iobbantván a nőnek, az nem szólt semmit, hanem szobájába távozott és zarándokruháját felvette s hárfájával kijött, mutatván férjének a darabka vásznat is, mit ingéből kivágott. Erre a férj térdre borult, áldván Istent, hogy ily hű nővel ajándékozá meg.

143. Az örök vadász.

A Szepességnek fenyőerdőkkel fedett vidékén egyik faluban lakott egy gazdag és jámbor parasztember, kinek egyetlen fia volt, ki földei s a mezei munka után nem nézett, inkább egész napokon vadászott; és ilyenkor sem fenyegetés, sem kérelem nem birta őt haza vinni. Egykor atyja halálos beteg lett, és végóráját közeledni érezvén, fiától is kereszténylileg akart megválni és utolsó atyai áldását ráadni, azért őt magához hitta, de a rosz fiu, bár hallá atyja hívó szavait, mégis vadászni indult. Ezért a haldokló atya megharagudott, felemelte kétségbeesésében kezeit és e szavakkal megátkozá fiát: Hát vadássz,

vadászsz örökön örökké! párnáira visszaesett és meghalt. És e naptól fogva nem jött soha többé vissza az elátkozott fiu, hanem az erdőkön hallák őt vadul orditani, mint kutya ugatni és rémesen kiáltozni, é hallják mai napig is.

---

144. A jeruzsálemi zarándok.

A szent föld vándora áhitattal megyen tengereken át, hogy ama virányokat láthassa, ama földet érinthesse homlokával, melyen a Megváltó járt és drága vérét az emberiségért kiontotta. És buzgósággal kebelében elérte a szentföldi zarándok a pusztákat, melyeken a homok ég lábai alatt és semmi

hűs forrás frissitő vize nem enyhiti a szomjat és árnyas erdő nem fogadja lombjai alá az utast, ki ha eltéveszti az ösvényt, menthetetlenül oda van. Ott csak a vadállatok orditása hallatszik, ha préda után szaglálódva átfutják a lakatlan térséget, melyen keresztül a karavánok félve mennek. És a nagy

pusztaságban csakugyan eltévedt az istenes zarándok, s az égő nap sugaraitól gyötörve s az éj borzalmait kiállva, három rettenetes napot töltött éhen szomjan; és a bizonyos halál elől nincsen menekülése, ha az útra nem talál. És negyedik napon is hiába keresi az utat, s az égető szomjuság már majd őrültté tevé. Ekkor egészen megadva magát Istenhez könyörög, és teljes bizodalommal, kimerit-

hetetlen hittel, ugy véghetetlen szeretettel várja ellankadtan, mély imába merülve, az égető homokra lerogyva, azon pillanatot, mely lelkét Istenéhez vezérli. Már alig eszmél, szelleme előtt homályos képekben vonul el élete minden jelenete, szigoru számot vet lelkiismeretével és kibékül a világgal, ki ellenségeivel, s már-már érinti halántékait a halál hideg szele, már nem bir lélegzeni s görcsös vonaglás szoritja el kebelét, midőn a puszta egyik remetéje megtalálja a csaknem félig halt zarándokot. Ez feléleszti őt s a szomjuhozót és éhezőt enyhitallal és eledellel ellátja. És ime, itt is beteljesült ama közmondás: hol legnagyobb a veszély, legközelebb az isteni segély, mert a remete elvezeté őt az ég különös rendeléséből az óhajtott földre, Jeruzsálembe, hogy fogadalmát teljesithesse, mit Istennek tett vala. Oh! bár bennünket se hagyna el az Ur, ha végóránkban talán vigasz nélkül lennénk, hanem vezetne szolgája közbejöttével az igéret földjére, az örök életbe!

---

145. A hibázó garas.

Nagy drágaság uralkodott s egy szegény paraszt elment az uzsoráshoz, mert szükségben szenvedett, neje beteg, sok gyermekei vannak és nincs mit enniök, tehát egy véka buzát kért kölcsön. Az uzsorás azonban csak készpénzért akart neki buzát adni. A paraszt elment, összekoldult és kölcsönzött pár forintot nagy ügygyel-bajjal és csak egy garas hibázott az árból. A szegény ember kért, rimánkodott, hogy Isten nevében adja ki a buzát, ő e pénzt a legnagyobb bajjal szerezhette össze és nem tudja a hibázó garast megszerezni. De az uzsorás kérlelhetlen maradt és kivánta a garast. A szegény éhezett és ujra koldulni indult, végre összekoldulá nagy nehezen a hibázó garast és az uzsorás kezébe lefi-

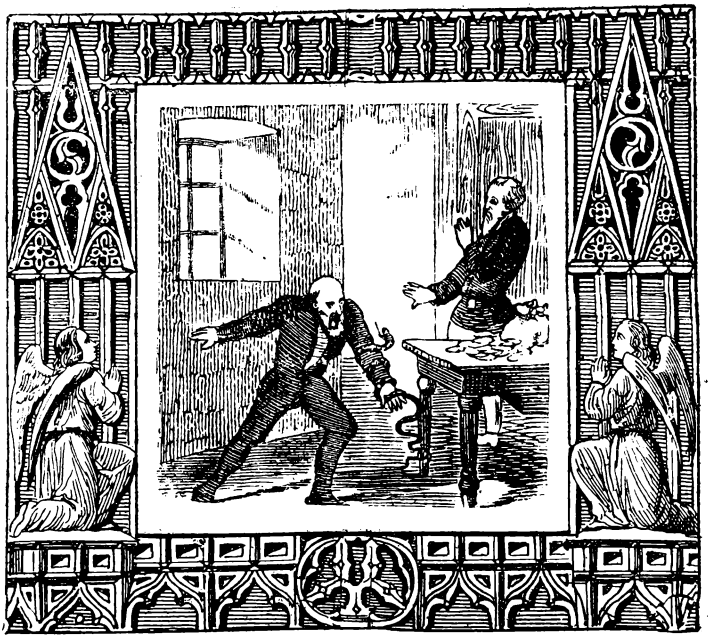

zette. De a garas a földre esett, és a mint pénzvágyólag az uzsorás utána kapott, abból rút kigyó lett, mely az uzsorást összemarta, ugy hogy az három nap mulva megőrülve kiadá gonosz lelkét.

---

146. A kis Jézus csókja. (Tárkányi után.)

Búval köszöntött be egy hű anyához a karácsonyest, mivel jó gyermeke halványan, mint letört szép liliom, véghervadásához közelgete; s hogy perczre könyitse a nyugtalan szülő a szenvedő leányka kínjait, diszes karácsonyfával lepte meg őt. A kis leány felveté bágyadt szemeit és csendesen kérdé: „Ma jő el a kis Jézus, jó anyám?“ és midőn az anya

igenlőleg felelt, kéré őt a leányka, hogy akkor keltse fel, és erre a szelid beteg elszenderült. De anyját félelem és a halál sejtelme lepte meg, és mivel az emberekben nem volt többé reménye, de a hit, mely jó lelkét élteté, beléje vigasztalást és enyhet cseppegtete, letérdelt a hű anya és buzgón imádkozott a Megváltóhoz, mondván: „Isten! te, kit földünkre az

irgalom és örök szeretet lehozott, ki egy szegény jászolban kezdetted az életet és szenvedéseket, hallgasd meg egy szülő fohászait s fogadd kegyelmesen kérelmeit; hogy a kiért hálát adék neked, tartsd meg nekem ez ajándékodat. Oh! tartsd meg, nem annyira az én, mint magad számára ez ártatlan gyermeket.“ És midőn végre az anya fennhangon mondá: „Uram! tartsd meg őt, legyen te szent akaratod“,

a lányka szokatlanul vidám arczczal fölébredt. Szülője álmélkodva kérdi: „Mit álmodtál, egyetlen gyermekem?“ mire a kis leány felel: „Hát nem láttad itt kedves mamám a kis Jézust velem? Almát, diót, mindent adtam neki, s a kis Jézus megcsókolt engemet“, szólt a szemlátomást megenyhült beteg gyermek, és mit a szülő kért, meghallgattatott, mert a gyermek nem volt többé beteg; és napról-napra megerősödvén, ugy szépségben, mint erényeiben gyarapodott. De e gyógyulás emlékét holtáig mint zárdaszűz ünnepelte meg.

147. Uram, hová mégy? (Tárkányi B. J. költem.)

Nero alatt vérfürdője volt Róma a keresztényeknek és számtalan vértanu lelte ott dicső halálát.

Ezek közt volt szent Péter, ki rendithetlenül hirdeté a hitet, midőn elfogatása és kivégeztetése elrendeltetett. A nép rettegve hallá ezt és futott Péterhez, kérve és kényszeritve őt, hogy mentse meg életét, mire a pogánytól üldözött egyháznak oly nagy szüksége van. Végre Péter engedett a kérelemnek és éjjel a kapun szerencsésen ki is ért; de ime! nagy fényben szembe jő vele a Megváltó és Rómába akar vala menni. Megdöbbenve áll meg Péter és rettegve kérdezi: Uram, hová mégy? — A Megváltó pedig felelé: Azokhoz, kiket szükségben elhagyál, hogy ismét örömmel ontsam véremet és meghaljak megváltottimért; és ezzel eltünt látása elől. Péter megszégyenülve tért vissza és örömmel szenvedé a kínos vértanuhalált.

148. Karácsonyi koszoru. (Tárkányi után.)

A jó gyermekek legszebb ünnepe, a karácsony, sok szép adománynyal jött és aranyos diót, szalagot, czukorsüteményt, almát varázsolt a ragyogó tündérfára, csak két leányka, Istennek leghűbb szolgálói, ugy egymásnak legkedvesebb testvérei, öröm helyett méltatlanságot szenvedtek, ámde Isten őket sem hagyta vigasztalás nélkül; mert a mint könyek között buzgó imádságban késő éjfél után elszenderültek, ime azt álmodák, hogy nagy társaságban lennének, hol megjelent a kis Jézus szent anyjának karján és örömkoszorukat osztogatott a gyermekeknek, csak a két szenvedő testvérnek nyujta töviskoszorut. Mindenki megdöbbent, hogy vajjon mit tevének, mivel nem lettek méltók örömkoszorura; de a két testvér azt, bár könyek között szivesen fogadta, mondván: „Legyen az Úr Jézus kedves akarata.“ A kis Jézus látván könyeiket, isteni mosolylyal igy szól: „Nézzétek fejemen az én koszorumat!“ és a mint egyszerre mind Jézusra néztek, mindenkit bámulat fo-

gott el, mert töviskoszoruval volt koronázva a kis Jézus szelid fejecskéje és rubintként ragyogott homlokán drága vére; és megérinté a két kesergő testvér töviskoszoruját s elmultak minden keserveik. Ekkor szűz Mária az angyali karral, mely ott vala Jézusnak szolgálatára, zengni kezd örvendő arczczal

és hanggal a két ártatlan szűz vigasztalására: A búkoszorut is a kis Jézus adja, de gyöngyfüzér az annak, ki ő érette szenved, legyen a kegyes Jézus akarata, ki a kesergő lelket megvigasztalja. — És ezen örömének mennyei hangjára a két megvigasztalt jó testvér felserkent álmából; ekkor szólt a harang Úr angyalára, és imájuk hála volt, mely az egekbe felment; és ezentúl ha bú érte őket, csak

ezt sóhajtották: „E búkoszorut is a kis Jézus adta“, és enyhülésül is csak azt imádkozták: „Legyen a kis Jézus kedves akarata!“

149. A Szent-János-alma eredete.

Tongern városnak volt egy szent püspöke, ezt Jánosnak hívták, ez eleinte földmivelő vala. Midőn egyszer szántott volna, ime elébe jő egy zarándok és igy szól hozzá: Istenben üdvözöllek, Tongern püspöke. „Ki köszöntesz igy?“ kérdé János. „Téged! mond a zarándok, kit az Úr jámborságod végett e szent hivatalra kiszemelt.“ „Távozz kisértő!“ mond János, „mert oly igazán, mint hogy száraz vándorbotod ki nem hajt, nem leszek én tongerni püspök.“ — „Nézz

és higyj!“ — mond a zarándok, és botját a friss szántásba bele szurta, és ime rögtön lombot vert az, azután virágzott és virágjából szép almák lettek.

Minden teljesedésbe ment, a fa pedig megmaradt és egész világon elterjedt oltványai által, és gyümölcse mai napig is Szent-János-almának hivatik.

150. A michelstätti kolostor Karinthiában.

1297-ik évben kezdették a michelstätti apáczakolostort épiteni. Ezen kolostor okmányai mutatják, hogy 1200-ban a nevezett helység lelkésze vadászaton volt, s a közelfekvő erdőből szózatot hallott. A lelkész csodálkozott e felett, nézett mindenfelé, de senkit sem láthatott. Végre elhatározá, hogy a

szózat után megindul. És mivel harmadszor hallotta a szózatot, meg is indult s egy nagy fához érkezett, melyen a boldogságos szűz Mária képét a kis Jézussal karján megpillantá, és ez a fa azon helyen volt, hol most a templom főoltára áll. Ez eseményt, hazatérvén, az aquilejai patriarcha: Albrecht bibornoknak feljelentette és egyszersmind több főpapoknak is küldött tudósitást; mivel pedig a száznyelvü hír mindenfelé hirdeté azt, tehát a kolostor és templom épitésére több hivő felbuzdulván, bőkezüleg adakozott, nemkülömben pedig ezen épitkezést nagyon elősegitették nagy adományaikkal a fentnevezett patriarcha, ugy Ottó és Albrecht ausztriai herczegek, és több más főrangu urak és hölgyek, kik közül többen e kolostorba be is léptek az apáczák közé. Hogy többet ne emlitsünk, 1380-ban apáczává lett itt Ortenburg grófné a Frangepán-családból.

A csodatevő kép mai napig is a főoltáron van és egy festett kép által takartatik. A szeplőtelen boldogságos Szűz, ugy a kis Jézus fejecskéjét nem emberi kéz csinálta, hanem a természet maga képzé az öreg fán, a többi rész azonban már emberi kéz műve, mely ugyanazon fából faragtatott ki és aranyos ruhával fedetett el. Ezen a természet által kiformált boldogasszonykép homlokán látszik egy kis forradás, mint a fán szokott lenni, hol hajdan ág volt, és melyet gyakran bevontak már festékkel, de hiába, mert másnapon a festék elenyészett s a forradás ujra ott volt. És a kis Jézus feje, mely a tőből nőtt ki, ugy látszik, mintha a boldogságos Szűz kebeléből jönne ki. E csodatevő kép idő folytában több pápa által nagy bucsuk- és szabadalmakkal ajándékoztatott meg, mi az iránta mutatott buzgóságot csak növelte, valamint azt több ott történt csoda annál becsesebbé tette, ugy hogy mai napig is nagyon sokak által látogattatik, és ki ott buzgón imádkozik, különös kegyelmekben is részesül

TARTALOM.

Oldal

1. A Szűzanya háza Názárethből az angyalok által Loretto-ba hozatik ... 7
2. Szent Benedek egy paraszt gyermekét feléleszti ... 9
3. A bold. Szűzanya képe a sziklán ... 10
4. Szent Szebald ... 11
5. Szent Edgitta ... 13
6. Szent Stanislaus krakkói püspök ... 14
7. Szent Jutta ... 15
8. Szent Notburga ... 17
9. Krisztus szent szobrával történt csoda Beritusban ... 18
10. Szent Róza Limából ... 21
11. Szent Ottilia ... 22
12. Szent Wilibald (Vilibaldus) ... 24
13. Szent Notburga ... 25
14. Szent Ricza ... 27
15. Isten megparancsolja a szent atyának, hogy a koronát Istvánnak adja ... 28
16. Szent László kősátora Pécs mellett ... 31
17. A kegyes fonóasszony ... 32
18. Szent Rókus ... 34
19. A montserrati boldogasszony-szobor ... 35
20. A virágzó püspöki pálcza ... 37
21. A sziklakápolna a Vág vize mellett ... 38
22. A bold. Szűz a nyomorban sinlődők védanyja ... 42
23. A gyermek álma ... 43
24. Assisi szent Ferencz ... 45
25. Szent Remigius ... 46
26. Szent Erzsébet ... 47
27. Szent Miklós, myrai püspök ... 49
28. A paradicsom-madár ... 50
29. Szent Tekla ... 54
30. Szent Gergely ... 55
31. Szent Walburga ... 56
32. Az ének eredete ... 59
33. Szent Ágnes ... 60
34. Jeruzsálemet a pogányok felépiteni nem birják ... 61
35. Szent Patricius ... 63
36. Di Paulai sz. Ferencz élete tisztaságát bebizonyitandó, izzó szenet vesz kezébe, a nélkül hogy megégesse magát 64

Oldal
37. Az arany saru ... 66
38. V-dik Szent István pápa ... 69
39. A szeplőtelen Szűz megjelenése ... 70
40. Szent Columban apát ... 73
41. Nerii sz. Fülöp Maximi Pál ifjut halottaiból feltámasztja, és saját kivánságára ismét visszaadja őt az égnek ... 74
42. Xaveri szent Ferencz ... 76
43. Szent Anna megjelenése által egy régi templomot felépittet, és több csodát tesz ... 77
44. Szent Hilarius ... 79
45. A boldogságos szűz Mária szobra Arezzóban ... 80
46. Szent Romuald ... 82
47. Az örök bolygó zsidó ... 83
48. Szent Ágota fátyola eloltja az Aetna tüzokádó hegy lángjait ... 85
49. Szent Julianus ... 86
50. Nevezetes csoda, mely a szent ostyával történt ... 88
51. Szent Arnulf gyürüje ... 89
52. A kremsi főegyház ... 90
53. Szent Pál első remete ... 92
54. A dubniczi Mária-szobor ... 94
55. Szent Ositha ... 95
56. A körösfői arany kereszt ... 96
57. Az Ur szent István születését előre tudatja ... 100
58. Egyiptomi szent János ... 101
59. A bold. Szűz egy vaknak megjelenik ... 102
60. A zwetli kolostor ... 104
61. Ancyrai szent Vazul ... 105
62. Szent Skolasztika ... 106
63. A lelkész és a gróf ... 108
64. Szent Benedek ... 109
65. Alapitása a boldogasszonyi egyháznak ... 110
66. Némely afrikai püspök kiszakitott nyelvvel is beszél ... 119
67. Szent Loyola Ignácz, a Jezsuita-rend alapitója ... 120
68. Szent Meinrad ... 121
69. Szent Gallus ... 123
70. Szent Gangolf ... 124
71. Szent Edita ... 126
72. Mit ér egy Miatyánk ... 127
73. Hárskút ... 129
74. Isten segits ... 130
75. A bold. szűz Mária Caravaggióban egy szegény asszonynak megjelenik ... 132
76. Szent Brunó a karthauzi barátok alapitója ... 134
77. A legbecsesebb harczi zsákmány ... 135
78. Mária Keménden ... 137

Oldal
79. A védfal ... 138
80. Szent Godeard püspök ereklyéinél esett csoda ... 140
81. A bold. Szűz megjelenik sz. Gebhardnak, és parancsolja neki, hogy főpásztor legyen ... 141
82. Istenes szent János ... 142
83. A püspök ... 144
84. A korveii kolostor ... 145
85. A bold. szűz Mária megjelenése ... 149
86. Konstantin császár előtt a kereszt megjelen, midőn Maxentius ellen harczra kél ... 150
87. Szent Bilhilde ... 153
88. Csodálatos megtalálása a szent keresztfának szent Helena, Nagy Konstantin anyja által ... 154
89. Szent Brigitta ... 156
90. Szent Lucza ... 158
91. A sírban nem maradó kéz ... 159
92. Szent Rupert ... 160
93. Szent Antal ... 162
94. Szent Quirinus ... 163
95. Vácz város eredete ... 165
96. Sidrák, Misák és Abdenagó ... 167
97. A Balaton tavának eredete ... 169
98. Dániel próféta ... 171
99. Szent Ágoston ... 172
100. Szent Mihály kápolnája ... 173
101. Az egyiptusi szent Mária ... 175
102. Szent Erzsébet portugal királyné ... 176
103. A negyven szent vértanu ... 177
104. Szent Margit csodatevő fátyola ... 178
105. Az ördög körme Görlicznél ... 180
106. Szent Volfgang és az ördög ... 181
107. A bűnbánó huszár ... 183
108. Nabukodonozor király ... 184
109. A szomoru fűz eredete ... 186
110. Szent Benedek iszákja ... 187
111. A liliomos boldogságos Szűz ... 189
112. Az eltünt templom ... 191
113. Szent Albanus ... 192
114. Szent Ida, toggenburgi grófné ... 193
115. Szent Frontius ... 201
116. A csodatevő kereszt ... 202
117. Szienai szent Katalin ... 204
118. A Máriakép Radnán ... 205
119. Damaskusi sz. János ... 207
120. Szent Romedius ... 208
121. Egy szűz Mária állóképe által az istentelen megbüntettetik 210

Oldal
122. Hieronymus sz. Ferencz teste által Isten csodát tesz ... 211
123. Mi nevezetes történt Budavára visszavételekor 1686-ban 213
124. Nepomuki szent János 217
125. Szent Regis János Ferencz 218
126. A nagy szent Leó pápa 219
127. Szent Vendel 220
128. Páduai szent Antal 221
129. A fridlandi kenyérosztogató Boldogasszony szobra ... 222
130. Szent Marianna, a quitói liliom... 224
131. Payrsberg lovag 225
132. Szent Anzelm (Anselmus) 227
133. A vérkápolna Budán 228
134. Szent Porphyrius 231
135. Szent Fridolin 232
136. A megmentett leány 234
137. Mária, a betegek orvossága Sümeghen 235
138. Szent Hubert 236
139. Mária remetesége Hidegkút mellett 237
140. Boldogasszony szobra Máriavölgyben (Marienthal) Pozsonymegyében 240
141. Szent Distlawa 241
142. A hű nő 242
143. Az örök vadász 244
144. A eruzsálemi zarándok 245
145. A hibázó garas 247
146. A kis Jézus csókja (Tárkányi után) 248
147. Uram hová mégy? (Tárkányi B. J. költem.) 250
148. Karácsonyi koszoru (Tárkányi után) 251
149. A Szent-János-alma eredete 253
150. A michelstätti kolostor Karinthiában 254

Budapest, 1907. Rózsa K. és neje könyvnyomdája.

RÓZSA KÁLMÁN és NEJE (ezel. Bucsánszky A.)
KÖNYVKERESKEDÉSE
Budapesten, Szentkirályi-utcza 30. szám alatt.

A boldogságos szűz Mária szombatja,

azaz: minden szombat napokra, mely esztendő által tészen ötvenkét szombat napot, üdvösséges emlékezetek és oktatások és ötvenkét csodatettek summája, és ki azokat megtartja, mindazon csodákban és kegyelmekben részesül, melyekben az azt gyakorló ájtatos hivek részesültek. Irta Esterás Pál, nádor-ispán. Az eredeti után kijavitva, 64 képpel ellátva, és szt. Imre, szt. László és szt. Erzsébet életleirásával és csodatetteik megemlitéseivel bővitve Tóth Károly, szt. fer. r. áldozár által. Kis 8-adrét. 10 iv, kemény kötésben, ára 40 kr.

A bold. szűz Máriának élete.

Irta Munkay János, áldozár. Második kiadás, kis 8-ad rétben, 10 iv, aczélra metszett finom képpel ellátva, csinos kemény kötéssel, ára 30 kr.

Ugyanaz: diszkiadás, vászonkötésben, aranymetszéssel 1 frt.

A mi Urunk Jézus Krisztus születése,

élete, csodatettei, kinszenvedései, halála, feltámadása és mennybemenetele. A ker. kath. hivek lelki épülése és sok üdvös malasztoknak általa való elnyerése végett, irta Ács Benjamin atya, szent ferenczrendi áldozár, a Jézus-nevét hitszónok és missionárius. Kis 8-adrét, ötven csinos képpel és egy czimképpel, mely Jézus feltámadását ábrázolja. Kemény kötésben, ára 40 kr.

Szent rózsafüzérek könyve,

azaz: 48 különféle szent rózsafüzér elmondására vezérlő útmutatások, jámbor keresztény katholikusok számára. 60 képpel. 210 oldal. Kemény kötésben 48 kr.

Páduai Szent Antal imakönyve.

a szegények csoda- és jótevő szentjének tiszteletére Páduai Szent Antal ájtatos és istenfélő életét, csodatetteit a hét imádságait, hozzávaló fohászokat, litániákat stbit, azonkivül, sok szép képet, tartalmaz. — Ára csinos vászonkötésben. **30 kr.**

Budapest, 1907. Nyomatja és kiadja Rózsa K. és neje.